L.W.v.d. Horst

De hemel hier al verdiend

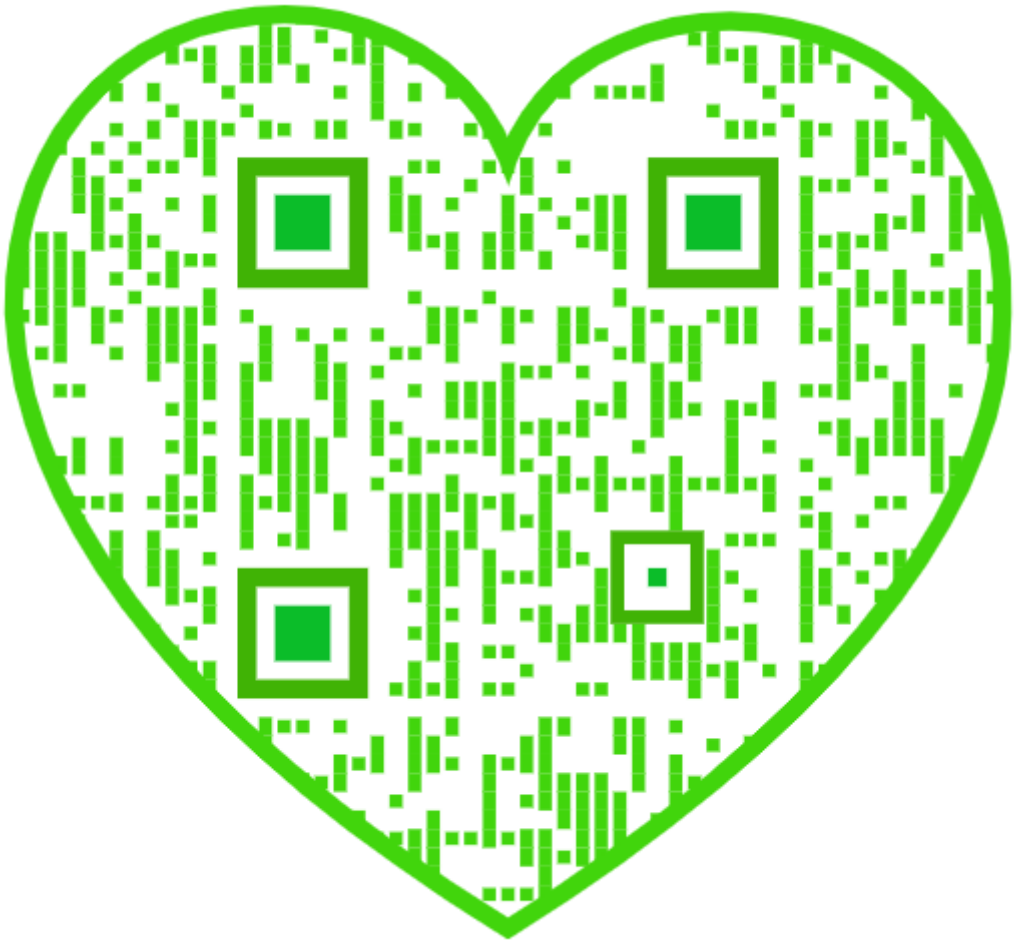

DE HEMEL HIER AL VERDIEND

L. W. VAN DER HORST

De hemel hier al verdiend

UITGEVERIJ HELMOND

© N.V. Boek- en Handelsdrukkerij Helmond, Helmond

I

AS DE urste zonnestralen z'n eige liete zien en d'n haan in 't kiepehok van Minâke Benders zu'n urste gekraai liet hoiëre, dan kwam er ok beweging in de hoize van de buurt.
Nard d'n Boewer waar d'n urste die boite kwam. Haai stook urst zunne kop nor boite um te kiejke of er iemes was. As ie zag dè alles vailig waar, dan liep ie in z'n onderboks vlug nor boite en ging efkus achter de stal ston. Hè, dè dee ne mens goewd! Haai liet nog 'n flink geloid aachter oit z'n boks komme en ging opgelucht wir op hois an. Dè was vur Nardte iedere mêrrige 't zelfde begin van d'n dag.
Willemke de Mop dee de deur ope, snuffelde de frisse mêrrige-wind op en zee, toen ie Nardte zag: 'Moin!'. Nard groomde wa tege want ne proater waar ie nie en zeker niet smêrriges vruug. Op z'n blouwte voewte kuierde Willemke d'n hof in, blif efkus stil ston baai 't bedje ribbedeeskes en plukte 't onkroid hieër en dór ewèg. Haai keek nor de stand van de wieke van de meule wor ie van oit d'n hof krek op kos zien, mompelde dè 't vandaag goei weer zo worre en ging nor binnen.
Zo langzaamaan kwam er meiër beweging in de buurt. Hieër en dôr hoiërde ge 't geschruw van ne klenne en 't aflowpe van ne wekker en dan waar de nachtrust achter de rug en makte iedereen z'n eige kloar um ne neie dag te beginnen.
Overal waar 't een geblêr van kinderstemmen, wortussendur 'n zwoar stem van ne vadder klonk, die prebeerde um 'n bietje de vreë te beware. De moeders, nog in z'n nachthemd wor zu ne scholluk ovver an gedon haan, waren druk doende um botterhamme te snaaie vur de re mens, die al heil vruug nor z'n wêrrek moes. As nog 't koffiekenneke vol gegote was, dan kon die ewèg en dan was de urste zörrig veur heur vurbaai. Mi

'n hawdoe en 'n lêste warschawwing tigge z'n jonges: 'Dè ge nie onduggent bênt, wonnie', ging ie de deur oit en liet dan vort de zörrig van zun kroost an z'n vrouw over.
As dan de jonges gewâsse ware en blonke van de gruun zeip, die nodderhand nog in z'n hoar plekte en de maiskes d'r hoar glom van de roapollie, die ze erop haan moete smêren um 't oit mekaar te kenne kriege, dan waar 't efkus nog 'n drukte en geruzie van jewelste. Mar as de grotste nor school waren dan viel er 'n stilte in de buurt die allein nog mar onderbroke wier dur 't geschruw van de klènste, die z'n eige liete hoiëre um dè zaai ok moeste ête en behoefte haan an 'n zoiver boks.
Zo af en toe hoiërde ok 't geloid van 't neimechien van Sjarrel de klirmaker. Sjarrel was de innegste mens die nie ewèg hoefde. D'n hille dag zaat ie vur de roam op z'n toffel mi z'n bein gekroist ovver mekaar, of achter z'n neimechien, worvan 't snorrend geloid dur de buurt klonk. Mi Sjarrele zun hoishawe ha niemes moewte, want jonges ha tie nie en haai zêlluf of z'n vrouw kwame nooit aachter boite, nog nie um zunne hof um te spaaie, wor in dan ok mar allein onkroid groeide.
Tigge de middag, as de vrouwe de grotste drukte achter de rug haan en de erpel die zu haan geschêld op 't vuër haan gezet, kwame ze as afgesproke nor boite en dan was 't efkus 'n getetter van belang. Sjarrel de klirmaker keek dan is ovver 't gerdinktje heen en kos nooit begrijpe wor dè vrouwvolk no ne naacht sloape altijd ovver proate moese. As dè gekakel 'n hortje geduërd ha, dan daacht er ein an z'n erpel en zee: 'm'n erpel zalle wel gaar zing', en in ne roef vlog ze nor binne.
Zo was dè in ieder hois, want overal kwamen de vrouwe mi 'n erpelkittel wir nor boite en gingen dor mi nor de zoei um 't watter af te giejte. As ze d'n deksel van de kittel viete, dan sloeg de wassem tiggen hullie gezicht en waar 't net of de zoei in brand ston. Baai 't geklingel van de erpelkittels vlogge al de mussen die in de buurt zate ewèg, mar kwamen al vlug wir terug um in de zoei te vêchte um de grummelkes erpel die dor mi 't watter terêchte ware gekomme.
As de jonges oit school kwamen, dan wier d'r gekomman-

deerd dè ze urst nor Drieka de Kat moese um ne zaauwte herring te hale vur vadders. 't Waar in de buurt dan 'n heil drukte, want 't ête moes kloar zing as 't mânsvolk thois kwam vur de middagschoft. De jonges wisse wel dè ze naw oit de buurt moesse blieve van de grouwte hând van hullie moeder, um dè die vlug jungsaws moes make, wor nodderhand de heil buurt nor rook.
Op de wit geschuërde toffel stond dan d'n erpelkittel en dor nêve 't burdje worop d'n herring lag, die allein mar vur vadders bedoeld waar. De wassem van de gekokte erpel sloeg tigge de zulder an.
Deur vur deur hoiërde ge 't bidde van d'n engel des heren. Urst ein stem en dan viel de rest in: 'en zij heeft onder ons gewoond', wor tussendur de moeder de jungsaws opschepte en de stem van vadders klonk: 'allee blie t'r af', as ter inne z'n geduld nie kos beware en al vur zunne tijd zunne verkèt in de kittel stook. Allein 't getik van verkètte en 't gerammel van burde was dan te hoiëre, af en toe onderbroken dur 'n gevêcht um n'n erpel die d'n inne meiër ha as d'n andere.
As de vadders wir de deur oit ware nor 't fabriek en de jonges wir nor skool, dan lag de buurt stil te blakere in de middagzon. In hois, dor wâste de moeders de burde en kêêrde mi n'n bessem dur 't hois. Zu strouwde dor dan wit zand in en dan was vur hullie 't oggenblik gekomme dè ze 'n hortje rust haan. Mi breiwerk of 't stoppen van sokken krope ze dan op 'n plekske lekker oit de zon. Ze vertêlden mekaar dinge die zu iedere dag meemakte, of die zu haan hoiëre zegge.
Sjarrel de Klirmaker keek wir ovver 't gerdinktje en schudde wir zunne kop. Wor dè vrouwvolk altijd ovver proate moes, dè kon ie nie begrijpen. Hullie Drieka ha dor ginne tijd vur, die moes 'm helpe mi 't oppersen van 'n pekske dè tie vur ne klenne oit de buurt gemakt ha of mi iets anders.
As de school oit was, dan waar 't mi de rust van de vrouw wir gedon en haan zu d'r hând wir vol mi 't kloarmake van botterhamme, want de grotste moese nor 't bos um n'n bussel stekker te hale. De klenste stoeide en ravotte in de buurt wa ok wel is oitdreide op ruzie tusse de vrouwe, mar dè was vlug ver-

gête. Tigge dè de vadders thoiskwamen lagen de klenste in bed. Sommige in de beddekoets en ânder op zulder. As de fabrieksfluit ging, die ge goewd koost hoiëre, dan wo dè zegge, dè de vadders op komst ware. Er moes koffie gezet worre en ok n'n bukkem gehald worre baai Drieka de Kat. Baai botterhamme van brouwd en mik krigge ze dan allemal 'n stukske van dien bukkem. Soms was er nog ne kittel pap, die ze makte van onderromme, die op 't romfebriekske gehaald waar.
As de koffie gedronken waar kwam vur 't mânsvolk de tijd van ontspanning. D'n inne werkte in zunne hof, d'n andere timmerde 'n kerneengdekoi. Ze haan 't dan allemol druk zat, behalve Sjarrel de Klirmaker, die blif in hois en liet 't onkroid mar groeie. Tigge dè 't donker waar kwamen ze nog efkes baai mekaar baai Mie Pennings op d'n hoek, en door log d'n inne nog harder dan d'n andere.
No 'n hortje wiere in hois de valgordinge nor beneë geloate. Dè waar 't tikken dè d'n dag um was. 't Mânsvolk ging 't hois binne en ok de jonges, die dur 't speule vergate dè 't tijd waar um nor bed te gon, kwamen terug. Soms hoiërde nog 'n moeder roewpe: 'Sjefke, Sjefke, allee kom binne!' Nard d'n Boewer ging nog efkus achter zunne stal ston en Willempke de Mop keek is nor de kant van de meule op hoe de wieke stonne, en ging dan ok nor binne. Overal gingen dan de lichten oit, behalve baai Sjarrel de Klirmaker. 'Dor begos d'n dag pas' zeën de mensen oit de buurt.
As ok Sjarrel z'n lamp ha oitgebloaze, dan stonne de hoize stil in de naacht te waachte op ne neië dag, die wir 't zelfde zo brenge as de dag die vurbaai waar.

II

SJARREL was ginne Hellemundse mens. Hoe die in de buurt terêchte waar gekomme wis niemes. Ze zeen wel dè Poater

Ildefonsus dor iets mi te maken ha, mar de mensen zeggen zo veul. Sjarrel waar n'n Ostganger en volgens ze zeen moes ie dor ok 't klirmake geleiërd hebben. Ge zot zegge, ne mens die van zo ver kumt, hoe kumt die hieër in de stad en worum trouwt ie mi 'n maaidje van oit Helmund. Dè maaidje zo't misschien wel kenne vertelle, mar die kwam nerges in de buurt, zo dè de mensen allemol mar giste.

In 't hois van Sjarrele ha vruger Jantje van de Vrande gewond. Toen Jantje verheusd waar, blif 't hois 'n paar daag leeg ston. De mensen haan al is gezeed: 'wie zo er in 't hois van Jantjes komme', mar niemes kos dor antwoord op gêve. Op ne mêrrige stopte er 'n kaar vur de deur en dor op zaat d'n hille hoisroad van Sjarrele. Samen mi z'n vrouw laaide ze alles af en droegen 't ok nor binnen. Dè was alles we de buurt er van gezien ha en sanderendaags zaat Sjarrel op z'n toffel vur de roam te neië. Toen wisse de mensen dè 't ne klirmaker was. Behalve z'n vrouw ha tie ok nog n'n hond en de mensen zeen, dè tie dor meiër mi op ha dan mi z'n vrouw. Haai kos dor tigge proate, as tigge ne klenne: 'is ie braaf, krie tie wa', zi tie dan.
De mensen waren 't er wel over ins dè Sjarrel en Drieka nie baai mekaar hoiërde. Sjarrel was ne grouwte mens en Drieka mar 'n klên weefke, dè ge irder onder 'n stölp daagt dan baai Sjarrele in bed. Minâke Benders waar d'r wel is binne geweest, mar veul was ze nie an de weet gekomme. Ze ha wel gezien dè die mens veul sigretjes rokte en ok, dè tie tigge zunne hond protte, mar in 'n taal die ze nie verston. 'Etse kee, etse kee', zi tie dan, mar verder kos ze er nie wijs oit worre. Ze vond 't mar n'n aarige mens en dan zijn vrouw . . . 'wa eest toch iets, wonnie', zi ze. Sjarrel trok z'n eigen van de buurt niks an. 'Lot ze mar kletse, ze moete wa te doen hebbe', zi tie. As ze baai 'm kwame um iets te make, dan dee tie dè en haai vroeg nooit teveul. Dè was vur de mensen oit de buurt 't vurnaamste. As er iemes 'n pekske wo loate maken oit 'n aaw pak, of 'n bukske oit n'n aawe jas, vur ne jonge, dan ginge ze nor Sjarrele en die wis wel, dè ge van ne kikvors gin verre

kênt plukke. Vur de rest ha er niemes iets mi te maken wa tie dee.
't Sprikt, dè as er zo iemes in de buurt wont, dè dor dan ovver geprot wordt en zeker as er toe midde in de naacht toew 't licht brândt. Ze wisse wel dè Sjarrele heil laang werkte, mar er was ok iets dè de mensen nie anston. Onder mekaar haan ze er wel ovver geprot. 'Mar ja, ge het er niks mi te maken wa de mensen in zun eige hois doen', zeen ze.
Smondes en dinsdes dan woar 't heil stil in 't hois van Sjarrele, dan was de toffel leeg. Allein Drieka zaat achter 't gerdinktje. Af en toew keek ze nor de kant van 't cafe van Leene op, want dor zaat Sjarrel binne. D'r lippe bewogen vlug op en neer, allein as ze efkus nor boite keek dan stonne die stil. Drieka bidde 't ein rozzehoedje nor 't ânder. Ge zot zegge, wor moet zo'n weefke al die weesgegroetjes vur bidde. Misschien dee z't wel vur Sjarrele. Tweië daag in de wéék werkte Sjarrel nooit. Haai pruufde dan de knoipe van z'n boks en ha nog ginne tijd um te komme ête. As ie dinsdes lat genog thois kwam, dan spien 't er nog al is. Sjarrel zette ne grouwte kwêk op en 't dreide er altijd op oit, dè Drieka aachter op de plats zaat te schruwwe en dè Sjarrel mi zunne hond te bed kroop. Woensdes smêrriges al heil vruug zaat ie wir mi z'n bein gèkroist op de toffel, dreide 't ein sjekske zwoare van Nellis no 't ânder en 't stonk er dan nie allein nor zwoare sjek mar ok nor snêvver. Dan werrikte ie bekant dag en naacht, toe zondessmêrriges toew. Dè waar 't nie wa de mensen zu dwars zaat, 'ne mens mag wel wa hebbe' zeen ze en d' tie z'n vrouw is boite joeg as ie flink angeschote thois kwam, dè gebeurde op ânder platse ok wel is.
Neië baai Sjarrele in hois dor gebeurde wel ânder dinge, dinge die 't daglicht nie kosse verdragen. Dor kwame kêrels baai Sjarrele an hois en dè ware nie zo'n goei. 't Was allemol oitschot dè ter kwam. Minâke Benders, die de naam ha dè ze alles afkeek, ha wel is vanoit d'n hof nor binne gekeke. Ze ha toen wel gezien wie ter allemol zaat, mar verder niks. Ze ha Pietje van Bommel zien zitte en Karel Verbieze en Jan van Veggele, allemol die te lui waren um te werken. 'Mar ja, dan madde

nog niks zegge', zi ze. Ze ha ok wel bierfleskes gezien, die ze zouwe an zunne kop zette en Drieka, och êrrum, die zaat zouwe mar erges in n'n hoek.
Ge wordt overal an gewênd, ok an oewe buurman en 't moet gezeed worre, 't viel aachteraf allemol nog al mee. Sjarrel pruufde, makte klirre, er kwame veul buurters, mar wa gift dè naw as er ok goei dinge van iemes vertêld kanne worre. En dè was baai Sjarrele 't geval. Vural in de oorlogsdaag 14 - 18 zörrigde haai dè de mensen af 'n toew wa meiër haan dan dè ze op de bonnen konne kriege. Sjarrel hoefde nie op te komme. Dè kwam zeen de mensen, umdè z'm in d'n Ost weggejagge haan. Ok Pietje van Bommel en Karel Verbieze en Jan van Veggele blivve thois. Dè waar moeilik te begrijpen, vadders mi 'n hoishawe moese gon en die lapzwanze liete ze thois zitte, 't moes nie magge. De mensen oit de buurt ergerde dor z'n eige an en zeker as 't baai Sjarrele rook nor gebakke spek, as ze zelluf in 'n stuk knolderraap bete.
Op ne mêrrige kwam de pelitie in de buurt, want er was erges 'n kalf gestolle en naw daagte ze, dè 't dor erges moes zing. Ze ginge baai Sjarrele binne. Mar die zaat rustig op z'n toffel. 'Zouwe klirmaker', zi de pelitie, 'gaai wit zeker nerges iets van'.
'Wa moet ik dan wete volgens allie', zi Sjarrel. De pelitie zee dè ter 'n kalf weggehald waar en dor verdaagte ze ein van de vrienden van Sjarrele van. 'Dè is nog al moi', zi tie, 'as ge denkt dè 't hieër is, dan zuukte gaai alles mar af'. Dè dee de pelitie, haai zôcht overal, toe dè tie an de beddekoets kwam. Toen ie de gerdinge ope dee, keek um Drieka bang an. Drieka waar nie goewd zi Sjarrel. De pelitie liet de gerdinge wir zakke want ge kênt toch nie baai 'n vrouw in bed gon zuuke. Toen de pelitie vertrokke waar, kwam Drieka uit bed gestapt. Sjarrel lichtte de stroizak op en dor lag 't kalf 'm mi 'n paar grouwte ouwge an te kiejke. Sanderendaags rook de heil buurt nor kalfsvlis. 'Gestolle goewd gedaid nie', zi Minâke Benders. 'Mar 't smakt toch lekker', zee Willempke de Mop.
En zo waar 't. Sjarrel was nie te beroerd um z'n buurlui te helpe. Dè was ne goeië kant van 'm. Toch inne keiër hi tie

getracteerd en toen smakte 't ok lekker, mar . . . nou ja, dè zaat zouwe.

Op n'n avond kwam de fox van Minâke Benders thois mi 'n hen in zunnen bek. Minâke wo dor ginne trubbel mi hebbe en brôcht ze nor Simon Kampen, die hoofdagent waar. Toen die dè zaakje onderzôcht ha, kon ein van de buurters van Sjarrele nie mir komme um reë dè tie drie mond de petoet in moes, want 't bleek dè haai de henne gestolle ha. Kort dornô zi Sjarrel tigge zunne buurman: 'Bert, ik heb wa in de pot, as ge vanoavend mi allemolle koomt dan kênde is lekker ête'. Dè hoefde ie mar inne keiër te zeggen, want 't gebeurde nie iederen dag, dè ge iets bezunders haat.
Soaves zaten er 'n stuk of tien baai Sjarrele an de toffel. Drieka ha erpel gekokt en appelmoes en ieder krigge zu 'n flinke portie. Dè waar al heil wa, mar zu krigge d'r nog 'n flink stuk vlis baai ok. Ge kênt begrijpe dè ter geête wier en nô 'n half uër was er ginne grummel mir over. 'Higget gesmakt jonges', zi Sjarrel. 'Ja Sjarrel heil lekker' en d'n buurman zee, 'as ge nog is zo iets het, dan wit 't te zegge. De jonges komme in dizze tijd veul tekort'.
De fox van Minâke Benders hebbe ze sindsdien nie mir gezien. Dor begreep niemes iets van, dan misschien Sjarrel. Minâke kos zu hard roewpe as ze wo 'fox, fox, fox', mar die kwam nie terug.
Baai Keeke van Zon dor krioelde 't van 't lêve. Behalve z'n zeuve jonges en vijf maaiskes, haan ze van allerhand gediert. Keeke zèlluf ha aachter in d'n hof 'n kiepenhok ston wor in tien kaal geplukte henne rondliepe. 't Waar 'n gek gezicht as ge die biste van achtere zaagt, want ge keekt zu tigge z'n blouwt gat. Keeke kos er mar nie aachter komme, wor um die kiepe mekaar de verre oit trokke. Van alles ha ze al geprakizeerd, urst wo ze er lepkes vur binge mar dè ging nie vanwege 't eiër legge, en de rest. Toen daacht ze er an um de kiepe zunne snavel dicht te binge, mar dan kosse ze nie frête en zonder frête ok gin eiër. Dus liet z't zouwe mar, hoewel ze d'r eige dor altijd an ergerde.

In hois dor liep van alles rond: 'n paar katte, n'n hond en ok 'n guit. As ge veur de deur ope deed, dan kwam oe die guit al tege en d'n hond blafte. D'n hond ging geweldig te keiër toe dè Bert, Keekes d're mens, zee: 'Haw doewe kop, snotdomme'. 't Is allemol heil wel, al dè gediert in hois, mar ge het er veul trubbel mi. Drie kirre per joar lagen er jong poeskes onder de beddekoets, wor ge latter ginne road mi wist en dan kwam hullie Fik ieder joar ok nog vur d'n dag mi 'n stel joong heundjes. Keeke vond dè ok wel te veul, mar ja, wa kânde dor naw an doen. Zu ha't al geprebeerd um hullië Fik 'n speldekusse aachter an z'n gat te bingen wor op zu flink wa nôlde gestoke ha. As ge die hoond dan bizzig zaagt, dan moeste lache of ge wilde of nie. Mar 't halde niks oit. Ge zo't zegge hoe ze't kloar kriege.

Ze haan ok 'n taam ekster, die dur 't hois fladderde. Hullië Sjef ha die taam gemakt en die vlog 'm overal aachter nô. Aachter op de plats tigge de muër dor hinge tweie koijkes, worin 'n vink zaat. Al heil vruug klonk 't dur de buurt: ring ding ding siske wiet. As de ein begos dan liet de ânder z'n eige ok hoiëre. 'Ge moet ze wel zo hange, dè ze mekaar nie kenne zien', zee Keeke, 'anders verdomme z't'. D'r waren er wel, die 'n vink z'n ouwge oitstoke, mar dor moes Keeke niks van hebbe. 'Die dè doen, moese ze vâstzette', zi ze.

In de stal dor hing ok nog 'n koi mi witte meus. Die ware van hullië Jan. In die koi waren van allerhande spulle gemakt. D'r was 'n rad in en 'n lirke. As ge die bisjes in dè rad zaagt louwpe en tigge dè lirke zaagt klimme, dan zo de zeggen, hoe ze dè kennen zonder dè z't geleiërd wordt. Dor kos hullië Jan uure ongetêld nor gon zitte kiejke.

't Waar baai Keekes ginne vette pot. Dè kos ok nie, want Bert waar ne wêver, die verdiende nie veul en um zo veul moonde te kenne vulle is er wa noddig. 't Mânsvolk in de buurt zee van Berte, dè't mar n'n droige vent waar, want haai dronk gin borreltje. Haai luste um wel, mar 't zaat er nie an, zi tie, dus blif ie sondes thois en vermakte z'n eige mi z'n hoishawe. Dor ha tie dan ok wêrrik genog mi, want die paddegatters konne oe d'n hille dag bizzig hawe.

Soaves tigge 'n uëer of zeuve dan viet Bert de patternoster en dan wier 't rozzenhoedje gebid en nodderhand moese de klenste nor bed. Mi de awste dee tie dan nog wa ganzebörde, toe dè die ok nor bed moese.
As in de buurt alles stil waar, dan lag ok baai Keekes alles te sloape. Bert was urst nog efkus nor boven gegon um te kiejke of alles in orde waar. As ie dor dan ston en z'n jonges zag ligge, dan vuulde ie z'n eige ne gelukkige mens en mi gi mens zo tie wille roile. Zachjes liep ie de trap af, liet urst 't zulderloik op zunne kop komme en liet 't dan heil vurzichtig nor beneë zakke toe dè 't dicht waar.
Efkus ging ie nor vurre wor in de beddekoets vier van z'n maiskes lage en as ie zag dè ze rustig sliepe, dan laachte ie in z'n eige. Vur Bert was dan d'n dag ok um. Haai begos z'n eige oit te trekke, urst z'n boezeroen, dè tie an 'n kruk van de stoewl hing, dan z'n sokke. Haai keek nor z'n zwarte voewte en daacht, 'ik moet noddig is nor de Oa um m'n voewte te wásse'. As ie ok z'n boks oitgetrokke ha, ston ie dor in z'n grijs onderboks, makte de lintjes an de pijpen los en was klôr um in bed te stappen. Mar urst moes ie nog efkus bidde toe d'n hailige Antonius. Mi z'n knië op de biezemat van de stoewl zaat ie te prevele, 'Hailig Antonius bescherm ons tigge ziekte en allerhande koi dingen, amen'.
As ie zijn grouwte hând in 't waaiwattersvetje ha gestoke, dan sloeg ie drie kroise, bloasde de olielamp oit en kroop nevve Keekes in bed. De klenste die baai hullie an 't voetenkt in de beddekoets sliep, wier wakker en zee 'da da'. 'Slopt gaai mar schijtleister', zi Keeke en dan hoiërde niks mir as 't zachtjes proate van Berte mi z'n Keeke.
Ze haan mekaar veul te vertellen, want dor zing altijd dinge die ge nie kênt beproate as er dè klên grut baai is. 'Klên pötjes hebbe grouwte orre' zee Bert 'en ze zing nog klèn genog um alles al te wete'.
Wa kanne tweië mensen, die d'n hille dag hard gewerkt hebben, in bed naw te beproate hebbe. Ze hebbe de sloap wel van doen want d'n dag begeent toch al vruug vur hullie. Mar er gebeure altijd dinge, die ge op oe gemak moet kenne beproate

en wor lidde dan hendiger dan in bed. 'Heddet gehoiërd van Minas van Pirkes' zi Keeke op ne keiër. Wa kos Bert naw gehoiërt hebbe, die ston d'n hille dag op 't fabriek. Keeke hi t'm toen vertêld wa ter baai Pirke Geerts te doen waar. Nie hardop, mar zouwe mar heil zachjes, zo as tweië mensen doen, die nie gêr hebbe dè ze afgeloisterd worre. Keeke protte alsmar op dezelfde town en Bert krig er sloap van. 'Ja, ja 't is wa', zi Keeke, mar zi krig gin antwoord mir.
'Bert, Bert, slopte gaai?'
'Hè', zi Bert.
'Slopte gaai Bert? Naw lig ik snotdomme vur niks te proate. Hée Bert!'
'Ik sloap', zi Bert.
Dè waar jommer, want ze ha ovver Pirke Geerts nog heil wa te vertelle. 't Was ginne koie proat want Pirke zêlluf kos er niks an doen. Keeke ha allein millije mi 't menneke.

Pirkes z'n vrouw was nie baai 'm thois, die zaat erges in Amsterdam, zeen de mensen en zo ha Pirke de zörrig vur 't hoishawe allein. Ge zo't zegge, hoe ken iemes zo iets meemake. Toen Pirke trouwde mi Minas, hebbe de mensen wel is gedaacht, dè't Pirke baai Minas nie hendig zou hebbe. Mina was 'n knap wijf en mensen die nie betters wisse zo'n gedaacht hebbe, dè ze erges oit Spanje of oit Hongarije kwam. Mar dè waar toch nie, want altijd ha ze ergus in de buurt gewond. D'r hoar was gitzwart en ze keek heil vurig oit d'r ouwge en vraaiers kos ze genog kriege. Dorum begrepe de mensen er niks van dè ze op n'n dag mi Pirkes, die eigenluk mar lilluk waar, trouwde. De urste jorre dè ze getrouwd waren, was er ieder joar ne klenne gekomme. Dè was al heil laang geleë en naw zaat Pirke dor mar allein mi de gebakke perre te kiejke. Zun jonges en maaiskes haan allemal veul van Minas weg. Allemol ware ze zwart en vural de maiskes haan dezelfde vurige kiek as hullie moeder. Och proat was er genog over, mar Pirke dee mar net of ie 't nie hoiërde en zörrigde dè de jonges niks te kort kwamen. Nard d'n Boewer zo wel meiër hebbe kenne vertelle, mar Nard zee nooit iets, die groomde

mar wa. As die soaves achter zunne stal oit kwam, dan zag ie genog. Dè hedde as ge op n'n hoek wont. Haai verschoot er dan ok niks van toen ze zeen, dè Mina de deur oitgegon waar en nie mir was teruggekomme. De mensen kletste dor wel over en ze hebbe Pirkes ok wel is gevroagd 'wanneiër kumt allie Mina terug' mar Pirke dee net of z'n neus bloeide, hoewel ie 't toch heil moeiluk moes hebbe mi al dè vrouwvolk in hois.

Die zwarte maaidjes wiere awwer en de vraaiers liepe um 't hois heen as lupse heundjes. 'n Grouwt joar was Mina naw al ewèg en gin mens hater nog iets van gehaiërd. Pirke misschien wel, mar die zee er nooit iets van en dor um daacht niemus mir an Minas. Op n'n oavond dè Nard d'n Boewer krek op d'n hoek ston, zo tusse licht en donker, kwam er 'n vrouw angewândeld. Haai daacht, 'wie kumt dor zo loat nog an'. Toen ze dichter baai kwam, zag ie dè 't Mina waar.

'Sakkerdie', zi Nard, mar meiër ok nie. Zeker nie toen ie zag dè die vrouw ne klenne baai zich ha, die zu in ne nuzzik ha gedreid. Nard keek ze nô en zag ze baai Pirkes binne gon. 'Sakkerdie', zi tie nog is.

Wa Pirke hi gezeed toen Mina binne kwam, dè is moeilik te zegge. Ok nie wa Mina zee. 't Zal er wel efkus gespanne hebbe want zo iets kênde zouwe mar nie allemol verwerke.

Sanderendaags hebbe ze dè kiendje baai d'n burgelikke stand ingeschrivve onder de naam van Johanna Geerts en onder die naam wier 't ok gedopt. 't Vrouwvolk hi ter dagen ovver gekletst en op veul platse liete ze de erpel anbrânde. Noddernand konne ze nog meier kletse want op n'n oavond was Mina wir gevlogge en de tweië awste maaiskes ha ze mee genomme. Samen ware ze vertrokken nor ergus heil weit ewèg. Misschien wel nor Amsterdam. "t Is wa te zegge' zi Keeke van Zon, 'wa moet dor naw van terêchte komme, want d'n appel veelt nie ver van d'n bom. Ne mens kan we mee make'.

'Ja', zi Minâke Benders, 'zo iets schruwt ten hemel en dè ter niemes is, die Pirkes 'n bietje gi helpe want wa moet zunne mens toch anvange mi zu wicht, en naw dè die grotste ok ewèg zing. Wie zal 't hois schon hawe.'

'Wie ken dè nog better doen dan gaai Minâke', zi Willempke de Mop, 'ge het kind nog krei en gaai het tijds genog'.
Minâke wier toen rouwd toe achter d'r orre en zee: 'zo iets ken ik toch nie doen as vrouw zingde, wa zo'n de mensen wel zeggen'.
Wa de mensen zeen dor trokke Bert en Keeke z'n eige niks van an want die tweië ware 't al vlug ins geworre, dè zu Pirkus moese helpe. Keeke ging baai Pirkes binne en zee: 'Loister is hiër Pirke, zo'n kiendje grouwt brenge dè is niks vur ne mens, gef meen 't mar mee toe dè 't zoiver is, dan zien we wel verder'.
Zo waar baai Keekes 't dertiende kiendje gekomme. 'As ze mar gezond zing', zi Bert, 'dan eest minder dan niks', En soaves moes 't kiendje dè baai hullie in de beddekoets lag, nor vurre um baai de maaiskes te sloape.
Zo helpen errum mensen mekaar.

'Ge ken 't nie begrijpe' zi Piet van Stiphawt, 'baai Keekes dor lèèft alles tigge de verdrukking in. Van alles hebbe ze te kort, gin hemd hebbe ze an z'n gat en 't lèèft er in hois van vurre toe achter en van ondere nor bove.'
Piet kos dor mi z'n verstand nie baai. Haai ha mar tweië jonges, dè wil zegge, haai ha tweië jonges overgehawe, mar er stonne er in-en-twintig in zijn' stadhoisbukske. Dur niggentien ha d'n ambtenaar van de geminte mi inkt en krâs gezet.
'Ge bênt hiër ne vâste klant' ha d'n ambtenaar gezeed, 'ieder joar koomde gaai e kiendje angêve. Mar ge lot 't ok ein oitdoen.'
Ok de verzekeringsmens was ne vâste klant van Piete. Pront ieder joar kwam ie twi kirre en Minâke Benders zee heil verningdig: 'Ik geloif dè tie 't allein du um te beure.' Dè zal wel nie zing want van kiendjes kouwpe is nooit iemes rijker geworre.
Op d'n dag dè d'n twi en twintigste geborre moes worre kwam Gondeke d'n Döl aachter dur de buurt. De vrouwe keeke d'r ovver 't gerdinktje no, en daachte: 'baai Piete eest zeker ok wir ze ver'. Gondeke ging baai Piet van Stiphawt binne. Dè haan de vrouwe wel gezien toen ze schanshois

aachter d'n hof in wândelde. D'n hille vurdemiddag gave zu d'r ouwge goewd de kôst um toch mar niks te misse van wa ter baai Piete zo gebeure. Dè wisse ze vlug genog want Gondeke makte dor niks gin geheim van "t is ne jonge' zi ze.
Piet van Stiphawt keek z'n vrouw is an en zee 'zo tie dizze keiër an 't lêve blieve? As dè wôr is dan go ik op m'n blouwte voewte nor Handel.'
Tigge de middag ging Piet mi ne getoige nor 't stadhois. Haai gaf d'n ambtenaar 't stadhoisbuukske, die keek is nor Piete en zee 'as dè zouwe dur gi, dan zalde 'n nei buukske an moete vroage. Hoe zijn de voorname?'
'Petrus Antonius' zi Piet, 'o ja, en Maria, dè vroeg ons vrouw'.
'Dè kan', zi d'n ambtenaar, die vervolges de geborte akte veurlas, wor in ston dè Petrus van Stiphawt mi de getuige Wilhelmus Verbakel vur d'n ambtenaar waren verschenen um angifte te doen van de geboorte van ne zoon, Petrus Antonius Maria van Stiphout.
'Geluk er mi', zi d'n ambtenaar en dee 't scheufke vur 't loket.
'Zie zauwe' zi Piet, 'dè is gebeurd, we gon 't urst ein vatte.'
Hoe gi dè as iemes vadder geworre is. D'n urste keiër dan make ze z'n eige zörrig vur z'n vrouw. Mar as dè al twi en twintig kirre gebeurd is, dan wordt dè 'n gewonte en dan denkte nie mir zo veul an hois.
't Was dan ok donker toen Piet en Willem tois kwamen. Ze haan mekaar onder d'n êrrum en Piet zee al mar, 'dizze keiër blie tie lêve, want haai haait nor meen.' Woròp Willem zee 'haai blie lêve, dor zörrig ik vur'.
't Waar allemol zatte proat van die tweië, want zu iets wit niemes.

Baai Piete waar 'n kiendje baai gekomme en baai Tienus van Mierle waar 't ein douwd gegon. Dè waar niks bezunders, want hoe meiër kiendjes er komme hoe meiër dè ter douwd kenne gon. Dokter Joustra was iederen dag gekomme, mar tigge de blauw mazzere is niks te doen.
'n Paar maaiskes oit de buurt waren overal an wizze zegge, dè de mensen vriendelik verzôcht wiere um mee ter begraffe-

nis te gon vur 't kiendje van Tienus van Mierle, 'n donderdeggemèrrige um negen uure.
Donderdags smêrriges waar 't drukker in de buurt as gewoonlik. Baai Tienus van Mierle an de deur dor stonne mensen te waachte toe dè't lijkske boite zo worre gedragge. As de deur ope ging dan kwamen urst de vrouwe nor boite. Ze haan bekant allemol 'n falie um. Die falie haan zo ok um d're kop zo dè ge mar allein 't puntje van d'r neus zaagt. 't Vrouwvolk moes urst in de kerk zitte en dan pas mog 't lijkske binne gedragge worre.

As de deur wir ope ging, dan kwam Jan Nooiën mi zunne staile hoewd in z'n hand nor boite en dor aachter de boar wor op 't kisje ston, die dur viër jonges, die in de buurt wonde, gedragge wier. De stoet stêlde z'n eige op. Zo iets dè regelde Jan gelijk. Die zee de mensen wor zu moese lowpe. Toen dè allemol kloar waar, zette ie zunne staile hoewd op, viet ne patternoster oit zun tes, keek nog is um of iedereen kloar was, en dan wenkte ie dè ze kosse vertrekke.
Vlak aachter de boar dor liep Tienus en er aachter vier jonges van um, die zu vur die gelêgenhaid schon angetrokken haan. De heil buurt was er wel an te pas gekomme, want meiër as ein paar schoewn ha Tienus vur z'n viër jonges nie en ok mi de klirre haan ze moete helpe. 'Zo iets doede as 't noddig is', zi Piet van Stiphawt. Dor aachter kwame dan de familieleë en hillemol aachteraan 't mansvolk oit de buurt. Ze waren er bekant allemol, Nard d'n Boewer, Willempke de Mop, Willem Verboakel, Pirke Geerts, Pietje van Dunge, affijn allemol behalve Sjarrel de klirmaker.
'Die lillukke roië' zeen ze, 'die du nerges an.'
Zu iets kênde naw wel zegge as ge achter 'n lijkske lopt. Ge got dor dan gin ruzie um maken. Mar de mensen zegge dik heil veul dinge wor ze niks van wete. Ja Sjarrel was er nie baai, die kos er 't nut nie van inzien dè vur zunne klenne gebid moes worre, dorum waar ie nor Tienisse gegon en zee: 'Tienus ge moet me nie kwêllik neme dè ik nie mee go as allië klenne begravve wordt. Mar ik zal vur allie Jantje 'n pekske make,

dan zie tie der netjes oit as ie achter aw lupt.' Sjarrel makte 't pekske oit 'n aaw pak van um en zo zag Jantje er schon oit.
'Ge begrijpt nie wor ze't van doen' zee Minâke Benders.
Naw is z'n klên lijkske nie zwoar, mar as ge't laang moet drage, dan moet er is overgevat worre. De jonges zette de boar dan nir en verwisselde van plats.
In de kerk dor was t'n heil plechtighaid. Ge zot zegge, dè ze vur zun klên wicht, dè toch rêcht nor d'n hemel gi, z'n drukte make.
't Kostte allemaal mar geld, allein as ge van den êrreme begrave wilde worre, kostte het niks. 't Kosste ok geld an 't mânsvolk dè meeging, want 't betikkende n'n halve dag verlet.
'We beure dees week n'n halve dag minder, ge moet soaves mar ginne bukkem hale', zee Willempke de Mop.
Op 't kerkhof ha de Klepperman de kuul al gegravve. Um die kuul ginge ze heen ston en toen liete ze mi tweië tawwe 't kisje nor beneë zakke. Nodderhand bidde Jan Nooië nog vijf onzevadders en vijf weesgegroete, 'vur de zielerust van d'n overledene', zi tie.
''t Is hillemol nie noddig', zee Piet van Stiphawt, 'want zo wicht hi van eiges zielerust'.
As de mensen allemol in 't sterfhois terug waren, dan was dor de koffie kloar, en er stonne schale mi krintebolle en kadetjes. De miste aten er nog al wa van op. 'Dè is d'n innigste goeie kant van 'n begraffenis', zee Willempke de Mop, 'ge geft dan nie alles toew.' As de toffel was leeggeroimd, dan kwam de fles aawe kloare vur d'n dag, ieder 'n paar borreltjes, dè is nie zo veul, mar as er nog al wa mânsvolk baai mekaar is dan lupt dè op.
As iederein weg was dan zaat Tienus mi z'n vrouw nog allein in hois. Ze zate te telle, wa 't allemol gekôst ha en dè was nogal veul. Ze zo'n de urste monde zachjes aan moete doen, want d'n bakker moes z'n senten hebben en ok Mina d'n Haas die de snêvver ha geleverd. Ze zo'n wel 't ein en ânder te kort komme, mar dè waar niks besunders. De kiendjes van Tienusse kwamen veul tekort, dè kon nie anders want Tienus verdiende zes gulde in de wèèk.

Wa doe de naw mi zes gulde in de wèèk as ge vier kiendjes het. Nie dè d'n bakker ze oit mande, dè nie, die schrif 't wel op en as vraides nie alles betald kos worre, dan hield haai dè wel te goewd toe 't er wa better anzaat. Ok Drieka de Kat die gaf zunne bukkem toch wel mee al waren er gin senten. Wa dit betreft, wisse ze wel dè Tienus zo betale.
Baai Sjarrel de klirmaker zaat 't er better an, die ha dan ok gin kiendjes. Die ha niks dan n'n hond. 'Etse kee, etse kee', zi Sjarrel, 'krie tie wa, is ie braaf' en d'n hond van Sjarrele ha't better dan de kiendjes van Tienus van Mierle.
'Wa geft dè naw' zi Bert van Keekes, 'as ze mar gezond zing, dè is 't vurnaamste, en dè was vur Bert 't geval, want ok baai hullie dor moese ze n'n bukkem mi zesse daile.

Gezond zing, hedde ok niet an 'n tawke. As ge mar gezond bênt dan madde nie moppere. Ok al moete werrike van 's mêrriges vruug toe 's oaves laat, want gezondheid is 't vurnaamste wa t'r besti. Al hedde gin hemd an oe lijf en gin boks an oe gat, dè is niks vergeleke mi ziek te zing en niks te kenne doen dan waagte toe dè ge better wordt, of douwd got.
Gezondhaid gi vur alles, want as ge dor mi sukkelt dan bênde n'n êrreme mens.
Dor zo'n ze baai Janiske van Lierep ovver mee kenne proate. Baai hullie waren er al tweië gestôrve an de koi ziekte.
Haai en z'n vrouw haan dor veul noijighaid van gehad, urst haan zu ne jonge nor 't kerkhof kenne brenge en 'n joar latter 'n maaiske en naw zaat hullië awste, hullië Sjef dor. Hoe laang was die naw al thois, ze wisse goewd dè die ok de koi ziekte onder de leeë ha, mar ja, ne mens hopt oit tigge better wete in. D'n hille winter ha die te bed gelêge. Volgens d'n dokter moes ie versterkende middele hebbe, mar ja, hoe koomde dor an. Zu naw en dan liet Drieka de Kat 'n burdje rundsoep brengen. Ok Sjarrel de klirmaker worvan de mensen zeen, dè't ne roië waar, brocht er wel is wa heen, mar dè beschiet toch nie.
'Goei ête en zon' ha d'n dokter gezeed, 'dan kênde 't nog 'n heil hortje volhawe.' In de winter was er gin zon, teminste

nie om dor in te gon zitten, dan lag Sjefke veur in de beddekoets en bulderde zun hoestbuije oit. Veul mensen kwamen um nie opzuuke, want de terring is 'n gevaarlikke ziekte, 'en ge hoef 't nie nô te louwpe', zeen ze. In de zommer as de zon flink wêrrem waar dan ging Sjefke aachter op de plats zitten. Haai zette zunne stoewl aachterover tigge de muër an en haai zaat dor dan mar. Haai loisterde nor de vinken van Keekes, ring, ding, ding, siske wiet. 'Wa zingen die vinken goewd, verdommes goewd' zi tie.
As de school oit waar en de jonges aachter langs de hoize holde, dan blivve ze soms baai 'm ston nie al te dicht baai'm, want hullie moeder ha gezeed: 'ge moet nie dicht baai Sjefkes gon ston, want die ziekte gi over.'
Of Sjefke waagte toe dè tie better zo worre of douwd zo gon, dè wis ie zêlluf nie. De mens van de verzekering misschien wel, tenminste die was nor Sjefkes zunne thois gegon en ha gezeed: 'allië Sjef lèèft nie laang, ge moet 'm mar loate verzekere.' De mensen van de verzekering die waren er wel op oit um klante te kriege. As die 's zondesmêrriges in de Poaterskerk stonne en zu hoiërde iemes hoeste dan keke zu um wie dè waar en sanderendaags 's oaves ware ze al baai die mens thois um te prebere of zum nie in de douwdfonds konne kriege.
Zo waar dè mi Sjefkes ok gegon. Wa dè betreft hoefde zu z'n eige gin zörrig te make, want haai was vur vaiftig gulde verzekerd en dor vur kenne ze oe wel begrave.
''t Is wa te zegge' zi Minâke Benders, 'en nog zo jong! Ja ja 's is wa.'
Zu ha ieder mens z'n krois.

Ok Pietje van Dungen ha z'n krois.
Ge zot zegge hoe ken dè naw. Pietje was nog mar pas getrouwd en as ge dan al 'n krois moet drage, dan is dè wel heil erg. Vur ie trouwde ha tie nooit an 'n krois gedacht, want hullie moeder was altijd erg zoinig op 'm geweest. Haai was thois d'n innigste jonge en dorum wier ie heil vurzichtig behandeld. Als er 'n krois gedragge moes worre al waar 't ok mar 'n klên, dan dee hullie moeder dè wel vur 'm.

Zo laang Pietje klên was ging dè nog wel, mar haai was grotter geworre en toen prebeerde ie um onder de rokken van z'n moeder en z'n zusters oit te kroipe. Dè ging nie hendig want ze spulde allemol d'n bas ovver um. Dè deen ze nie oit koië, mar zu waren vuls te bang dè ter iets an kwam. Dor ware ok goei kante an die zörrig vur 'm, want haai kos hebbe wa tie wo en in tegestelling toe de ânder jonges in de buurt zag haai er altijd schon oit. Nie dè tie dè zo lollig vond, want haai ravotte nog veul harder mee dan de ânder, mar as ie dan thois kwam dan zee hullie moeder: 'Maar Pietje toch wa zie der toch oit.' Hoe awwer dè Pietje wier, hoe meiër dè tie er n'n hekel an krig, dè z'm as klenne jonge blivve behandele. Toen er dan ok bericht kwam, dè tie in dienst moes, zate ze mi allemolle te schruwwe. Op n'n dag moes ie nor de mister school op de wal um gekeurd te worre. Die keuring was schijnbaar goewd afgelouwpe, want haai wier goewd gekeurd. Toen was er nog ein kans dè tie van d'n dienst af kos komme, haai moes er oitlote.

Iederen dag ging 't er baai Pietjes thois over, hullie moeder ging nor de Poaterskerk en stokte dor karsen an, ze ging nor de Clarisse in de Meulestroat en liet die 'n neveen hawe. 't Hiel allemol nikt oit, want toen ie op 't stadhois ne nummer trok, was dè n'n hille ligge en dè betikkende dè Pietje van Dungen in dienst moes. Op d'n dag dè Pietje moes vertrekke nor Briddô wor ie baai de Veld kwam, toen ware ze thois al um vijf urre in de wèèr um alles kloar te make. 'n Grouwt koffer wier vol gepakt mi van allerhande spulle. Zoiver ondergoewd, 'n stuk ham, ne ring worst en nog verschillende dinge meier, worvan zu daachte dè hullie Pietje die noddig zo kenne hebbe. Toen hullie moeder z'n eige kloar ging make um 'm nor d'n trein te brenge, toen zee Pietje, 'ik go allein, wa moete de jonges wel denken as ik dur 't heil hoishawe wor weggebrocht.' Dor is toen nog al wa ovver te doen geweest, mar dizze keier won Pietje 't, en zo vertrok ie gepakt en gezakt nor Briddô, nogewoifd dur hullie moeder en z'n zusters, die allemal de troane in z'n ouwgen haan.

In Briddô dor makte Pietje 't schijnbaar goewd. Haai schrif

af en toew nor hois, en vertêlde in z'n brieve ovver dinge die tie allemoal meemakte. Misschien ovverdrif ie wel 'n bietje, want ze krigge d'n indruk van 'm dè tie onderhand wel ginneroal was en toen d'n brief kwam wor in ston dè tie 's zotterdes mi verlof zò komme, toen ston hullie moeder mi z'n zusters an d'n trein um 'm af te halen.
Toen Pietje oit 't station kwam en dor 't heil hoishawe zag ston, toen wier ie rouwd toe acher z'n orre. 'Wel nondekei', zi tie, 'denkte gallie dè ik de weg nie allein weet.' Hullie moeder verschoot ervan, zo iets ha hullie Pietje nog nooit gezeed. 'Mar jonge toch', zi ze, 'wor leiërde gaai die taal toch?'
Zo langzaamaan begrepe ze toen thois wel dè Pietje verânderd waar. Wel was ze sondes smêrriges nog mi t'm mee geweest nor de lèste mis en ha ze heil gruts nevve 'm gelouwpe en ha ze gedaacht wa eest toch ne flinke soldaat, mar ze ha ok gevuuld dè tie nie mir was net as vruger.
Pietje van Dunge waar ne flinke soldoat, n'n echte veldbonk, zeen de mensen. Ok de maaidjes die keken nor um en Pietje keek ok terug, 'zo iets leiërde in dienst', zee hullie moeder. Naw zal ie dè wel nie in dienst geleiërd hebbe, want op dien aawer dan kieke de miste jonges nor maaiskes. Pietje ha al nor verschillende gekeke toe dè tie Hanneke Jansen zag.
Hanneke waar 'n liëf maaidje mar volgens z'n zusters, die 't konne wete, zeen ze, waar ze toch nie goed genog vur hullië Piet. Pietje zêlluf daacht er anders over en die wier op Hannekes stappelgek. 'Jonge, jonge' zee hullie moeder, 'kiekt toch oit wa ge doet, Hanneke is gin maaidje vur aw, dor is gin hoar an dè dugt.' Dor was Pietje toen ko ovver geworre en zo as dè gewoonlik gi, ware ze nie mir van mekaar te hawe. Vur hullie moeder waar dè 'n krois, dè ze wel droeg, mar altijd ha ze nog hoop dè tie oit zo vraaië. Mar toen Pietje afzwaaide en goewd en wel thois waar toen zi tie 'moeder ik go trawwe'. Naw zo de zegge dè die bodschap n'n houwp herrie in hois brôcht mar dè was toch nie, want hullie moeder zee: 'ge bênt awd en wijs genog en ik heb oe genog gewarschouwd, ge moet 't zêlluf mar weten'.
Hoewel Pietje op 'n febriek werkte en 't zelfde wêrrik dee

van ne grouwte mens, verdiende ie nie veul en zeker nie genog um te trawwe. Haai ging toen nor d'n heiër en zee: 'menheiër ik zo gèr trawwe, mar ik verdien nie genog.' D'n heiër ha toen gevroagd mi wie tie ging trawwe en zû, haai prakizeerde is efkus en zee toen 'goewd Pietje, gaai kriet ne sent per uur meiër, dan kende gaai trawwe.' Naw is ne sent per uur nie veul, mar haai was nie mir te hawe en toen er in de buurt 'n hois leeg viel, toen ginge ze samen nor 't stadhois en nor de kerk um te trawwe. Wel hebbe ze 'r baai 'm thois nog laang ovver gejammerd, mar toen er toch niks an te doen waar, hebbe ze mi allemolle flink brulleft gevierd. "t Kos allemol wel meevalle', daachte ze.

Hanneke waar 'n flink weefke, ze werkte hard mee en zörrigde goewd vur Pietjes.

't Vrouwvolk in de buurt kos van Hanneke gin hogte kriege. Die kwam heil wainig aachter boite en die protte met niemes nie. Dorum meende de vrouwe dè ze d'r eige te grouwt kos vur hullie en ge begrijpt dè dor ovver geprot wier.

As er nie meier te vertelle is van iemes, as dè ze op d'r eige blie, dan ware de vrouwe vlug oitgekletst. Mar d'r was iets anders. Minâke Benders ha Hannekes zo dik bekeke as ze heur toevallig zag. Ze ha mi d're kop geschud en in d'r eige gezeed: 'dè ken nog nie!'

Baai Pietjes thois daachten ze 't ok en ze ware bang dè hullie Pietje n'n êrreme mens zo worre. Urst won ze er niks van zegge. 'Haai is getrouwt', zi hullie moeder, 'en dor kende nie tusse komme!' Mar z'n zusters zeen: 'we zegge 't wel! Dan moet ie mar zien wat ie du.'

Toen ze Pietje vertelde, wa ze van Hannekes daachte, is tie ko geworre en er is de grotste ruzie um gewest, mar dor wier ie ok al nie wijzer van. Wa doe d'r an, ja wa doe de dor naw an. Dè waar 't krois dè Pietje van Dungen te drage had. 'n Krois dè heil zwoar woog en dè hullie moeder nie ovver kos nemen. Minâke Benders kos hendeg zeggen: 'zo iets zo meen nie ovverkomme'. Die ha lekker kletse. Baai heur kwam niemes, want dor was ze vuls te aawd en lilluk vur. Mar as ge jonk bênt en knap dan is dè iets anders en zeker as ge dan van alles tekort

koomt. As hullië Piet dè is begrijpe wo, daacht Hanneke. Die grouwte manne konne oe make en brêke, die makte misbroik van oe êrremoei en wa doe de dan.
Ze haan 't naw toch goewd same en is dè wa vruger gebeurd is dan zo erg? Pietje begreep dè nie, net zo min as Minâke Benders. "t Is schând' zi ze, 'dè eest'.
MinâkeBenders kletste wel veul, mar zo er van heur niks te zegge zing? Ze zal toch ok wel jonk zing geweest en ze zal toch ok wel is ergus anders an gedacht hebben dan an d're patternoster.
Minâke wonde in de lêste deur van de buurt. As ze ergus heen ging, dan kwam ze langs alle durre en roame. Er kos nie veul gebeure of zu wis 't. Ze wonde dor al laang. Misschien wel zo laang as de heus er stonne en dorrum wisse de mensen er niks van wa t'r in heur lêve gebeurd was. Volgens de mensen zeen, was alles kraakhelder in hois en d'n hillen dag was ze in de wèèr um alles op te poetsen. Ze zeen ok, dè ze wel 'n paar senten moes hebben en dè zal ok wel geweest zing, want ze ha niemes noddig. As Minâke nie poetste of ergus in de buurt rondliep, dan zaat ze aachter 't hortje dè vur de roam ston nor boite te kiejke. Ze keek dan dur de blaaier en de bloemen van de fuchia heen die schon tigge 't rekske groeide dè in d'n bloembak gemakt waar. Soms riep ze wel is iemes binnen, mar dè dee ze allein as ze gêr iets wist.
't Was baai Minâkes schon in hois. De muure waren moi gewit en onder de schouw, dor waar 't mi taar zwart gemakt. An de binne muure hinge schilderije. Die schilderije hoiërde baai mekaar. Onder op de lijst dor ston mi zilvere leters te lêze wa ze veurstêlde. Bovve de deur dor hing ok nog 'n schilderij. Dor ston 'n grouwte ouwg op in n'n driekant en dor onder ston mi grouwte letters: God ziet mij. Minâke keek altijd heil schaw nor die schilderij. Misschien was z'r wel bang van, of misschien ha ze toch nie zo'n goei gewete as de mensen wel daachte. Bezeië 't fornois dor ston de platte bois kachel. De pot die was schon zwart en 't nikkel dè t'r anzaat blonk as ne spiegel. Tigge de muër dor ston 'n keske. Achter die durkes dor lagen de lakes en kusseslopen schon opgestapeld.

Bove in dè keske was 'n laai wor Minâke al d'r spulle bewaarde die ze vruger heil laang geleë gedragge ha. In 'n hawte kisje bewaarde ze de gouw ketting wor on 'n gelosieke zaat, de bros mi moi roi stinkes afgezet en er lag ok ne ring in. Er ston ok 'n douws wor in ze d'r pepiere bewaarde. Wa ter allemal in die douws was en welke geheime dinge dè die bevatte, dè vertêlde Minâke nooit. Mar as ze oe de lêvensverzekeringspolisse zo hebbe loate zien, dan zo blijke dè Minâke Benders getrouwd was geweest. Mar dè was al heil laang geleë, en dor um wis er in de buurt niemes iets van. As er is iemes vroeg 'bende gaai nooit getrouwd geweest Minâke', dan zi ze 'we zalle mar gin aauw koeië oit de slouwt hale'.
Zo zaat ze dor hillemal allein en ze bidde d're patternoster. D'r lippe bewoge vlug op en neer. Mar as er iets ten zien was, dan ware ze stil. As 't dan bleek dè 't niks bezunders waar dè ter te zien was, dan begonne ze as oit zun eige wir in beweging te komme. Zo af en toew keek ze 't hois rond, ze keek nor 't ouwg bovve de deur, en liet dan d'r ouwge valle op 't kroisbeeld dè op 't keske onder 'n stölp ston. "t Is wa' zi ze. Nevve 't kroisbeeld onder de stölp, stonne nog tweië stölpe meiër. Onder ein dor ston d'n hailige Jossep en onder de ânder de hailige Maria. Die stölpe ha ze nog van hullie moeder zölliger. Dor waren er die bieze matten in hois leen. Dè was allemal niks vur Minâkes. Zaai strouwde zand, schon wit zand, wormi ge moi figure op de grond koost maken. 't Hois was zouwe opgewerkt, ge kêrde ne keiër dur 't hois, ge strouwde zand en 't was gebeurd en as ge dan 'n moi gehôkt kleedje op de toffel leed, dan zag 't er wir schon oit. Er was nog iets wor Minâke nooit ovver protte.
Ze zaat er mar allein, ze ha kind of krei en dorum hoefde Minâke nie bang te zing. Hoewel, ja, as er is inne zo komme. Mar ovver zo iets kênde mi gi mens proate. Misschien zo Kubbeske van Rooij dor wel is iets van wille zeggen. Mar Kubbeske dürfde nie, want die ha 'n stel döchter die tie in de gate moes hawe en dor ha tie vurlouwpig wêrrik genog mi, want Kubbeske waar ne widdeman en haai prebeerde um vadder en moeder tegelijk te zing en dè veelt nie mee.

't Waar naw drie joar geleë dè Kubbeskes vrouw gestörve waar. Kubbeske blif lilluk zitte, zeen ze. Dè blif ie ok, want de maaiskes die tie ha waren op n'n leeftijd dè ge zu in de gate moes hawe. 'Ge kent de vraaiers mi gin hawt van oe deur hawe' zi tie.
As Kubbeske er an daacht wa ter allemal zo kenne gebeure, dan ging z'n hoar stail ovverenkt op zunne kop ston, dan ha tie gin minuut rust. Mar ja, ge kênt ze toch ok nie in oe tes stêke. Kubbeskes grotste zörrig waar, dè al z'n döchter netjes kosse trawwe. Mar as vadder zingde konde ovver die dinge nie proate. Dorum zaat ie iedere oavend in d'n donkere achter 't gordinktje te kiejke wie er zo al an de deur kwam.
Al vlug ha tie in de gate dè 't mi de viër jongste wel los zo louwpe. Die vreë heil mênis, mar de awdste, hullie Anna, die liet Gods watter nog al is ovver Gods land louwpe. Die zage ze vandaag baai d'n inne en mêrrige baai n'n andere en die moes van ne vâste vraaier niks hebbe. Mar Kubbeske wis wel, as die de remme los goide, dan koonde dor alles van verwaachte.
In hois dor spulde Anna d'n bas ovver allemolle. Ze kommandeerde iederein en dor um ha't Kubbeske er toch nog mi getroffen, want 't zag er proper oit in hois, en dor mog gerust iederein binne komme. Wa Kubbeske nie tigge de ânder maaiskes kos zeggen, dè dee Anna wel en Kubbeske daacht, 'degene die mi ons Anna trouwt zal er 'n goei vrouw an hebbe, mar haai zal ze ok in de gate moete hawe,' want er zaat iets in 'r bloewd, dè tie nie thois kos brengen.
Zo af en toew ging ze. As Kubbeske dan vroeg 'wor go de gaai heen', dan gaf ze mar 'n antwoord dè nergens op leek. Mar mi ginne stok hielde ze in hois. Urst ha Kubbeske dor ovver gemopperd en nodderhand ha tie ze van alles beloofd, as ze mar thois blif. Mar 't halde niks oit en toen ie er mi geweld an wo gon ston toen ha z'm angekeke, mi 'n paar ouwge wor Kubbeske bang van wier.
Kubbeske waar bang en dorum zaat ie achter 't gordinktje te kiejke.
Vural 's zondes soaves moes ie goewd oplette, want dan wier

d'r gedanst. Achter 't café van Leene op d'n hoek dor ston 'n hawte lods en dè dansen deen ze dor stiekum. Van allerhand vollik kwam dor baai mekaar en er ginge wainig zondage vurbaai zonder dè ter nie gevochten wier. 't Ging er schandollig nor toew, zeen de mensen en dor um was er mar wainig vrouwvolk dè ter heen dûrfde. Anna kwam dor gerust, 'net zu gerust as dè ze nor de lêste mis ging', zi ze. 't Moiste waar, dè Anna dor ok d'n bas spulde. De kêrels vochten er um wie mi heur mog dansen of wie heur soaves nor hois mog brengen. 't Vrouwvolk in de buurt kletste dor over. 'Ge zot zegge, dè ze d'r eige nie schamt um tusse die kêrels in te zitte.' Mar misschien was 't vrouwvolk wel jaloers, dè witte nooit van die vrouwe.

Anna trok d'r eige van gi mens iets an, die danste d'n inne dans no d'n andere en dronk er grouwte glaze biër baai. Dur de spleete die in 't schot van de lods zate hebbe ze dè dik af gekeke en wa dor allemol gebeurde, dor ovver proate sanderendaags de heil buurt. Ze haan Annas, die maid van Kubbeske van Rooy d'n tango zien dansen. "t Waar meiër as erg', zeen ze, 'zo iets moes nie magge.' Zonne dans, dansten allein mar die lellebelle wor ze wel is van gehoiërd haan. Kubbeske zaat dan maar in d'n donkere en waagte toe dè Anna thois zo komme. De vier ânder lagen al laang in bed, mar hullie Anna gaf altijd de lêste man de zak op, die zô vur twêlluf ure nie thois zing.

As de pelitie baai Leene kwam zegge dè 't pelitie uur waar dan zette Leen de dur ope. Dè waar 't tikken dè iedereen er oit moes. Wie Annas nor hois mog brengen was dan nog nie beslist, want dor haan ze onder mekaar altijd ruzie um en ir die oit gevochten ware dan was Anna al thois. Kubbeske ha dè al zo dik angezien en haai wier d'r nodderhand veul geruster op. Dor was er gin die 'n kans makt baai hullie Anna. Die liep in gin zeuve sloi tegelijk daacht ie. Los van mond, mar vâst van kont.

Kubbeske hoefde nie bang te zing, hullie Anna was baai de hand genog, die zörrigde wel dè de ânder maaiskes wisse wor haas hökte. Die zo ze wel vertelle wa t'r in de wêreld te kouwp

is. Wa dè betreft waren er vrouwe in de buurt genog, die in die dinge zo nuchter waren as 'n pas geborre kalf. 'Ja, ja', zi Minâke Benders, 'het ze mar grouwt'. Mar wa kos Minâke dor naw van wete, die ha niks dan ne fox en dè waar nog 'n reuj. Die lag soaves altijd baai de kachel, mar as ge de zörrig het vur maiskes en jonges dan moete dor wa vur doen.

In het hoishawe van Hanneske van den Broek ware zo veul jonges en maiskes dè ze soaves nie wisse of ze wel allemal binne waren. 't Gebeurde dan ok dik genog, dè t'r nog inne an de deur kwam als ze daachte dè ze allemal al te bed lagen. Hanneske sprong dan oit z'n bed en dee de scheuf van de deur en zee, 'verdommese snotaap, ik meende dè ge al laang te bed waart.'
Baai Hanneskes dor haan ze zat êrremoei geleë. Van alles waren ze tekort gekomme, mar naw de lêste tijd waar 't better geworre. Hullie Driekske ging mee nor 't febriek en verdiende al wa mee. Nô de vekantie, dan kwam er wir inne van school, die mee kos gon werrike. Zo langzaamaan begosse z't goewd te kriege.
Toen hullie Marietje awd genog waar, hoefde die nie nor 't febriek. Want dè was nie noddig, dè kos hendig gon diejne, zee Hanneskes vrouw. Dor um zochte ze vur Marietjes n'n dienst. Toen op n'n mêrrige de vrouwe in de buurt baai mekaar stonne te kletse, toen zee Hanneskes vrouw: 'Ons Marietje gi volgende week nor Piet van de Mortel diejne.'
'Nor Piet van de Mortel?' haan de vrouwe toen gezeed, 'mens bênt toch wijzer, zo'n maaiske baai al dè mânsvolk.'
'Wa geft dè naw', zi Hanneskes vrouw, 'ze zalle ze nie opête.'
'Dè nie', zeen ze, 'mar hedde gaai ze al is verteld wa t'r allemal ken gebeure en wit ze wel wor de kiendjes vandaan komme en zo?'
Dè ha de moeder van Marietjes nie vertêld, ze ha dor wel an gedaacht, mar ge kênt zo'n maaiske toch nie alles vertelle, as moeder zingde.
''t Zo hendig meevallen' daacht ze, 'ze kumt dor van eiges wel aachter.'

Zo was Marietje op ne mondege mêrrige nor Piet van de Mortel gegon um te diejne. Piet ha 'n grouwte boerderij erges op d'n Boakelsendijk. Mar Marietje hoefde ellein mar in hois te werken ha de boerin gezeed, dus zo die er wel wa op letten. Baai Hanneskes in hois dor waar n'n êter minder.

Zo ha iedereen in de buurt z'n eige moeilikheden. Er kwamen kiendjes baai en er ginge ok 'n paar kiendjes douwd. Zu gi dè in 'n buurt. Iedere dag ging de zon op en soaves ging die ok wir onder. Heil veul verschil was er nooit, want d'n inne dag leek krek 't zelfde as d'n andere.

Zo af en toew gebeurde er is wa anders. Inne dag in de mond dan hoiërde smêrriges al heil vruug 'n kaar an komme. Dè was de kaar van Nariske van Beek. Al van ver hoiërde de ijzere bând van de wielen op de butskeiën en dè makte in de vruge mêrrige 'n geloid of 't erges heil wet ewèg donderde. As die kaar dan ovver 't zand ree, dè nevve de weg was, dan hoiërde allein nog mar 't gekraak van 't pêrdegetuug. As die kaar an de gang kwam die nevve de heus was dan zee de voerman 'hu'. Allein 't zachjes tigge mekaar proate van de mensen die 't draagvat van de kaar laaide was er dan nog en nodderhand dan hoiërde 't gesjok van die mensen die aachter dur de buurt gingen um de heuskes leeg te halen.
Vuur de jonges was zo iets 'n afwisseling, want die wisse krek te vertellen wor ze 't heuske leeg gehaald haan. 'Naw is ie baai Hanneske van d'n Broek en naw baai Pirke Geerts'. Baai Minâke Benders dor hoefde ie mar inne keiër in 'n joar te zing want die was mar allein. Ondertussen was 't vrouwvolk al opgestan, want die moese beure, e kwartje vur 'n draagvat, dè waar meegenomme. Gewoonlik kwam Nariske van Beek daags van te vurre kiejke wor ie moes zing en welk heuske dè vol waar. Al jorre ha tie dè gedon en de mensen bewaarde 't altijd vur hum. Vural in de lente as de bèèrputten leeg waren dan haan de boere 't hard noddig en dan betalde ze ok meier vur 'n draagvat dan anders. 't Sprikt dè de heuskes dan nie altijd vol waren, want zo iets kênde nie forceren. Mar ja, hiër

'n half draagvat en dor ein, dan kwam de ton toch vol. Nariske was al jorre smêrriges mi z'n kaar op stap geweest en die kende z'n klante wel. As ie de planken die op de put lagen er af gevat ha, dan stook ie urst zunne vinger in de put en prebeerde dan of ze er gin zipwatter baai haan loate louwpe, want dè deen de verrekelinge um meiër te kenne beuren, zi tie.

Behalve Naris van Beek was ok Japie d'n toddeman ne vâste klant in de buurt. Die kwam diksentijd op n'n donderdag. Zonne toddeman was dik 'n oitkomst vur de vrouwen in de buurt, want as ge wa todde en schenken baai mekaar zôcht dan krigde dor 'n paar senten vur en dè betikkende vur de miste mensen dè t'r n'n bukkem meiër gehald kos worre. Dè wis Japie krek en dorum kwam ie ok donderdags want dan zôchte ze alles baai mekaar. Ze haan 't dan hard noddig.

Ok Naris Koolen kwam mi zunne môllikwagen in de buurt. Dè was altijd vraides um dè dè ne vastendag waar. Baai de miste mensen dor waar iederen dag ne vastendag want behalve wa schenken en spekzwaarden kwam er dur de week gin vlis in hois. Mar ok die mogde vraides nie ête en er wier dan pap gemakt van onderromme of môllik en Naris Koolen verkôcht môllik. Mi die môllikwage, dè eigelik mar 'n ton waar op tweië wielen, ree Naris heil vurzichtig. De môllik in die ton klotste op en neer, zo dè 't heil geval waggelde en as Naris zun ton vuroit douwde en riep 'möllik, möllik', dan dee tie dè op 't waggele van zunne wagen. De vrouwe oit de buurt kwame mi 'n kan of n'n kittel nor boite en liete dor 'n paar liters inschudden.
'Ik zal onze jonge toavend de senten wel loate brengen.'
'Dè is goewd' zi Naris.
Naris krig z'n sente wel, dor was ie niks bang vur, die zörgde wel dè tie niks te kort kwam want as die de kraan ope dreide, dan zette ie ze hillemal ope, dan schoimde 't möllik heil hard en dan was de liter zouwe vol. Dè moes ie wel doen zi tie um an z'n senten te komme, um dè tie ok vur 'n grouwt hoishawe te zörrige ha.

'Toavend loat ik de senten wel brengen.' 'Ja, ja, 't is goewd' en haai waggelde van de ein deur no de ânder en riep 'möllik, möllik'.

'n Andere vaste klant in de buurt waar de gekke Tienus mi zunne olliewagen. Op die wagen dor ston 'n plaat die was gèèl geverfd en mi zwarte letters ston dor op 'De automaat'. An die wagen waar 'n belleke en as de jonges dè belleke hoiërde, dan wisse ze dè de gekke Tienus in de buurt waar. Deur vur deur verkôcht Tienus ollie. Mar 't vurnaamste vur hullie was toch wel, dè tie ne krant meebrôcht van d'n automaat, worin 'n schon verhaal ston, dè altijd eindigde mi: 'Hoe het ons Pijpje Drop verder vergaat, staat in de volgende automaat'. Iedere zotterdeg loisterde de jonges of Tienus kwam. As ie dan in de buurt was dan liepe z'm allemal aachternô en schoide zo laang, dè ze ne krant krigge.

As Tienus de heil buurt van ollie vurzien ha, dan schudde ie mi z'n ton die op zunne wae lag en zi, 'ik denk dè ik baai moet gon laaië, is kiejke, tweië liters baai Tonnâkes, tweië baai Driekâkes, inne baai, och ik zal 't is nomêten.'
Tienus viet zunne liter en hiel die onder de kraan, as de liter vol was dan schudde ie d'n ollie er wir bove in. 'Ik heb ollie zat', zi Tienus, 'nog wel dertig liter.' Mar as ie half weg de ânder buurt waar, dan kwam er ginne drop mir oit de kraan. 'Dor snap ik niks van', zi tie, 'ik heb 't krek nog nogemêten.'

Er kwame ok liedjeszangers in de buurt. Mar die ginge ergus op 'n hoek ston zingen, want dè mog nie. Janus de Vlug zaat altijd achter ze an. Vur dè die zangers begosse te zingen, keke ze urst of Janus nie in de buurt waar. Er ware nie veul pelitie agenten en Janus kos ok alles nie baaihawe dus zonge zu d'r liedjes en verkôchte die in de buurt vur drie senten. Mar ge koont ze zouwe ok ne sent gêve, want wa ze ophalde dè wier verdaild onder de êrrum zeen ze, en ze wisse op z'n binnetesse.

De zatte Marie kwam ok iedere zotterdag, want die wis wel

dè ter dur de week ging geld waar. Ze droeg 'n grouwte mând die mi n'n hengsel an d're êrrum hing. In die mând zaat van alles in. Marie kèènde d'r klanten krek. As ze baai Keekes of Hanneskes kwam, dan zette zu de mând nir en pakte oit. Schoenveters, blauw lint, waspinnekes, drukknupkes, allemol dinge die in zo'n hoishawe noddig waren. Kwam ze baai Pirke Geerts of baai Kubbeske van Rooy, dan liet ze veul schonner dingen zien. Marie viet dan onder oit de mând 'n douws wor in schon hoarkamme zate, ok moi bröskes en strikke lint en ringen, allemol dingen die joong maaidjes gêr zien. Baai Minâke Benders hoefde ze mi zo iets nie an te komme. Mar ok vur zo'n klanten ha Marie ok wa in zunne körf. Zo as patternosters, kerkboeken, medaljes en schappuliere.
As Marie tigge de oavend wir langs kwam, dan ha ze veul klanten gehad, mar ok veul cafékes, want ze ha d'n hille weg noddig, zo zat waar ze en dor um zeen ze er dan ok de zatte Marie tegen. De zatte Marie wonde 'n enktje verder op. Wor ze eigelik vandaan kwam dè wis niemes. Ze ha wel ne mens, mar niemes ha die oit zien werken en toch ware die tweië bekant altijd zat. An hum zaagde dor bekant niks van, want haai liep altijd heil deftig dur de stroat en dan leek 't of allein Marie mar zat was. Marie moes vur alle tweië de snêvver verdiejne want wa haai verdiende mi 'n paar brieve schreve vur d'n inne of andere, dè was de moewte nie werd.
De mensen haan wel hoiëre zegge dè haai van hogge komaf was en dè tie goewd geleiërd moes hebbe. Dè zo wel kenne, want brieve schreve dè kos ie. Haai schrif ze dik genog nor 't gemintebestuër en volgens ze zeen, ha tie wel brieve geschrivve nor de Köningin. Er waren ok mensen die beweerde dè 't ne Fransman was want zo af en toew goide ie 'r 'n Frans woord tusse as ie is protte. Mar zo iets dè ken toch wel. Mar as ge dan ok nog Serbon haait wa toch op ne Fransen naam leek, dan konne die mensen wel is gelijk hebbe.
Er kwame nog wel meiër gasten in de buurt die prebeerde 'n poar sente te verdiejne. Soms kwam er n'n hardlouwper, die van deur tot deur liep, zonder dè tie oit stil ston en zo af en toew kwam er ne muzikant die dur heil Nederland reisde,

zeen ze. Dè zo wel kenne, want zo iets zaagde nie iederen dag. Die muzikant spulde op z'n harmonika en tegelijk op 'n grouwte trom. Haai ha ok nog bellekes an zun boks en op zunne hoewd. As ie spulde dan was alles in beweging. Mi zun hand spulde ie 't harmonike, mi z'n voewte de grouwte trom en mi zunne kop de bellekes. 't Sprikt dè de heil buurt dan boite waar um nor um te loisteren. Haai spulde dan 'Piemela pamelo piem pam piemelo' en van 'Was ik maar nooit getrouwd.'
Dè waar schon, dè waar 't.

III

VRAIDES soaves dan waar 't beure op 't febriek. In 'n boileke zate de paar gulden die de mensen verdiend haan. Sommige liete dè boileke dicht en ginge rêcht nor hois, mar er waren er ok die 't ope makte en die urst 'n paar borrels gingen vatten. Dan gebeurde 't ok nog wel is, dè zu an die paar borrels nie genog haan en er meiër viete dan 't kos laaië. Mi wa t'r dan nog ovver was kwame ze nor hois. Gewoonlik was er dan ruzie in de buurt. Mar dor ha niemes iets mi te maken, want iederein hi genog an z'n eige zeen ze.
In de miste hoize was er dan 'n drukte. De schuld die dur de wèèk gemakt waar moes betald worre. 'Go urst mar is nor Drieka de Kat en halt 't briefke!'
Drieka ha alles in 'n grouwt boek ston. De blaaiër van dè boek waren in de hoeken vet en zwart van 't veul umslon, want er moes nog is terug geblaaiërd worre as er wa van de aaw schuld afgedon moes worre. Drieka schrif op 'n briefke wa t'r die wèèk gehald waar. Drie bukkeme, tweië zaawte herringe, vur ne stoiver klot. Vur drie senten wit zand, ne liter gastollie, samen was 't zoveul. Drieka was altijd de urste die d'r senten krig want wor zo de anders heen moeten dur de wèèk. Mar

ok Miet Meuwsen krig d'r senten vur d'r romme en ok Nariske vur 't möllik.
As 't vurnaamste betald was, dan moes er nor de slachter gegon worre. 'n Stukske soepvlis, 'n pond koeiezult en dor moes nog iets betald worre van wa ze dur de wèèk gehald haan vur 'n döbbeltje schenken en spekzwaarde, dè was samen twi en dertig sent. As ge nie meiër baai oe haat dan dertig senten, dan snee de slachter 'n stukske van de zult af stook 't in zunne mond en aat 't op. Die waar nie vur niks zo dik, zeen de mensen.
Zotterdes waar den drukste dag van de wèèk. De jonges hoefde nie nor school en de heil buurt was vol herrie. Er moes van alles gedon worre, en de moeders die moese nor de mert. Mar ir die weg waren, dan was er al ruzie genog geweest ovver wa de jonges allemol moese doen. Inne moes er nor 't gasfebriek um 'n half mud coks te halen. Mi ne kraaiwagen of n'n aauwe kinderwagen moeste dor heen. An 'n loket moeste 'n bonneke kouwpe wor op ston, goed voor een halve HL cokes. Mi dè bonneke gingde dan nor de plats wor de coks oit de oves kwam. Die coks waar nog gloeiend heit, mar ne mens spoot er mi 'n watterslang watter ovver, wa 'n sissend geloid makte en wor d'n damp van umhog sloeg. De coks waar nog heit as ne mens die in 'n mud schepte en dan in ne zak dee die ge mee gebrôcht haat.
'n Paar ânder jonges wiere nor 't bos gestuurd um ne bussel stekker te halen. De maaiskes moeste 't hois opwerrike en nor de kiendjes kiejke. As de moeders alles geregeld haan dan vertrokken ze nor de mert. Mi ne klepkôrf an d'n êrrum liepe ze de heil mert af. Senten um iets te kouwpe haan ze bekant e gin, mar dor was zo veul te zien van die schon dinge allemol, dè 't zouwe laat was.
Tigge twêlluf uure kwame de moeders wir thois. De körf zaat hillemol vol. Ne kop stoofperre, 'n paar sevoië, dan hedde al n'n hillen houwp. Ja ja, ge moet er wa vur doen. Nodderhand vertelde zu mekaar wa ze op de mert allemol gezien haan. Schon dingen, mar ge kênt ze nie kouwpe en wa hè der dan an. Vlug wier dan 't koffiewatter opgezet, want

zotterdes dan kokte ze gin middegête. Botterhamme van brouwd en mik mi soms 'n stukske gebakke spek, dor moeste 't dan mi doen.
Zotterdes smiddes dè waar de drukste tijd van de wèèk. Dur de moeders en maaiskes moes er gepoetst worre, 't hois wier geschrobt en gedweild, de spinnen gejaagd en 't stof overal afgedon. De jonges moese 't hawt kappe, dè ze smêrriges gehalt haan. Sommige moeste 't kiendje wiege. 't Waar overal 'n gekwèèk en geruzie van belang. Allein baai Sjarrel de klirmaker dor waar 't net zu rustig as altijd, ge hoiërde allein 't snorren van 't neimachien, want dor wier 't hois pas zondes schon gemakt as Sjarrel de deur oit was um de klirre die tie gemakt ha af te leveren. Dor ha zun vrouw dan tijds genog vur, want Sjarrele zage ze nie mir terug vur dinsdes soaves.

Ok an de zotterdeg kumt 'n enkt.
As d'n oavend begos te vallen dan kroop 't mânsvollik baai Mie Pennings op d'n hoek baai mekaar en vertêlde dor verhalen, die ze haan van hoiëre zegge. Piet van Stiphawt wist er meiër van, want die lèèsde Hoor en Wederhoor, mar die krant moeste nie geloive, volges de pestouwer waar dè ne koie krant. Oit de hoize dor wier 'n grouwpte koip nor boite gesjouwd en mi immers kaauw watter vol gedon. Um de beurt moese de klên jonges en maiskes dor in en dan te bed. Langzaam wier 't dan stil in de buurt, d'n inne no d'n andere ging binnen. Baai Kubbeske van Rooy deen ze een extra lake vur de roam, want de döchter van Kubbeskes moese d'r eige ok wasse, en dè kos moeilik aachter op de plats. Op d'n hoek zaten nog 'n paar mensen zachjes mi mekaar te proate, af en toew keke ze stiekem nor 't verlichte roam baai Kubbeskes, mar as ze dor ok niks wijzer van wiere, dan zeen ze, 'mêrrige moet ik vruug op, want ik go vissen'.
Vur de mensen oit de buurt was dan wir 'n wèèk um. 'n Wèèk worvan ge zo't zegge, dè ter niks gebeurd is. Mar ieder hoishawe ha z'n eige beslommeringen en moeilikheden en ok z'n plezierige dingen. Er was gi mens die dor baai stil ston. Ze lèèfde van de ein wèèk in de ânder en mêrrige waar 't zondag,

dan hoefde 't mânsvolk nie nor 't febriek en de jonges nie nor school. Mi dè vuroitzicht sliepen de heil buurtbewoners rustig in, behalve Sjarrel de klirmaker, die moes 't pekske dè tie onderhânde ha nog afmake, want vur hum begos de zondag pas, as ie alles kloar gemakt ha.

D'n dag begos sondes vur enkele nog vruger as dur de wèèk. Willempke de Mop ston al heil vruug nor de wieke van de meule te kiejke wor de wind vandaan kwam. Haai protte hardop in z'n eige, dè waar ok van hum 'n gewonte, krek as van alle vissers. 'Ik denk dè ik vandaag vis vang' zi tie. As Willempke alles kloar ha dan viet ie z'n roei onder zunne êrrem en mi z'n zekske voeiër an z'n hand kuierde ie dan an. Urst ging ie nor de Poaterskerk, want haai wis wel dè de sloiswachter van slois tien niks dee dan tappe as ie daacht dè ge nie nor de kerk geweest waart. 'Ze moete urst mar nor de kerk gon', zi tie, 'dan hebbe ze d'n hillen dag nog um te vissen.' No de mis, dan ging ie op weg. Haai ging dur de Poaterslaan en dan ovver de roi brug nor slois aacht, dè was wel de gerichtste weg. Hoe dichter ie baai slois tien kwam hoe vlugger ie begos te louwpe. Mi z'n korte binkes liep ie nog 'n enktje dur 't lank gras en dan was ie an zun eige vispletske.
Ok in de ânder heus kwam beweging.
Tienus van Mierle kwam mi z'n jonges de deur oit um nor de kerk te gon. Die jonges worvan er mar inne schoewn ha en de rest klompen, klepperde op de vruge mêrrige ovver de butskeië. Heil veul zeen ze nie, want ze waren nog niet hillemol wakker. Ge het ginne zondeg gehad zi Tienus as ge nie nor de kerk geweest bênt.
As de mis oit waar dan waachte z'n vrouw al op 'm, want die moes mi de maaiskes ok nor de kerk. Tienus ha 't ondertussen druk zat. Haai zette koffie, bakte koeiezult en moest de klenste ok 'n droig boks an doen. Zouwe te zien was Tienus ne goeie hoisvadder. As ze dan allemol wir thois waren dan wier d'r samen koffie gedronken.
Baai Pirke Geerts en Kubbeske van Rooy dor hoiërde 't vrouwvolk zinge, dè druk doende waar um 't hois op te werke.

Zo af en toew stook er ein d're kop boite de deur, die ze wir vlug terug trok um dè die vol pepiere pappilotte zaat.
't Was 'n gon en komme van mensen die nor de kerk gingen of terugkwamen.
Ok Minâke Benders kwam thois, krek toen Tienus van Mierle nor de lêste mis ging, want Tienus ha an ein mis nie genog. Minâke keek 'm no en zee, "t is wa'.
Worum moes Minâke dè naw zeggen, Piet van Stiphawt, Nard d'n boewer, Bert van Keekes en Pietje van Dungen gingen toch ok nor de lèste mis en worum moes ze dan zegge toen ze Tienusse zag, "t is wa'.
As de lêste mis oit was dan ginge de miste mensen 'n paar borrels vatte, baai Sjang Bel op de wal. Dor is niks tege, ne mens mag wel wa hebbe as ie de heil wèèk gewerkt hi. Tigge 'n uër of ein kwamen ze dan nor hois, en as ze geêten haan ginge ze 'n paar urre sloape. Allein Tienus van Mierle blif langer weg, die ha an 'n paar borrels nie genog, en die pruufde zo laang as ie sente ha en soms ok nog wel op de pof. Zo laang as ie dor zaat wis ie zêlluf nie hoe zat ie waar, dè krig ie pas in de gate as ie opston um nor hois te gon. Heil vurzichtig ging ie de stoep af en prebeerde um rêcht te louwpe, dè viel nie mee want haai ging van d'n inne kant van de weg nor d'n andere. Tigge iederein die ie tegekwam schold ie, en as zum dan mar toew liete doen, dan schrenkelde ie wel verder. Ok in de buurt kênde z'm, as z'm an zage komme dan ginge de mensen binnen en slote de deur dicht. As Tienus eindelik thois waar, dan keken z'n vrouw en jonges 'm bang an en d'n inne no d'n andere ging stillekes de deur oit.
Z'n vrouw schepte vlug de soep op, want haai moes ête hebbe, zi tie. Tienus zaat an de toffel en schepte mi ne lippel in de soep, mar haai kos zunne mond nie vinge en braste de heil soep wir in z'n burd terug. Dor wier ie dan ko um, en gaf z'n vrouw de schuld dorvan. As die d're mond mar hiel dan gebeurde er niks, mar as die ok mar 'n woord te veul zee, dan goide ie de toffel en al onderste boven en haai makte z'n eige hoe langer hoe koiër, sloeg de stuul in d'n herd kepot en gewoonlik blif er nie veul van 't bietje hoisroad dè ze haan over.

Z'n vrouw was dan allaang boite en die ston zachjes te schruwwe an de deur. Efkus nodderhand dan wier 't stil in hois en as z'n vrouw dan binnenging, dan lag Tienus langkoit op de grond te sloape, de fermicel zaat nog in zunne snor. As z'm dor zouwe zag ligge, dan zi ze, 'dè is wir vurbaai'.
Dorum ha Minâke gezeed, toen ze Tienusse nor de lêste mis zag gon "t is wa'.
As Tienus tigge 'n uër of aacht wakker wier en al die rommel um zich heen zag dan dürfde ie z'n vrouw nie an te kiejke. Haai zo de heil wèèk wir wêrrik genog hebbe um alles te maken. Haai schamde z'n eige en begos alles wir 'n bietje rêcht te zette. Dan ging ie de deur oit um nor d'n hoek baai Mie Pennings te gon wor al meiër mânsvolk waar. Tigge die tijd kwam ok Willempke de Mop thois. Die hoiërde ze van verre al ankomme. Willempke zong zu hard ie kos van 'Marie, Marie, jij bent de zonnestraal van m'n leve'.
Willempke was allaang oitgevist, mar iedere keiër was 't vur hum moeilik um nevve Driek Verspaget an slois tien te gon, zonder wa borreltjes te drinken, en as ge dan nie vâst te bein bênt dan is d'n afstand van slois tien nor hullie hois 'n heil enkt.

Ne mens mag wel wa hebbe, en wa is naw 'n paar borreltjes. Mar 't vrouwvolk dan en de jonges?
't Vrouwvolk mag toch ok wel iets hebben. Och, as die getrouwd zing, dan hebbe ze niks mir noddig, die hebbe wêrrik zat um nor de kiendjes te kiejke, die hebben dan nerges ginne tijd mir vur.
En de jonges?
De jonges krigge iedere zondeg zunne zondessent as ze geête haan. Naw is ne sent nie veul, mar as ge 'r mar inne het, dan bênde dor zoinig op. Ge prakizeerde er laang ovver, wa ge dor vur zo't kouwpe. Baai Drieka de Kat waar 'n snoeptoffel worop allemol burdjes stonne mi van allerhande lekker dinge. Vur oewe sent kreegde tweië soikerbolle, of tweië lekstele, ge kont er ok tover-knikkers vur kriege, as ge dor op zabbelde dan krigge die anhawend 'n ânder kleur. De jonges die wa

awwer waren konnen ok 'n sigaar kowpe of vier sigretten. Mar as ge zo dicht baai iets geengt kouwpe dan waar oewe sent zouwe op. 'n Enktje verder dor wonde Hanneke van Os. Janus d're mens was heil dik en die ston altijd in 't durgebont, zodè ge bekant nie binne kosst. Hanneke waar mar 'n klên weefke, volgens dè de mensen zeen, kon ze hillemol nie rêkene of schreve, mar gi mens kos ze belazere, want ze têlde mi eigemakte tikkens, en 't moiste waar, dè 't altijd oitkwam, as ze têlde. In de Beelstroat dor ha Mie Mop ne winkel. De jonges waren van die dikke vrouw 'n bietje bang, hoewel zu dor altijd klompen moese hale. 't Liefst ginge ze nog verder op, nor Mieke Verhalle wor ge vur oewe sent drie grouwte lektoete kreegt, of nor Bet Lamborie.
Vur oewe sent konde lol zat hebbe zo laang dè g'm mar in oe tes hield, en dè deen ze dan ok, want de half stad sjouwde z'r mi rond ir ie bestid wier.

Baai Mie Pennings op d'n hoek dor ging zondessoaves de slag oit. Behalve Sjarrel de Klirmaker was al het mânsvolk bij mekaar en soms mog 't vrouwvolk er baai komme zitten.
Mar urst moese alle jonges te bed zing, want klên pötjes hebbe grouwte orre, zi Minâke Benders, en de proat die dor verkôcht wier is nie vur iederein geschikt, ok nie vur Minâkes, want die zaat achter 't hortje dur de blaaier van de fuchia te kiejke, en bidde d're patternoster, mar dor ontging ze niks. Wa langer as gewoonlik dur de wèèk wier d'r op d'n hoek geprot, toe dè ze zeen 'kom, mêrrige eest wir vruug dag', dan gingen de lampen overal oit, en sliep de heil buurt, behalve baai Sjarrel de klirmaker, want Sjarrel was nog nie thois, die zaat baai Leene 't grotste woordt te voeren.

IV

OP NE mêrrige dè Nariske wir de heuskes kwam hale, haan de mensen z'n kaar vruger gehoiërt as gewoonlik. Haai vertêlde nodderhand dè tie vruger was um dè tie moes gon uperen. Want nevve de hoize hiër dor ginge ze 'n nei heus bawwe. D'n hille dag hebben ze dor in de buurt ovver geprot, en iederein wo weten hoe er die hoize oit zo'n zien. Nariske hi ze dè hoarfijn vertêld want haai ha de tikkening dorvan gezien. 't Zo heil iets anders zing dan de hoize hiër in de buurt. Dè waren hoise in blokken, elke woning ha 'n veur- en 'n achterdeur en ok 'n veur- en 'n achterroam. As ge de deur ope deed, dan stonde midde in d'n herd, want ne gang waar d'r nie. Ok was er ging baaikeuke mi 'n W.C. Ne W.C. waar d'r wel ein mar die ston op d'n hof, dè was 'n hökske getimmerd van hawt, mi 'n deur dor vur, wor ze 'n figuër van 'n hartje oitgezaagd haan. In 't midde van 't hois dor waar ne muër, wor in 'n deur was, dus ha de ne veur- en n'n achterherd. In de vurherd dor was 'n beddekoets en dornêvve 'n speendje, worin 'n paar planke waren getimmerd en wor ok de watterkraan was. In de achterherd was ok 'n beddekoets en ok 'n speendje. In dè speendje was d'n trap wor ge mi nor bove moest. An d'n andere kant tigge de muër dor was 'n steine fornois gemetseld mi 'n schouw er bove. De platte boiskachel stond 'n bietje bezeiën en de pijp van die kachel stook mi n'n elleboog in de schouw.

Bove waar de zölder wor ge dur 't trappegat op kost komme. Slopkamers waren dor nie op, 't waar 'n ope roimte mi 'n onbeschote dak.

De nei heus ware veul mederner. 't Was nie mir ne veur- en achterherd, mar er kwam 'n goei kamer an zonder beddekoets en er kwam ne gang, allein aachter was nog mar 'n bedde-

koets, dan zo d'r 'n baaikeuken angebouwd worre, worin 'n heuske gemetseld wier. 'n Ollielamp ha de ok nie mir noddig want er kwamen gaslampe in en 't grotste gemak was nog wel, dè de watterleiding aachter in de baaikeuke kwam.
't Was grouwt neiës dè Nariske vertêld ha. Toen de hoize in anbaw waren ha 't mânsvolk iederen oavond genog te kiejke, want ok die waren naaischierig hoe dè die hoize er oit zo'n zien.
Mar er gebeurde nog meiër.
Toen de mensen zagen hoe moi die hoize wiere, haan ze allemol zin um dor in te wonen en d'n inne vur d'n andere prebeerde um zo'n hois te kriege. As soaves de gordingen dicht waren dan wier dor in veul hoishawes ovver geprot, as de jonges te bed lagen, want ze zörrigde er wel vur, dè z't in de buurt nie van mekaar wisse.
Nariske van Beek ha gelijk gehad, 't wiere schon heus, die ze an 't zetten waren. Schon heus mi 'n baaikeuke er an en ne gang wordur ge in de goei kamer koont komme en mar ein beddekoets. Wie zó er allemol in komme, Nariske wis dè ok nie, want zo iets vertêlde ze niet tiggen um.
Onder mekaar haan de vrouwe er dik ovver gesproke, mar gin ein liet iets los, ze vertelde nog nie of ze er nor gevroagd haan. Hendig zo'de an zo'n hois nie an kenne komme, want wor de heus van ware, die ha ne winkel, en die zo urst z'n klanten wel helpen, Minâke Benders nie, die blif zitten wor ze zaat, zi ze, worum zo ik m'n eige druk maken, minne tijd zal 't wel duëre. Ok Nard d'n Boewer nie, die zaat op n'n hoek en as ie verheusde dan moes ie mar zien wor z'm nir dauwde. Zo lèèfde de heil buurt in spanning wie ein van die schon heus zó kriege.
Nariske was al doende um alles op te laaie wa de metselaars en timmerlui gebroikt haan, toen Pietje van Dungen z'n vrouw zee 'volgende wèèk go ik verheuze, ik trek in 't urste nei hois'.
Dor is toen n'n houwp proat ovver geweest, 'ze zal wel ne kroaiwage gehad hebben' zeen ze.
Worum zo Pietje naw ne kroaiwagen gehad hebben, want

Tienus van Mierle krig ok 'n hois en Kubbeske van Rooij ok al, die haan toch ginne kroaiwagen. Ja mar die haan 'n grouwt hoishawe en dor was die winkelier goewd mi. En Keeke dan, zeen ze, die hi toch ok 'n grouwt hoishawe, worum die dan nie. De mensen in de buurt haan de urste tijd genog te doen mi allein mar te kiejke wie er allemol kwam wonen. Pietje van Dungen trok in 't urste hois, krek nevve Nard d'n Boewer. Dor nevve kwam Tienus van Mierle wonen, die tweië zo'n 't same wel kenne vinge, want die haan allaang nevve mekaar gewont. Mar wie in de derde deur kwam dè wiste ze vurlouwpig nie, ze zeen dè die vrouw 'n Doitse war, d're mens Jan de Royter moes erges op 't Houwt gewont hebben. Dan kwam Harry Wichmans en dan ne zoon van Nariske van Beek, dan de voerman Van Boekel die ne grouwte bult ha, en d'n andere hoek dor kwam Kubbeske van Rooij wonen.
Ok in de aaw buurt dor wiere de hoize wir bewont.
De lange Driek, ne widdeman mi wa jonges en maiskes, Graard van Hawt en Fried van Morsel die ieder mar 'n paar jonges haan, mar die waren zo laang nog nie getrouwd.
Toen die heus allemol bewont waren, toen wier 't in de buurt veul drukker, 't vrouwvolk kletste meiër en ok 't mânsvolk ha't drukker mi 't proate, want op d'n hoek van Mie Pennings, dor kwamen ok de mensen oit de ânder buurt baai mekaar.

Mi de nei heus verânderde 't in de buurt ok nog al wa, mar ge wênt an alles, ok an oe nei buurlui. De urste daag ha 't vrouwvolk mekaar is bekeken, mar no 'n hortje protte ze samen of zu er altijd gewond haan. Allein mi die Doitse vrouw die mi Jan de Royter getrouwd waar, die moese ze nie hebbe. Ze zeen dè die in hois de boks an ha en dè Jan niks in te brenge ha as leeg briefkes.
't Was naw nie allein baai Sjarrel de Klirmaker dè ter 's naachs licht brânde, mar ok baai Jan de Royter. Ge hoiërde dor 'n gescheld in hois of ze mekaar wel wo'n vermoorden. Wor 't dor altijd ovver ging, ja wor zo't in 'n hoishawe as man en vrouw 's naachts vêchten naw ovver gon? Gewoonlik dreide de ruzie er op oit, dè Jan boite kwam en achter de stal ging

zitte. Mi die dinge kênde oe eige nie moeie, mar die vrouw makte ok ruzie in de buurt en dor um liete ze d'r links ligge.

Pietje de zoon van Nariske van Beek was nog nie laang getrouwd. Haai ha urst erges anders gewond, mar Nariske ha 'n goei woordje gedon vur 'm en toen was ie mi z'n vrouw en hullie Bertje dor komme wonen. De mensen haan wel gezien dè de kast en de toffel die tie ha, nog wit waren, er zaat nog gin dingeske vêrf op. Dor hoefde de mensen ginne proat ovver te maken, want Willem Verboakel was al meier dan tien joar getrouwd en dor ston alles nog in hois, krek 't zelfde as toen ie trouwde. Toen die trouwde, ha Kobbes Essers 'n kast en 'n toffel vur 'm gemakt, erges ha tie viër stuul gekôcht wor ie Tielemans nei matte op ha loate leggen en dè was allemol nog 't zelfde, want er zaat ok ginne verf op.

As er mar ein beddekoets is wor moete de jonges en maiskes dan sloape, ge kênt ze toch nie allemol baai mekaar legge. Kubbeske van Rooij ha dor gin zörrig vur, die ha allein mar maiskes, mar Tienus van Mierle, wa moes die doen, die ha van allebei wa, As ze grouwt worre is dè 'n moeilik geval. Tienus ha gin sente um hawt te kouwpe um slopkemmerkes te maken, die ha nog ginne fesoenlike stoewl um op te gon zitten en wa moete dan doen. Toen er iemes tigge 'm zee, dè tie nie zo veul borreltjes moes pruuve en in de plaats wa hawt kouwpe, toen wier ie hillemol nie ko, want Tienus waar ne goeie mens, as ie mar niet dronk. 'Ja ja' zi Tienus, 'dor ben ik naw nie mi geholpe'. Op 't febriek vroeg ie an zunne bas of die 'm an wa zakke kos helpe, haai vertêlde worvur ie die noddig ha, en dor um krig ie ze ok. Mi die jutte zakken hi tie toen zu goewd en zo slêcht as 't ging kemmerkes gemakt, en naw sliepe de jonges en maaiskes apart.
Ge wit nooit wa ter mi ne mens kan gebeuren. Misschien hi Tienus er toen wel veul ovver nogedaacht, dè ge er niks an het, um zondes nor tweie missen te gon en dan alles kepot slon, en ok um nor tweie missen te gon en oe jonges van alles te kort te loate komme. Z'n vrouw verschoot er 's zondes

's mêrriges van dè Tienus zee 'Lot ons Franske mar 'n mödje hale baai Mina d'n Haas dan blief ik thois'. Dè waar d'n urste keiër dè Tienus thois blif zo laang ie getrouwd waar. De zondeg er op dee tie wir 't zelfde en toen 't mânsvolk onder mekaar zee dè Tienus lid was geworre van den blouwe knoip, toen keke z'm krek an of ie gek geworre was, en sommige lieten 'm links ligge, want iemes die gin borreltjes luste dè waar ginne mens, zeen ze.
Al gauw konde baai Tienusse in hois wel zien dè tie nie mir pruufde. 't Zag er allemol veul better oit en bove op zulder dor ha tie van echt hawt slopkemmerkes gemakt, 't ware wel bukkemkisjes die tie op de mert gekôcht ha, mar 't was toch hawt en veul better dan die jutte zakken.

Pietje van Dungen waar zes mond no dè tie getrouwd waar vadder geworre. In z'n nei hois dor ha 't eigelik fist moete zing. Z'n vrouw ha toch 'n kiendje gekôcht en op zo iets moete toch fiste.
Pietje zaat er zouwe mar heil belazert baai te kiejke, wa moete as vadder zingde, dor naw van zegge, eigenlik zo de heil blij moete zing, mar dè waar ie nie. Haai keek is in de wieg nor 't kiendje en dan nor z'n vrouw, mar die ha d'r eige umgedreid. Op wie leek 't naw, daacht Pietje. Haai zôcht in de trekke van 't klên maaiske, of ie er iets van z'n eige in terug kos vinge, mar hoe tie z'n best ok dee haai zag niks. Haai wis dè de mensen zeen dè 't van den heiër van 't febriek waar en haai wier rouwd van schamte en beet op z'n tând um z'n eige in te hawe. Gondeke ha wel gezeed: "t is 'n moi wicht', mar wa geft die er naw um wor die vandaan komme, die helpe allein mar mee as ze op de wêreld komme, en dan gon ze wir eweg, mar haai zaat er mi. Zun gedachten gingen terug nor 't geen hullie moeder gezeed ha, jonge, jonge wit wa ge doet, dè is gin vrouw vur aw. Mar haai ha nie wille loistere en naw dè.
Hanneke z'n vrouw dreide d'r eige um en zag Pietjes zitte. Ze verschoot er van as ze z'n gezicht zag.
'Wa is er Pietje', zi ze.
'Moete dè nog vroage', zit tie, 'wa moet dor naw van terêchte

komme, ge begrijpt toch wel, dè ik altijd moet denken, dè 't nie van meen is.'
Wor proate mensen in die umstandigheden naw ovver, ze konne z'n eigen wel ko maken mar dè halt allemol niks oit, haai moes toewgêve, dè haai er nooit iets baai te kort gekomme waar, 't zag er in hois allemol netjes oit, sakkerdie, as dè nie vurgevalle was, dan ha tie er 'n goei vrouw an gehad. Haai keek nog is in de wieg en toen schoot 't eigenlik pas dur zunne kop dè ' 't kiendje dè dor lag er niks an kos doen.
'Affijn' zi tie, 'dor is toch niks mir an te doen, we zalle wel zien.'
't Kiendje van Pietje van Dungen ha in de buurt meiër belangstelling as ânder kiendjes die er geborren worre. Op d'n burgelikke stand dor schrif d'n ambtenaar gewoon in Francina van Dungen, verder bemoeide die z'n eige nerges mi, want zunne ambtenaar moet veul kiendjes inschreven, en dan vroagt haai toch ok nie an de mensen hoe ze er an komme.
''t Is wa', zi Minâke Benders, 'ja, ja ne mens kan wa meemaken'.

Ja ne mens kan wa meemaken, want ok de Lange Driek die in 't hois van Tienus van Mierle was komme wonen ha veul meegemaakt. Die mens zaat mi 'n stuk of zeuve jonges en maaiskes te huttere. 't Awdste maaiske was nog nie baai de hand genog um 't hoishawe te kenne doen, dus kênde begrijpe dè 't in hois er oit zag.
De Lange z'n vrouw was in 't kinderbed gestörve, dè waar naw al wir twi joar geleë. As ie er nog an daacht dan kwame de troane nog in z'n auwge. Naw zo de zegge dè Driek dè onderhand wel is vergête was, want twi joar is toch al n'n hillen tijd, en de mensen haan al dik tiggen um gezeed, 'Driek jonge, gaai moet 'n vrouw zuuke gaai, want de jonges die onderkomme hillemol.' Dè zag Driek ok wel, haai zag goewd dè 't eigelik nie langer kos. As ie zag dè de vloië dur d'n hals van de klenste spronge, dan wis ie er ginne road mir mi, en 't liefst ha tie al zun jonges nor 't weeshois gedon. Mar wor um dee die mens dè nie, en wor um trouwde ie nie, dor trouwde

er toch wel meiër vur de twidde keiër, en 't kos toch ok wel goewd gon.
De mensen kosse wel kletse mar zo hendig ging dè nie, want toen z'n vrouw vuulde dè ze douwd zo gon, toen ha ze heil zachjes tigge Drieke gezeed, 'Driek we hebbe altijd veul van mekaar gehawe, as ik er an denk dè ter hier 'n ânder vrouw in hois kumt, dan kan ik nie gerust stêrreve.'
'Dor kumt hiër gin ânder vrouw', ha Driek gezeed, want wie denkt er op zo'n oggenblik naw an 'n ânder vrouw.
'Dè is goewd Driek' zi ze, 'beloof me dè ge nie vur d'n twidde keiër trouwt'.
En Driek die erg onder d'n indruk waar zee, 'dè beloof ik oe'.
Wa ter an zo'n sterfbed allemol veurveelt, en wa ge dan allemol doet, in oe verdriet, of wa die ter in dè bed li vroagt, dè zing dinge wor nodderhand veul moeilikheden mi kenne komme.
Zeker Driek en z'n vrouw haan veul van mekaar gehawe, mar is 't noddig dè dor 'n heil hoishawe an t'n onder gi? Twi joar ha tie naw al z'n eige zitte behelpen, de jonges kwamen van alles te kort en zu groeide op as weelde.
Minâke Benders die dè allemol anzag, zee 'Driek, Driek gaai moest 'n vrouw zuuke.' Toen ha Driek, die Minâkes pas kênde, tigge d'r gezeed wor um dè haai dè nie doen kos.
'Witte wa gaai is moes doen', zi Minâke, 'ge moest is nor poater Maximus gon, die zal aw wel road gêve, want zouwe word dè niks mi de jonges, ik zal wel 'n rozenhoedje vur oe bidde, dè 't goewd oit veelt.'
'n Rozenhoedje bidde dè kôst niks, die bidde Minâke iedere dag wel twintig. Willempke de Mop zee, ze kos wel is wa gon helpe baai Drieke, mar dè dee ze nie, dè kos ze nie doen as vrouw zingde, zi ze.

Graard van Hawt, die trok in 't hois van Pietje van Dungen. Z'n vrouw Bet was van boere afkomst, die tweie pâste goewd baai mekaar, want ze haan allebei dezelfde opvatting ovver veul dingen. De mensen zeen, die tweië die geloive 't wel.
Graard ha z'n vrouw leiëre kenne toen ie baai hurre thois op

de boerderij werkte. Bet was de awste döchter dor in hois en er was nog gi mens gekomme die mi heur trawwe wilde, hoewel Bet er genog op loewerde.
Graard die eigenlik van alles anvatte um de kôst te verdiene, ging in de zommermonde ok wel baai de boere werken en zo was ie ok baai Bette thois terêchte gekomme. Ge wit hoe dè op 'n boerderij gi, er moet hard gewerkt worre van smêrriges vruug toe soaves laat. In 't vurjoar dan moes er geploegd en gespaaid worre dan moese de erpel en nog veul ander dinge de grond in.
Mi heil veul dinge werkte Graard mi Bette samen. Zu schoefelde 't voil oit de erpel en nevve mekaar werkte ze op n'n dag veul af, want meiër as ovver 't weer proate deen ze nie. Ok as 't gras gemeid en binnengehald moes worre, dan zaat Graard bove op de kaar en Bet gaf mi n'n hoivörk 't hoi an dè Graard dan optaste. 't Waar krek of Bet Graardte opzôcht want baai alle dinge die gedon moese worre, was zu baai hum in de buurt. Ok toen 't korre gemeid wier stonne ze baai mekaar, Graard meide en Bet bond de schove baai mekaar en zette die mi viere tiggeïn. 't Sprikt dè iederein dè heil gewoon vond, want 't wêrrik moes gedon worre, hoewel Graard toch wel is gedaacht zal hebbe wor um dè Bet altijd mi hum wo wêrrike. Dè hi tie latter wel in de gate gekrigge, mar toen waar 't te laat, hoewel ie er eigelik nooit gin spijt van hi gehad. Er zing van die dingen die naw inmol gebeure, die gebeure al zo laang as de wêreld besti en wor um dan nie mi Bette en Graarde, want Bet waar 'n maid die zo gezond waar as ne vis, die ha krek as ieder ânder maid zun verlangens. Zaai ha de pech dè zu nie knap waar en dè ter niemes was die mi heur wo trawwe, mar dè wil nie zegge dè ze nergus um gaf. As er niemes wo komme dan moes ze zêlluf ervur zörrige dè ze niks te kort kwam.
Toen de tijd er waar, dè 't korre binnengehald moes worre laaide Graard de kaar en Bet stook de schoven umhog. In de stal was dè krek anders um. Bet kroop op de schelf en Graard stook de schoven dur 't gat nor bove wor Bet die dan goewd optaste. Wa wêrrike betreft, dor in verstonne die tweië me-

kaar wel, samen haan ze 't heil korre binnengehalt nog 'n paar schove dan was dè wir achter de rug. Graard pikt mi zunne vörrik de lêste schove op en stook die nor bove, mar Bet die die dingen an moes vatte was er nie.
'Allee wor bliede' zi Graard, mar er kwam niks. 'Verdomme', zit tie, 'wa is dè naw'.
Haai riep, 'Bet wor bênde,' mar er kwam gin antwoord. Haai sprong van de kaar en klom de leiër op wormi tie op de schelf kos komme. Dor zag ie Bette ligge.
'Wa is er an de hand' zi tie en haai ging er wa dichterbaai ston. Wa moes Graard dor naw mi anvangen.
'Wa is er Bet' zi tie 'bênde nie goewd zal ik iemes hale?'
'Neie' zi Bet zachjes 'helpt me mar is efkus'.
Toen Graard Bette wo helpe toen hi zum mi d'r tweië grouwte hânden vast gevat en zu liet 'm nie mir los. 't Waar toen efkus stil i nde stal, ge hoiërde niks as 't kakele van de henne die er in rondliepe, tok, tok, tok.
Toen Bet en Graard wir beneë waren keke ze schaw um zich heen of er niemes in de buurt waar. Wor um moese die tweië naw zo schaw kiejke wa was er dan toch wel gebeurd? Och zo'n dinge haangde gewoonlik nie an de grouwte klok, pas as er iets gebeurd wa ge nie mir stil kênt hawe, dan komme de mensen 't an de weet.
Op ne mêrrige, toen Bet en Graard de erpel oit moesten doen, kwam Bet nie, mar d'n boewer. Graard verschoot ervan, want 'n paar dage geleë ha Bet um verteld wor zu bang vur was. As ie naw verwaacht ha, dè d'n boewer tigge 'm tekeiër zo gon dan viel dè genog mee.
'Ge begrijpt wel Graard', zi tie, 'dè ge zalt moete trawwe, en hoe irder hoe liever'.
'Ja, ja', zi Graard, 'dè zal wel'.
Toen Graard trouwde was er fist. D'n boewer ha gezeed, we doen gewoon, want niemes hi ter iets mi te maken. Mar ge kênt de mensen zunne mond nie dichtbinge, en die zeen dè Graard 't wel slechter ha kenne treffen. Dè was ok zo, want die tweië kosse 't goewd samen vinge.
Graard dee krek as vur dè tie trouwde, haai scharrelde overal

wa baai mekaar. In de zommermonden werkte ie samen mi Bette baai d'r thois. Nodderhand was er nog ne klenne baai gekomme, Graard ha d'r toen mi gelache, 'dor hedde gin hoischelf vur noddig', zi tie.
Wor um Graard en Bet in de buurt zing komme wonen in 't hois van Pietje van Dungen, och dè is heil gewoon. Haai ha vâst wêrrik gekrigge in d'n toin van de villa van Piet de Wit op d'n Aerlesche weg, dè was nie zo weit louwpe as wor ie urst wonde.

In de burt dor waar 't veul drukker geworre. Dur dè ter nei heus ware gekomme was er naturlik ok meier volk komme wonen. In ieder hois ware jonges en die liepen allemol hers en dwers dur de buurt. Die jonges brôchte ânder mee die nie in de buurt wonde en dor um was 't er nie zo gerust as vruger. Dè kwam ok wel 'n bietje um dè Harrie Wichmans die in de vierde deur wonde 'n snoepwinkeltje geopend ha. Dè winkeltje ha vur heil veul jonges antrekkingskracht, want 't snoepgoewd lag er allemol schon op burdjes oitgestald. Tigge de muer ha Harrie planken getimmerd wor op van alles ston, 'n kisje mi sigaren mi 'n platje dor boven wor op ston drie voor een stuiver, 'n douws mi kwatta cheklaad, flessen mi zoertjes, zekskes blouw, fleskes mi bier en limonade. Op 'n töffelke nevve de snoeptoffel dor ston 'n dreibörd. Vur inne sent mogde ne keier dreië. Oewe zondessent was dan wel vlug op mar ge haat kans dè ge 'n stuk cheklaad won, ne grouwte siepman, of tweië ollienötjes brokken. As ge de wezers van dè börd rond goide, dan bibberde hillemol en mi spanning keekte dan wor ze blivve ston. As de punt van die wijzer tussen de spijkers die 't dichts baai mekaar zaten blif ston, dan hade ne grouwte prijs, was dè nie dan krigde mar n'n soikerbol van 'n sentske. Soms kôchte ok wel vier sigrette vur ne sent, wor ge latter zo ziek van waart as 'n schup. Vural zondesmêrriges waar 't druk baai Harries, dor kwamen dan grotter jonges, mar die gingen gelijk aachter in hois.
Nie dè ze dor 'n stil kruugske haan, mar 'n fleske limonade of as ge grotter waard 'n fleske bieër konde dor wel kriege, en

dor ston ok 'n lollegat. Dè lollegat dè waar n'n hawte bak op pauwte, in dien bak dor waren gate in geboord. Mi loiëre bolkers moeste preberen um die in die gate te kriege. Ieder gat dè betikkent punten. Wie naw de miste punten ha, die ha gewonnen en mog vur zo veul senten kouwpe as er jonges mee deen, want um mee te doen moeste ne sent betalen.
't Waar nie allein vur dè lollegat dè de jonges kwamen, of vur dè fleske spuitwatter of bieër, 't waar de döchter Wiesje die de jonges anhalde um te komme. Er gebeurde niks want Mina, Harries vrouw, was er altijd baai. Die zaat erges in n'n hoek en hiel 't gelijk in de gate. Ze zo'n van heur nie kenne zegge, dè 't 'r baai d'r in hois nie netjes nor toew ging.
Dor was ok niks van te zegge, allein dè Wiesje altijd mee spulde mi 't lollegat, mi dè verschil, dè ze van Mina's niks krig as ze won en dè allein de jonges betalde. Wiesje was dur 't veul speule er zo geraffineerd in geworre, dè 't altijd de jonges waren die betalde en dor dur ha Harrie 'n schon baaiverdienste. Die ha Harrie wel noddig, want haai wêrrikte erges op 'n botterkamer en dor verdiende ie 't zaawt in de pap nie. D'n heiër wor Harrie baai werkte was nie slêcht. Volgens de pestouwer waar 't n'n hille goeie heiër, want haai gaf veul an de kerk.
Toen Harrie er is ovver klaagde dè de mensen zo slêcht verdiende, stook de pestouwer n'n hille preek af. Haai zee dè de mensen tevreë moese zing mi z'n lot, en dè ze nie opstandig mogge worre, want dè waar 'n dodszonde. Er ston geschrivve in d'n bijbel dè ge in 't zwijt uws anschijns oe brouwd moest verdienen.
Toen ha Harrie z'n eige nie mir in kanne hâwe, en zee, 'dè is allemol goewd en wel pestouwer, mar gèldt dè mar allein vur ons? Onze menheiër rijdt in 'n raitoig mi tweië pêrd er vur en ik moet iederen dag op 'n paar kepotte klompen gon wêrrike. Baai ons dor eest de heil wèèk brouwd mi brouwd er tusse. Ik wed dè t'r op de mert better van geête wordt.'
'Mar Harrie toch', ha de pestouwer gezeed, "t wordt tijd dè gaai is got biechte, want hoe ken iemes die tigge de pestouwer zonne proat verkupt nog rust hebbe'.

Ja dien Harrie dürfde 't wel te zegge, mar of ie er better van wier? Tigge grouwte manne kênde nie op, mar moete dan alles mar goewd vinge, mag er dan niemes iets zegge, as ge ziet dè 't in de wêreld zo'n rotzooi is? Haw doe we mond mar as ge ziet hoe onrechtvaardig 't er allemol nor toew gi. Wa waar dè dan mi hullië Willem, toen die z'n communie dee. In 't lof zaten er en paar te kletse, mar dè waren er oit de stad. De pijpekop, de mister dürfde er nie an en wa dee tie toen, haai viet hullië Willem halde 'm oit de rij en zette 'm vur allemol schandoal vur d'n altoar op z'n knië. Mar hullië Willem liep nor hois, wor ie ok grouwt gelijk in ha. 's Anderen daags moes Harrie baai de pijpekop komme, die mênde toen ne grouwte mond ope te kenne trekke, 'mar', vertelde Harrie, 'toen ik zee dè ik 'm dicht zo slon toen bakte ie zoete broodjes en zee, dè alles vergêten was en dè onze Willem mar wir moes komme'.
Ja Harrie dürfde 't wel te zegge, mar wa schoot ie er mi op? Wor moete heen mi 'n grouwt hoishawe? As ze oe boite goië hedde niks mir, trouwens as ie z'n winkeltje nie ha dan stikte ie nog van de êrremoei. As ie 't zo ver kos brenge mi zunne winkel dè tie van 't botterkletse af waar, dan ha tie gi mens mir noddig. Dè moes toch kenne want Fried van Morsel wêrrikte toch ok nie op 't febriek. Fried ging mi ne körf d'n boewer op en dor verdiende ie zunne kôst toch ok mi.

Fried van Morsel ging van 't standpunt oit dè de boere vural in de zommermônde ginne tijd hebbe um nor de stad te gon, en dor um ging haai nor de boere. In zunne körf dor zate dingen die ze iederen dag te kort kwamen, zo as vliegevangers, röllekes proïmtebak, rouwktebak, schoenveters en nog veul meiër van dè sort dingen.
Fried ha al gezeed dè tie van plan was ne wagen an te schaffen mi n'n hond er vur, dan kos ie meiër meenemen, want de boere vonden 't hendig as er iemes kwam die van alles te kouwp ha. Turks lerre bokse, boezeroene, steufkes bont, flanel, dè kwame ze altijd te kort. Neie Fried waar zunne gek nog nie, al zeen ze dè wel van 'm.

Fried van Morsel en z'n vrouw ware al jorre getrouwd, ze haan mar tweië kiendjes, ne jonge en e maiske. Misschien kwam 't wel um dè z'r nie meier kosse kriege, dè die vrouw die jonge en dè maiske nog altijd zag as tweië klên kiendjes. 't Maaiske was zes joar, mar die liep nog altijd mi 'n frut in d're mond, wel vier kirre per dag dee ze die vol mi mik mi soiker. Dè maaiske liep dor de heil buurt mi rond en 't sprikt dè de jonges oit de buurt ze vur de gek hiele. Mi de jonge waar 't nog veul erger, die liep d'n hille dag mi 'n fiep in zunne mond, hoewel ie al zeuve joar was. As ie aachter op de plats an 't speule was, dan liep ie af en toew nor hois um die fiep in de soiker te soppe, dor um krig ie toen de naam van, siep mi sois. Fried en z'n vrouw blivve 't liefst op z'n eige, ze zeen de mensen goeie dag mar meiër toch ok nie. Tigge Minâke Benders die er nevve wonde protte ze nog nie. 'Ja, ja,' zi Minâke, ''t zing tweië aarige dè zing 't'.

Ok Jantje van Boekel en z'n vrouw dè ware tweië aarige. Jantje was voerman baai Jan Noten en ne goeie voerman al zo de dè nie zegge. Haai ha n'n bult as ne waskittel. Dien bult besloeg bekant zunne hille rug. As ie nevve 't perd liep dan was 't net of ie dè perd op zunne rug droeg, zo zwoar liep ie dan. Mina z'n vrouw waar heil lilluk, wel zo lilluk as er mar wainig ware. Dè kos host nie anders want wie zo Jantjes mi zonne bult naw gewild hebbe. Ze zeen dè Jantje heur onderweg opgedon ha toen ie mi z'n kaar nor Deurze moes. Eigelik eest krek 't zelfde hoe Jantje an Minas gekomme waar, want dor hi niemes iets mi te maken. Op 'n dag kwam ie mi z'n kaar wor op zunne hoisroad zaat in de stroat, laaide ze af en ree wir an. Soaves moet ie wir terug gekomme zing en toen zal ie Minas wel mee gebrôcht hebbe want 's anderen daags waren ze er allebei en was 't lêste hois in de buurt bewond.
Minâke Benders wis wel te vertelle dè zu goewd in z'n spulle zate, mar meiër kwam er niemes iets an de weet.

V

IN DE aaw buurt dor ging alles zunne gewone gang. Nard d'n Boewer schoot in z'n onderboks nog nor boite achter de stal, mar blif nie laang ston. "t is meen te kaaw', zit tie.
Willempke de Mop hoefde nie mir nor boite te komme, want z'n gruuntes waren allaang op.
De henne van Minâke Benders en Keekes waren van de leg, want 't begon flink winter te worre. Oit de schorstein van de hoize kwam al vruug de rouwk van de kachels die de mensen an moese stoken en 't licht van de ollielamp scheeng dur de valgordinge nor boite.
Vruug in de mêrrige, waren de awdste jonges al op weg um kolen te gon rapen in 't hutje baai Van Thiel. In dè hutje waar 't lekker wêrrum, want de kolen die oit de oves kwamen wieren dor ingeschud. 'n Gasvlam fladderde erges oit 'n bois en belichte de jonges die dor al heil vrug baai mekaar waren um de goei kolen tussen sintels oit te krâsse.
Iedere mêrrige al um zes urre wiere die jonges opgeroewpe, want geld um kole te kouwpe waar d'r nie en op die manier koste de moeders 't dan vort d'n hille dag wêrrum stoken. De jonges zate in dè hutje te waagte toe dè ne mens kwam mi ne kraaige sintels, die gloeide nog, mar toch vlogge ze er mi allemolle op, um er zo veul muggelik goei kole tussen oit te halen. Tigge dè de school begos kwame ze wir nor hois, ieder mi 'n kwekske kolen op zunne rug.
Ok Sjefke van Lierop zaat nie mir boite tigge de muër an, die lag veur in hois in de beddekoets te bulderen. Toen Bert van Keekes z'n vinken binnen ha gehald, toen waar 't ok vur Sjefkes d'n tijd um binnen te gon. Haai lag dor wir te waagte toe dè 't zommer zo worre. De misten tijd lag ie allein, want zo'n ziekte is gevaarlik, zeen ze en ge hoeft 't nie no te louwpe.

D'n dokter ha gezeed, zon en goei ête, dan kon ie 't nog wel 'n tijdje vol hawe, mar vurlouwpig kwam ie alle tweië te kort.

Nariske van Beek die van alles dee, die in de zommer de heuskes ging hale en ging upere, verkôcht naw kolen. Aachter op d'n hof ha tie ne grouwte stal. Tigge dè 't winter wier dan huërde ie perd en kaar en halde de kolen van 't spoor. 'n Paar dagen ha tie 't dan druk genog um de kolen in de stal te kriege en was dan zo zwart dè ge nog mar allein 't wit van z'n auwge zaagt. Nariske ha 't er dan druk mi want haai pofte en dè deen ze op 't gasfebriek nie. Mi ne kroaiwage brocht ie de kolen baai de mensen thois en zee dan 'toe e vraidag'.
Vraides 's oaves wâste ie z'n eige zo goewd as 't ging, mar 't kolen grois zaat toch nog in de hoeken van z'n ouwge. Dan ging ie op stap um te beuren. Urst ging ie nor Kubbeske van Rooy, de senten lagen dor vur 'm kloar. Die viet iedere wèèk 'n mud. Baai Jantje d'n bult hoefde ie nie te zing, die brôcht mi z'n kaar van allerhande rommel mee nor hois die tie opstokte. Baai de miste mensen krig ie z'n senten wel, 't gebeurde wel is, dè 'n vrouw zee, 'kênde de ânder wèèk nie terug komme want ik heb 'n paar klompe moete kouwpe vur onze jonge'. Dè dee Nariske wel, die wis wel dè 't deur vur deur erremoei troef waar.
Ok baai Harrie Wichmans krig ie z'n senten hoewel die altijd moes mopperen, nie op Nariske, mar op d'n heiër wor ie baai wêrrikte. 'Ze zegge dè onze heiër zo veul an de kerk geft, mar haai kos 't better gêvve an de mensen die baai 'm wêrrike, want die stikke van de kaaw.'
'Ja, ja, zo eest' zi Nariske. Wa moes Nariske anders zegge.
In ieder hois waar 't wa anders.
Baai Pirke Geerts dor was 't ok wel iets, die mens zaat nog altijd te waagte of dè z'n vrouw terug zo komme. As ge dor kwaamt dan keke oe die maaide mi 'n paar vurige auwge an. Nariske daagt, ne mens zo't wel wêrrum kriege zonder kolen mi al dè vrouwvolk in hois.
Zunne koiste klant dè waar Jan de Royter. Zun vrouw klaagde altijd. 'Ik heb 'm al de heil wèèk nie gezien' zi ze, 'ik weet nie

wor ie oitheengt.' Nariske wis wel dè Jan niks te zegge ha en zee, 'dè kan wel vrouw mar ik moet m'n senten hebbe' en de vrouw betalde, want die wis wel dè ze gin kolen mir zo kriege. Ok Sjarrel de klirmaker betalde wel, mar dan moes ie terug komme as ie zun spulle afgeleverd ha die tie die wèèk gemakt ha. Haai krig dan ne stoiver meiër, 'vur n'n borrel' zi Sjarrel. Soms moes ie ok nor Minâke Benders, mar die stokte nie zo veul, die zaat altijd vur de roam mi 'n stoof onder d'r rokke. 'Krek en hen', daagt Nariske, ''n hen die zit te broeië'.

Baai de miste hoishawes wier êrremoei geleë. Er waren er ok die 't wa better konne doen um dè tie er 'n paar haan die mee gingen verdiene, mar op de miste platse dor kwam van alles te kort.
't Mânsvolk moes in 'n dun jeske nor 't febriek, allein ne roie zakdoek bonde ze um zunne kop, tigge de kaaw orre. 'Waai hebbe nog ginne overjas' zi Harrie Wichmans, 'en onze heiër zit mi n'n dikke bontjas an in z'n raitoig'.
Van 't êrde pijpke wier 'n stuk van de steel afgebroke 'dan kenne we teminste ons neus wêrreme', zeen ze.
De jonges die nor school moese haan dezelfde katoewne bloes nog an as in de zommer. Gewoonlik liepe ze hard nor school en ok wir terug, want binnen waar 't altijd nog better dan boite. 't Waar binne better as boite, ge vuulde de kaawe wind zo nie, mar dè waar ok alles. Die in de beddekoets sliepen die haan nie te klagen, die lagen in ieder geval oit d'n trek, mar die op zulder sliepen die lagen zouwe mar onder de pannen en de snuw die weide onder de pannen dur nor binnen en 's mêrriges waar op zulder alles onder gesnuwd. De mensen zôchte van alles baai mekaar um op de bedde te legge. Ze halde baai de boere kaf en dè deen ze in ne grouwte zak, dè was teminste 'n bietje wêrrum zeen ze.

Baai Keekes, dor moes de gene die 'n hemd an ha, mi zun errum bovve de dekes gon ligge en die 't egin an ha, die mog er hillemol onder kroipe. Zo konne ze hendig mi viere nevve mekaar ligge, want 'dicht baai in dè is werrum' zi Keeke.

Keeke ha d'r henne geslacht. 'Ze leen toch nie mir', zi ze. Van het bietje verre dè die henne nog haan, hebbe ze 'n bedje gemakt vur 't kiendje van Pirke Geerts dè baai hullie in de beddekoets sliep, want dè moes onderhand plats maken vur 'n ânder, want: 'Dè gi toch vurroit', zi Keeke.
Bert prakizeerde van alles um 't hois goewd dicht te maken. Van aaw kranten die tie van Piet van Stiphawt ha gekrigge makte ie proppen en die douwde ie tussen de pannen. 'As ge'r nog meiër moet hebben' ha Piet gezeed, 'ik heb er nog genog', want Piet lèèsde Hoor en Wederhoor. ''t Is wel ne koië krant' zi tie, 'mar tigge de kaaw is ie krek zo goewd as n'n andere'.
Ok in de winter lèèfde 't baai Keekes gelijk, behalve de henne dan, die zu geslacht haan um dè tie al mar frate en niks opleverde. Mar de guit die ge in de winter nie binnen koost hebbe lag in de stal, ok de ekster was er nog en de witte meus. Ok de vinken, mar Bert ha die binne gehange. Mi 'n bietje wit zoad hielde die d'n hille winter in 't lêve.
Piet van Stiphawt kos er nog altijd nie ovver oit, want 't twi en twintigste kiendje waar douwd gegon. Dè was 't kiendje, worbaai ie beloofd ha, toen dè geborre wier, dè tie op z'n blouwte voewte nor Handel zo gon as 't in 't lêve blif.
Toen ie nor 't stadhois ging um er 'n krâs dur te loate zetten in z'n stadhoisbukske, toen ha d'n ambtenaar 'm is angekeke, Piet die vuulde wa tie zegge wilde, zee: 'ik ben nie van plan um vlug terug te komme, want an alles kumt 'n enkt, ok an 't kiendjes kouwpe.'
D'n ambtenaar laachte is en zee, 'ja, ja, zo gi get, an alles kumt en enkt'.
Piet hoefde nie nor Handel, dè zo toch pas in de zommer zing geweest, want wie gi ter naw in de winterdag nor Handel. Piet war aachteraf blij, mar belofte makt schuld.

Ok de lange Driek tobde over z'n belofte want die ha ok iets beloofd wor ie ginne road mi wis. As ie 's oaves te bed ging dan vuulde ie nog meiër as anders wa 'n stommiteit dè tie oitgehald ha, dur z'n vrouw te belove dè tie nooit mir zo trawwe. Haai daacht hoe lekker 't zo zing as ge mi die kaaw mi twijje

in bed laagt en dicht baai mekaar koost kroipe. Mar ja, haai ha 't beloofd, mar was dè wel goewd geweest wa tie gedon ha vur z'n hoishawe. Haai zo toch is nor Poater Maximus gon, zo as Minâke angeroië ha, misschien wis die wel 'n oplossing.
't Moet gezeed worre dè Driek nie allein an z'n eige daagt, mar ok an z'n jonges. Misschien waar 't vur hullie ok better as er 'n vrouw in hois kwam. As ie daagt hoe dè ze de zommer dur waren gekomme en hoe ze er allemol oitzagen, 't was grouwte schând. In de winter ginge de vloië van wege de kaaw nie zo veul op stap en misschien konne die biste nog slechter tigge de kaaw as z'n jonges, mar van de zommer zo't nog erger worre as 't geweest was.
Op n'n oavend trok Driek 'n zoiver boezeroen an en verwisselde z'n klompe vur 'n par pantoefels en ging nor de Meulenstroat, wor ie baai de poater anbêlde. D'n broeder die ope dee zi: 'kom mar binnen, de poater is an 't ête'.
In 't kemmerke wor ie moes waagte waar 't lekker wêrrem en toen de poater kwam zaat ie half te doezele. Poater Maximus ha zunne mond nog nie afgedon want 't vet zaat nog op z'n gezicht en mi 'n luciferre hawtje peukelde ie 't vlis nog tussen z'n tand oit. Driek daacht 'die is ok nie getrouwd, mar die kumt niks tekort, want zouwe te zien hi tie lekker geête, mar die hoeft ok nie te zôrrige vur wa jonges'.
't Was net of de poater zag wa Driek daacht, want haai vroeg of ie al geête ha. Toen Driek zee dè tie 'n bietje ha gehad, toen zi de poater, 'ik zal is gon kiejke of er nog wa overgeblivve is'. Schijnbaar was er nog al wa overgeblivve want ze schepte flink vur 'm op, wor ze wel mi allemolle thois van haan kenne ête, daagt ie.
Toen ie oitgeête was zi de poater, 'zie zauwe, dè hebbe we gehad, naw verteld mar is wor ge vur koomt'.
Driek hi z'n heil verhaal vertêld. Hoe laang ie getrouwd was geweest, en dè z'n vrouw in 't kinderbed gestörve was. Haai vertêlde ok van de vloië die er in hois rondsprongen, en dè zun jonges de verzörging te kort kwamen die ze eigelik hard noddig haan, mar die haai as vadder moeilik kos gêve.

Naw kommen er veul mensen baai de poaters um road, die wete gewoonlik nog al vlug 'n oplossing en dor um vroeg ie dan ok, wor um dè tie nie trouwde. Toen ha t'm Driek vertêld wa tie z'n vrouw beloofd ha toen ze bekant douwd was, en 'dor zit ik naw mi', zi tie.
'Ja, ja', zi de poater, 'dè is erg, gaai wilt netuurlik oe belofte hawe, mar aw vrouw kan dè zouwe nie bedoeld hebbe, as die naw zag hoe dè 't baai aw thois gestêld is, dan zo ze zeker zeggen: 'Driek jonge zuukt 'n vrouw want zouwe kan dè nie langer.'
'Dus gaai denkt' zi Driek, 'dè ik toch mar moet trawwe?'
'Netuurlik', zi de poater, 'en ik ben er zeker van dè oe vrouw van oit d'n hemel 't goewd zal keuren, want in d'n hemel dor zing de vrouwen nie jaloers. Gaai moet zeker trawwe, oe vrouw is douwd en oe jonges hebben gin moeder mir en ze komme nie allein ête en drinken te kort mar ok moeder liefde en denk ok mar is an de opvoeding. Mar ik wil oe inne hille goeie road gêvve, kiekt goewd oit oe ouwge wie ge vat, want baai vrouwvolk hedde goei en koi vural as 't gi ovver kiendjes die nie van hullie zing.'
Driek waar hillemol opgelucht en haai dacht naw anders ovver die dingen dan urst. Haai krig nog 'n goei sigaar en ging wir op hois an. Toen ie thois kwam lagen de jonges al gelijk te bed en er was gin dingeske vuër mir in de kachel. Haai daacht er nog is ovver no, wa de poater gezeed ha, en zi: 'ja, ja, 't zal wel goewd komme as ik 'n vrouw gevonden heb'.

En Kubbeske van Rooy dan, die was toch ok widdeman, worum ging die dan nie nor poater Maximus, die zal 't toch ok nie wêrrum gehad hebbe allein in bed.
Kubbeske zo ok wel hebbe willen trawwe en ok Minâke Benders wel, mar hullie Anna ha gezeed, 'as dè serpent in hois kumt, dan gon waai gelijk.' Dor kon 't Kubbeske mi doen. Vurlouwpig zo tie moete waagte toe dè de maiskes getrouwd waren en dè zo ze laang nie mir duëre want die vreë gelijk behalve hullie Anna, die wilde ginne vraaier. 'Die leeg louwpers die hier komme wil ik nie hebbe', zi ze.

Kubbeske hoefde ok nie mir in d'n donkere dur de roam te kiejke wor Anna blif, want toen die op n'n oavend thois kwam zaat Kubbeske veur in hois in de kaaw. Haai ha Annas nie gezien um dè de roame bevrorre waren, en toen Anna um dor trof, toen zi ze, 'Dè moet mar is afgelouwpe zing mi dè gebliejk. Ovver meen kênde gerust zing, want dor is er ginne inne die meen in 't pak du, mi zun zes gulden in de wèèk.'
Kubbeske kos er gerust op zing, hullie Anna liep in gin zeuve sloi tegelijk en latter zo tie wel zien hoe dè 't dreide. Zo hendig kênde oe eige er nie van af make as ge erges zörrig ovver het.

Hanneske van den Broek die 't naw wa better begos te kriege naw z'n jonges grotter wiere, die ha ok zörrig. Haai ha t'r al vier die mee verdiende en ein maaiske diende baai Piet van den Mortel op de boerderij. Dè waar n'n êter minder ha tie gezeed, mar dor waren er nog 'n stuk of tien die niks verdiende en die toch moese ête en klirre an moese hebbe, vural mi die kaaw kwam er van alles te kort, want hoe grotter de jonges worre hoe meiër note ze op d're zang kriege.
Die waren nie mir tevreë mi ne zondes sent, mar die won ok al is nor 'n café um dor 'n borreltje te vatten.
Ja Hanneske en z'n vrouw haan zörrig. 't Hoishawe was grouwt en vaiftien kiendjes grouwt brengen, dè veelt nie mee. 't Lêste joar was er gin mir baai gekomme en z'n vrouw vond dè 't ok heil wel waar. Dè is wel zo, mar konne er baai Hanneskes thois gin kiendjes mir komme, zu ware toch nog nie zo aawd, wor um waar 't dan al zo laang geleë dè de lêste er was gekomme. Dè vroeg ok de pestouwer toen zun vrouw ging biechten.
De pestouwer vroeg van alles, die ha dinge gevroagd wor de vrouw nog nooit an gedaacht ha en wor ze d'r eige vur schamde. Ge zot zegge wor prot zonne pestouwer ovver. 'Wa hi die er naw mi te make wa of ik in bed doew', ha Hanneske gezeed. Mar dor kwame zu wel aachter, want toen z'n vrouw nog is ging biechte, kwam ze thois angeschruwd, 'ze ha 't scheufke gekrigge', zi ze. Zo'n dinge die make de mensen van

streek. Wor um krig Hanneke van Pietje van Dungen 't scheufke nie, die ha mar inne klenne en de vrouw van Sjarrel de klirmaker, die ha er egin, ja wor um dee zonne pestouwer zo iets. Hanneske laachte er is mi, mar z'n vrouw kos er nie ovver heen, want de pestouwer ha gezeed, dè ze rêcht nor de hel zo gon as er egin mir baaikwam.
Op d'n hoek baai Mie Pennings dor wier ovver die dingen ok geprot en dor zeen de mensen tigge Hanneskes 'ge moet mar tigge de pestouwer zegge dè ge dor ginne tijd vur het, want dè ge 's naachts vur de lantêrre moet zörrige.'
As Hanneske dè tigge de pestouwer zo hebbe gezeed dan log ie dor nie um, want haai werkte op 't gasfebriek. Iederen oavend tigge dè 't donker waar dan ging Hanneske van hois um de lantêrre an te stoke die in de stroate stonne. In de zommer ha tie 't hendig as 't laang licht waar, de lampen wieren dan laat angestokt en wir vruug oitgedon. Mar in de wintermonden dan moes ie al heil vruug dur weer en wind. Haai liep dan as 't ware op n'n draf um mar vlug kloar te zing. De jonges die 'm zage louwpe riepen 'm no en zongen: 'loerske loerske tij tij tij, piede wiede wiet, lantêrske'.
As de lampen overal an waren dan moes Hanneske op 't febriek blieve waagte of er ergus 'n lamp oitging en tigge dè 't wir licht wier dan ging ie wir op stap um ze oit te doen. As Hanneske dan thois kwam dan kroop ie mee te bed mar dan was z'n vrouw al laang op. Dor um waar 's ginne wonder dè ter gin kiendjes mir kwamen. De pestouwer zo dor niks van geloifd hebben, die zo wel gezeed hebbe, 'wor ne wil is is ne weg'.

De winter duërde laang.
De mensen kwamen van alles te kort um dè ter behalve ête ok stook moes zing. D'n bukkem van Driek de Kat die blif in 't kisje zitten, want 't zaat er nie an um die te betale.
Um negen ure dan lagen de miste mensen al te bed 'dè bespaart stook' zeen ze, en ok vuulde oewe boik zo nie die oit ramelde van d'n honger. Soms ging 't mânsvolk baai mekaar buurten. D'n inne klaagde nog harder dan d'n andere. Ze

vertêlde mekaar wa ze zo'n doen as ze veul geld haan en dan haan ze 't in gedachte teminste is ne keiër goewd gehad. Soms spulde ze kaart, 'n senske de slag, want um de keizer zunne baart speule, dè is niks. 't Ging er dan op, toe ruzie maken af, want 'n senske de slag dè is veul as ge van alles te kort koomt. 't Vrouwvolk zaat d'r eige zörrig te maken, want de fistdage stonne vur de deur, en dè betikkende dè ge vur die dage nie beurde.

Urst waar 't sintereklos. De vadders waren al wêken doende um van wa aaw hawt iets te maken, 'n schoolbord of 'n wagentje, mar as ge'r veul het wor ge iets vur moet hebben dan hedde dor zörrig ovver um teminste vur allemolle 'n klennighaid te hebben. In de winkels dor waar 't genog, en de jonges kwamen mi verhale thois van wa ze allemol wilde hebbe, want sintereklos waar ne goeie mens en die gaf zeker aan êrrem kiendjes.

As op zes dezember iederein al heil vruug op waar, en de toffel mi cadeautjes bekeke wier, dan ha ter niemes gin erg mir in, wa zu zo gêr gewild haan, want mi 'n soikerbisje, 'n speklasie mennike en ein of ânder klên stukske spulgoewd ware ze dik tevreë.

Van alles wa ze gevroagd haan was niks van terêcht gekomme behalve baai Pietje van Mierle, mar die was al wa awwer, die ha gezeed toen ze an 'm vroege wa haai moes hebben mi sintereklos, 'gef meen mar 'n mikske van 'n döbbeltje en 'n half pond zult'. Pietje ha dien dag lekkerder geête as ooit te vurre.

Kerstmis

Harrie Wichmans, die behalve wa tie verdiende in de botterkamer ok nog 'n winkeltje ha, wor ie wa van beurde, krig ruzie mi zunne heier. Naw zo de zegge dè Harrie dor gin ruzie ovver hoefde te maken, want haai ha 't altijd nog better as ânder mensen die baai 'm stonne. Toen de Kerstdaag die op ne woensdag en donderdag vielen vurbaai waren en de mensen moese beuren, krigge ze mar 'n paar gulden oit betald.

Ge begrijpt dè ter ovver gemopperd wier. Toen Harrie àn de beurt was mi beure en ok mar enkele guldens krig toen zi tie: 'Wa moet ik mi die paar guldens doen menheiër?'
D'n heiër keek 'm an en zee: 'mar man ge hebt niet meer verdiend, wa kan ik er an doen, dè 't kerstmis is.'
Toen is Harrie geweldig ko geworre. Haai zee: 'Kenne die mensen er dan wel iets an doen dè 't kerstmis is. Wor um lotte ons dan nie wêrrike, want naw moete we honger laaie.'
'Loister is hier man', zi d'n heiër, 'mi z'n grouwte hailige daag mag er nie gewerkt worre, dè zo dodszonde zing.'
'O ja,' zi Harrie 'en wa is dè naw dan, as gaai ons honger lot laaie? Neie neie menheiër, ge kênt zo veul no de kerk gon as ge wilt en ge kênt ok zo veul an de pestouwer gêvve as ge wilt, mar ik ken aw dè wel zegge, dè ge ne grouwte hoigelaar bênt en al wa ge geft en doet dè dè allemol niks oithalt en er zal n'n tijd komme dè ge dor ok nog wel is an denkt.'
Dor ha Harrie te veul mi gezeed, want haai hoefde nie mir terug te komme. D'n heiër zee nog veul meiër, mar Harrie was al eweg.
Wa Harrie ha gedon, dè was nie goewd te proate. 'Misschien', ha de pestouwer gezeed, 'as ge vergiffenis geengt vroage, dè ge dan wir terug kênt komme.'
'Neie neie', zi Harrie, 'ge schijt allemol op inne houwp, gaai en d'n heiër.'
Wa moes Harrie naw anvange. Z'n winkeltje leverde nie genog op en ânder wêrrik zo tie nie hendig kriege, zeker nie naw dè tie zunne heiër dè toch zonne goeie mens waar, ha oitgescholde, want die goeie mens gaf er niks um al ging ie kepot van de'n honger.

No Kerstmis wiere de dage langer, iedere dag n'n haneschraai mar 't ging toch wir de goeie kant op. De mensen krigge wir 'n bietje hoop, as 't mar is wa meeviel dan waar 't zouwe wir lente. Mi vastelovend vroor 't nog dè te krakte mar de jonges verdiende wa mi ne rommelspot wor mi ze nevve de deur gingen. 't Was nie veul mar alle bietjes hielpe. Alle bietjes hielpe, mar toen de winter um waar en de zon z'n eige liet

zien toen stonne de miste hoishawes in 't krijt baai d'n bakker en de slachter en ook baai Drieka de Kat. Mar alle drie schrivve ze 't wel op en as 't er wa better an zo zitte as de jonges grouwt waren, dan krigge ze d'r senten wel.
't Waar de mensen in de nei buurt toch nie meegevalle dè ze verheusd waren. Zeker de hoize waren moiër, mar d'n hoisbas ha ne winkel en dor moese ze alles kouwpe anders dan moese ze mar zien dè ze erges anders 'n hois zôchten. Dè waar iets wor niemes an gedaagt ha. Dè zô nog zo erg nie zing geweest, mar ze moese in die winkel alles duurder betalen dan op ânder platse. 't Sprikt dè dor ovver gemopperd wier. De vrouw van Jan de Royter verdomde 't um dè te doen, mar mi Kerstmis was d'n durwerder gekomme en die brôcht n'n brief dè ze mi Posse oit 't hois moese zing. De schrik ha de ânder toen zo te pakke, dè ze 't nie dürfde um erges anders in de winkel te gon. 'Ja' zi Willempke de Mop, "t is heil aarig um te verheuze en grouwt te doen, mar hoeveul hebben er in de winter nie in d'n donkere gezête um dè zu ginne grouwte sent haan um die in de gasmêter te doen.'

VI

TOEN DE vries oit de grond was toen begonne de mensen in zunne hof te werken. Smêrriges al vur dè ze nor 't febriek gingen stonne ze al te spaaië, en as ze soaves afgewerkt waren dan dronke ze vlug koffie en deen dan nog vlug 'n paar voren um. Baai Jantje d'n Bult en Graard van Hawt dor wêrrikte de vrouwe zêlluf in d'n hof, die tweië konne spaaie as mânskerels zeen ze, ge kont wel zien dè tie van 'n boerderij kwamen. Tigge Posse dan was alles um gespaaid en schon bedjes gemakt wor op de mensen kelver, kelen en slaai gezeid haan, behalve baai Sjarrel de klirmaker, dor groeide 't onkroid nog harder dan ânder jorre. Ok baai Mi Pennings op d'n doek

dor kwamen de mensen wir baai mekaar. Ze haan mekaar nog veul te vertellen want zonne winter duërt laang en as ge dan bekant nie boite kènt komme. Vural Graard van Hawt wis veul te vertelle, die wêrrikte naw op d'n Aarlesche weg in den toin baai Piet de Wit. 'Wa t'r in zonne villa allemol te doen is, dor slodde van aachterover', zi tie. 'Iedere oavend eest dor fist en de lichten brânde dor in iedere kamer vol op.' Licht dè zo weit eweg scheeng, ge hoefde mar an 'n knöpke te dreië en 't floepte an. Hullie Mevrouw, die ree op 'n perd, zo iets moete zien, 'n vrouw op 'n perd wie ha zo iets ooit gehoiërd en dan zo'n vrouw, die ha 't heil hog in, mar volgens ze zeen waar 't ok mar 'n dienstmaaid geweest. Wor um moes Graard dè naw allemol vertelle, haai wêrrikte gêr in dien toin, want ne schonnere was er in 't heil land nie te vingen, dor baai kwam nog dè tie 't er goewd ha.

As er fist waar gewest in de villa, dan krig ie alles mee nor hois wa ter overgeschote was, en dè waar nog al wa, want in zonne villa dor viete ze van alles zeker genog, die haan senten zat, die hoefde nie nor 'n paar sente te kiejke.

Graard kos allein nie begrijpen wor um die villa zo grouwt moes zing, 't hoishawe van d'n heiër was mar klên, er ware meiër knêchte en maiden in hois dan 't hoishawe grouwt was. Ze haan 'n maaid vur de keuke, 'n paar vur binne te werken, e maaiske vur de bel, 'n kindermaaid, en knêchts haan ze ok zat. Er was n'n hoisknêcht, ne chauffeur, iemand die vur de pêrd moes zörrige, 'n stuk of drie in d'n toin. Wor um moes dè allemol? Ze zeen, dè d'n heiër z'n vrouw afgunstig was op ânder rijke lui in de stad en dor um moes alles zo grouwt zing. Mar ja, ze zegge zo veul. Mar zo'n 't die mensen naw nor zunne zin hebbe, die zalle toch ok wel iets hebbe wor dur ze nie tevreë zing.

'Geld makt nie gelukkig', zi Willempke de Mop.

'Dè nie' zi Harrie Wichmans, 'mar ik zo 't toch wel wa willen, dan kôcht ik n'n hoondewage en ging d'n boewer op net as Fried van Morsel.' Harrie ha nog altijd gin wêrrik, as ie erges heen ging en vroeg of zu wêrrik vur 'm haan, dan vroege ze wor ie gewerkt ha, as ie dan zee op de botterkamer, dan krig

ie 's anderendaags te hoiëre, dè z'm nie konne gebroike. 'Die hirre die wete 't samen wel, allemol hând op innen boik', zi tie. Efkus hi get Harrie toen zwoar gehad, van die paar sente die tie mi z'n winkeltje verdiende moes ie toen lêve. Ze haan wel tigge 'm gezeed dè tie nor d'n êrrememister moes gon, dor waar ie urst hillemol nie vur te vinge, mar wa moete doen as ge zit te verrekke, ge moet er wel heen vur oe hoishawe en mi hangende potjes is Harrie nor de wal, nor de Pijpekop gegon, dezelfde, die hullië Willem is ne keiër vur allemol schandoal vur d'n altaar zette.
De Pijpekop die greengsde tiggen 'm, ''t zing altijd dezelfde' zi tie, 'die hier moete komme'. 'Ge lieget gaai' zi Harrie, 'ik ben hier nog nooit iets komme vroage, en naw heb ik er al spijt van dè ik hiër gekomme ben, smerrige Pijpekop dor ge bent!' 'Dôr is de deur', zi de Pijpekop en haai wêrrikte Harries de deur oit.
't Zag er oit baai Harries thois, en 't waar mar heil goewd dè z'n vrouw er krek 't zelfde ovver daagt as haai. 'We zalle wel zien' zi ze. 'As ge naw ok is 'n mând liet make net as de zatte Marie en Fried van Morsel en ge geengt ok is de boere op?'
'Dor zedde zo wa', zi Harrie en haai ging nor Hobbele in de tramstroat en vroeg of die 'n mând vur 'm kos maken, haai zo ze betale zo gouw ie senten ha. Dè dee Hobbele wel, as d'n inne êrreme bliksem d'n andere nie helpt, wor blieve we dan. Mi zun mând ging ie nor de mert wor ie in de winkel van Cato de Wiebes vroeg of die z'n mând vol kos doen, haai zo iedere keiër wa van de schuld aflosse en haai wier dor dan vâste klant. 'Goewd', zi Cato, die ha die dinge wel meiër an de hand gehad.
Harrie Wichmans ging naw vort de boere op, 'die rukte 't wel' zeen de mensen oit de buurt.

Daags vur Posse kwam er baai Jan de Royter d'n durwerder an de deur, die ha 'n paar mensen baai zich en die begonne alles oit hois te dragen. Jan was er nie, want die was nooit mir thois, die wonde erges in 'n logement, die mens ha 't baai die vrouw nie oit kenne hawe, en naw zaat z'n vrouw allein mi

d'n trubbel. Toen 't donker wier zaat ze nog te kiejke tussen d're hoisroad die nevve de weg ston. Er was gi mens die zee, kom mar binnen, want niemes ha t'r milije mi. Sanderendaags was ze weg, en 'n paar dagen later wier ok de hoisroad opgelaaie. Sinds hi niemes ze mir gezien. Wor die geblivve was, misschien was ze wel wir nor Doitsland, Jan in ieder geval nie, want die waar nog in 't logement.

De dinge die gebeure moeten, die gebeure toch, dor ontkumt gi mens an. Soms zing dè goei dinge mar ok wel is koi. 't Lêve gi altijd verder, vur iederein dus ok vur de mensen oit de burt. Soms gi ter ne klenne dowd, mar d'r wordt er ok inne geborre. Dor stodde zo nie baai stil. Wel as er ne grouwte dowd gi dan denkte wel is, wa is 't lêve toch 'n bietje.

Sjefke van Lierop ha de vinken van Keekes nie mir hoiëre zingen. 't Ha te laang geduërt vur hum dè de zon kwam. 'As ge veul zon moet hebbe en goei ête, en ge koomt ze allebei te kort, dan is er niks mir an te doen', ha d'n dokter gezeed.

Baai Hanneske van den Broek was er rozzekrans geweest. 'Drie oavende rozzekrans baai Hanneskes, vur Sjefke van Lierop', haan de maaiskes gezeed die tie an ginge zegge. 't Hois zaat er vol. Ze haan planken tussen de sprote van de stuul geleed zo dè ter veul konne zitte. Minâke Benders bidde veur, 'bid vur de ziel van zaliger, onze vadder die in de hemele zijt . . .' en allemol bidde ze no.

Nard den Boewer, Willempke de Mop, Tienus van Mierle, Piet van Stiphawt, Fried van Morsel, zu waren er allemol, ok Sjarrel de klirmaker en dor keke ze van op.

Ok baai de begraffenis ware ze er allemol. Zes mensen oit de buurt droege Sjefkes nor de kerk en nodderhand nor de Meulestroat. 't Is wel 't minste wa ge vur oewe buurman kênt doen.

In 't sterfhois hebbe ze nog en paar borreltjes gepruufd en toen was dè ok wir vurbaai.

'Bid voor de ziel van zaliger', dè ston ok op 't dodsprentje dè ze krigge.

De ziel van zaliger van Sjefke van Lierop die op de lèèftijd van dertig joar douwd was gegon um dè tie zon en goei ête

te kort kwam. Sjefke, die vond dè de vinken van Keekes zo verdommes goewd zonge.
Dè Tienus van Mierle op de begraffenis van Sjefkes gin borreltje dronk, dè haan de mensen wel gedaagt, want Tienus dronk nooit mir, die was al 'n heil hortje lid van d'n blouwe knoip. Die konde altijd vinge in 't Sobriëtas as er iets te doen waar. Dè konne de mensen oit de buurt nie goewd begrijpe, wa is naw ne mens die gin borreltje lust, die kos toch nooit erges komme, want baai 'n borreltje dor konde plezierig baai kaarte en wa gef dè naw as ge is ne keiër zat waart. Meiër as inne keiër in de wèèk zaat t'r dè toch nie an. Tienus kaarte in 't Sobriëtas toch wel en daagt er nog nie mir an um 'n borreltje te vatte, zouwe waar 't veul better. Tienus ha in hois alles wir gemakt. Ge kont nog wel zien dè de toffel op veul platse gerepereerd waar, en dè ne pouwt van ne stoewl nie hillemol rêcht ston, mar haai spaarde zun best um ander hoisroad te kenne kouwpe, want de jonges die worde grotter en die haan al is gevroagd hoe 't kwam dè ter in hullie hoisroad zoveul spijkers zaten. Tienus schamde z'n eige en zee zouwe mar wa, wa t'm 't urst vur zunne mond kwam. Binnekort zo tie dè nie mir hoeve te doen, want op ne mêrrige ha tie baai d'n bas moete komme, die ha tigge 'm gezeed: 'Tienus wa zo de gaai er van zegge as we aw is getawsteller makte.' 't Sprikt dè Tienus dor blij um waar, haai zo dan meiër verdiene en dan kos ie neië hoisroad kouwpe. Vur Tienusse zag 't lêve er zo slêcht nog nie oit, die pâste vort goewd op en ha 'n goei vrouw en jonges wor niks van te zegge was.
Tienus die kwam er wel.
Ok Bert en Keeke ha 'n goei hoishawe, mar d'n bom scheeng dor nog lange no nie oitgebloeit te zing, want binnekort kwam er wir 'n kiendje baai. Keeke was nor Pirke Geerts gegon en zee: 'Pirke naw dè ter baai ons 'n kiendje baai kumt, zal de gaai allie Anneke terug moete vatte, 't is zoiver en 't èt allein, ge het er gin moewte mir mi.'
''t Is goewd' ha Pirke gezeed, 'gaai brengt 't mar.' Wa moes die mens anders zegge.
Baai Keekes aachter tigge de muer dor hingen wir de vinken,

ze zonge d'n hillen dag en de guit liep wir van vurre nor achtere en hullie fox ha ok wir joong. 't Lèèfde er wir gelijk, de hennekoi was nog leeg mar Keeke ha baai d'n boewer 'n broedse hen gekôcht en de eiër die ze er onder ha geleed konne iedere dag oitkomme.
Piet van Stiphawt kos nooit begrijpe wor ze baai Keekes 's naachs allemol blivve. 'Ge bènt er an' zi tie, 'as ge zo'n hoishawe het'. Dè kos Piet nie wete want haai ha ter van de twi en twintig mar tweie overgehawe, en dè is nie veul. Dor um kos ie ok nie wete wa Keeke en Bert er vur moese doen um te zörrige dè z'n jonges allemol 'n bed haan. 'As ze mar gezond blieve', ha Bert gezeed en dè blivve ze baai hullie gelukkig wel.
Willempke de Mop waar de heil wèèk al doende geweest um z'n visspulle in orde te maken, 'want dè wier tijd' zi tie. Haai ha ne neië top in z'n roei gemakt van 'n berlein van n'n aawe perreplu. Mi z'n visleengde ha tie meier moewte want dor moeste perdshoar vur hebbe. An perdshoar is nie hendig an te komme, want ge kênt toch heil moeilik nor 'n perd gon dè nevve de weg liep en dor wa hoar oit zunne start trekke, dè gi nie. As ie naw is an Jantje d'n Bult vroeg of die 'm an wa hoar kos helpe.
'Dè gi hendig', zi Jantje, 'zeg mar welke dè ge hebbe moet. Brung of zwarte, of van die schimmel.'
'Van die schimmel dè lijke meen de bêste' ha Willempke gezeed, en 's anderdaags kwam Jantje mi n'n bos hoar die tie baai dien schimmel oit zunne start geknipt ha. Willempke kos naw leengde make, 'dobbel dik' zi tie, 'dor gi t'r ginne inne dur'.

Baai Kubbeske van Rooy dor ware al tweië döchter getrouwd. Er was grouwt fist geweest, want baai Kubbeskes dor konne ze 't goewd doen. No dè die maaidjes getrouwd waren zing die mi d're mens erges anders gon wonen. Anna ha nog ginne vraaier, want er was er nog gin gekomme, die goed genog vur d'r waar. De mensen zeen, dè 't Anna 't bietje hog in zunne kop ha, as ze nie vlug was dan schoot ze er over. Misschien

ha 't Anna ok wel 'n bietje hog zitte, want ze liep altijd dur de stroat of alles van heur was. En in hois dè moestte zien! Ze strouwde allaang gin zand mir, ze moes er bieze matte in hebben en gewit wier d'r ok nie mir, allein 't plafond nog, mar tigge de muër plekte ze behangselpapiër, heil schon, mi veul bloemen er op. In de goei kamer mog dur de wèèk niemes in, dor waar 't net 'n kapelleke, zo schon. Kubbeske moes van die grottighaid niks hebbe. 'Ge wit in oe eige hois nie mir wor ge moet gon zitte', zi tie. Minâke Benders ha al is tiggen 'm gezeed dè tie mar baai heur in moes komme as ze samen trouwde, mar dè kos Kubbeske nie doen, urst moeten m'n döchter getrouwd zing, zo laang zo dè nie mir duëre.
Naw kon Kubbeske dè wel zegge, mar ieder joar worde 'n joar awwer en Minâke was al de jongste nie mir. 'Onderhand beschoot 't nie mir', zi ze. Waagte is erg, en Minâke wis wa waagte waar, d're mens die was al zo laang douwd en as ge dan moet waagte op n'n andere, n'n andere die wel wo, mar die nie wilde trawwe toe dè ter niemes mir thois was, dan begeende bang te worre dè ge'r overschiet.
Kubbeske stêlde ze 'n bietje gerust, binnenkort gêven er wir tweie z'n eige an, dan is er ons Anna allein nog. Mar Anna zee, 'as ze vur Minâkes moes trawwe, dè dee ze nooit' zi ze. 'Ge ziet mar wa ge doet vadder, mar meen bênde nog nie kwijt'.

't Was nie allein moeilik vur Kubbeskes en Minâkes um getrouwd te komme, want ok vur de lange Driek viel 't nie mee 'n vrouw te vinge. Haai was al nor 'n paar geweest mar die stonne 'm toch nie an. As ie daagt an z'n jonges en wa poater Maximus ha gezeed, dan dürfde ie er toch nie goewd an te beginne. Er was er ok ein baai 'm thois geweest, mar toen die de êrremoei zag, zi ze tigge Drieke, 'denkte dè ik in zo'n hol kroip?' Aachteraf kênde dor blij um zing, mar mi dè al ha Driek nog gin vrouw gevonden.
Neië hendig waar 't nie, 'n goei vrouw te vingen, mar as Driek an z'n jonges daagt, hoe die er oit zage, daan zaat er niks anders op dan mar verder te zuuke. As ge jonk bênt dan gi dè hendig dan gi dè bekant van eiges, mar ne widdeman mi

jonges dor eest vrouwvolk nie vrijt op, want vur hullie eest ok moeilik um zo'n hoishawe an te vatte.
De mensen oit de buurt zeen ok al, dè Driek goewd widdeman blif. Mar wa wete de mensen naw hoe't mi Drieke schaaide, die daagte er nie verder ovver no, wor um 't vur Drieke zo moeilik was 'n vrouw te vinge. Ze haan wel is tigge 'm gezeed, 'is dè gin goei vrouw vur oe', mar Driek wo gin angerikkemedeerde vrouw. 'Ik moet er ein hebbe die ik gêr zie en die goewd is vur de jonges'. As ie nog is nor poater Maximus ging, misschien wis die wel iemes, want baai hum in d'n biechtstoewl, kwame van allerhande, en die kos ok wel wete of 't 'n goei waar of 'n koi. Toen ie de poater vertêld ha, hoe 't mi t'm ston en dè 't toch zo moeilik waar 'n goei vrouw te vinge, toen ha die beloofd dè tie wel is vur 'm oit zo kiejke. De poater ha t'r gin gras ovver loate groeie, want 'n paar dagen nodderhand toen krig ie 'n bodschap of ie baai de poater wilde komme.
Driek trok z'n eige op z'n sondes an en bêlde wir an in de Meulestroat. 'Naw Driek', ha de poater gezeed, 'misschien heb ik 'n vrouw vur oe en dè is dunkt meen 'n goei, mar ge zal 't zêlluf verder op moete knappe. Ik heb ze wel 't ein en ânder vertêld, dus hè d't vort hendig genog'.
Driek halde zondessmiddes zun zwart pak oit de kast. Dè was naw d'n derde keiër dè tie dè antrok. D'n urste keier toen ie trouwde, toen z'n vrouw begravve wier en naw vandaag. Haai wo er netjes op ston as ie baai de maaid ankwam zi tie. Wel 'n uër ha tie mi zunne boord zitte frunnike, want die doe de iedere dag nie um.
As ge nor de maaid got as ge jonk bênt, dan gi dè van eiges dè is mar speulerij, mar as ge widdeman bênt mi 'n stel jonges, dan eest net of ge nor 'n begraffenis got. Ge het oe zwart pak an, n'n hogge boord um en ge bênt hillemol nie zeker van oe eige. Wa zal zo'n vrommes zegge as ge dor an de deur koomt en wa moete zêlluf zegge. 'ik ben de lange Driek en ik kom is kiejke of gaai mi meen wilt trawwe', neie dè ging nie.
Toen ie baai d'r an de deur kwam, toen wis ie nog nie wa tie allemol zegge zo. Haai klopte an, de deur ging bekant mee

ope. 'n Flinke stroise vrouw ston in 't durgebond en zee, 'kom mar binne'. Driek daagt, 'dè gi alvast hendig genog'.
Wor um zo'n we zo naaischierig zing ovver wa tweie mensen tigge mekaar te zegge hebbe. Ze zalle wel goeie proat gehad hebbe, want Driek is er nog dik terug geweest.
't Waar Minâke Benders die 't 't urste vertêlde. 'De lange Driek gi trawwe', zi ze, 'mi Bertha Jansen, ge wit wel die joong maaid mi dien aawe kop. Ja, ja, die, die hi urst zunne aawe vadder an z'n enkt gebrôcht vur zu ging trawwe. Dè is moi van d'r, Driek ha 't wel slechter kenne treffe.'
De lange Driek was getrouwd en al z'n jonges gingen mee nor de kerk en nor 't stadhois.
Bertha Jansen was al 'n paar daag irder in de buurt, ze ha 't heil hois van ondere toe bovene schon gemakt en dor ha ze wêrrik genog mi, mar naw mogde er binne komme.

Wa gebeurde er in zo'n buurt nog meiër. Ge zot zegge dor kan toch niks bezunders gebeure, want 't is iedere dag 't zelfde wa dor te doen is. Dè is wel zo, mar d'n tijd sti nie stil, ok in zo'n buurt nie. Baai sommige dor worre de hoishawes grotter, en baai ander worre ze klenner. Baai Kubbeske van Rooy dor ware ze gelijk getrouwd op Annas no. Baai Keekes dor wiere de jonges grotter, mar dor waren er zo veul dè ge dor nog gin erg in haat. Dor kôchte de klenste mi zesse same inne toverbol wor ze ieder ne keier op mogge zabbele, ieder toe dè ter 'n ânder kleur kwam.
Baai Hanneske van d'n Broek dor wier 't hoishawe grotter. Ge zot zegge hoe ken dè naw, want sinds z'n vrouw 't scheufke ha gekrigge was er gin kiendje mir baai gekomme.
Hullie Marietje dè baai Piet van de Mortel op de boerderij werkte was dur de boerin nor hois gestuërd um dè ze 'n kiendje moes kouwpe. Marietje dè nie wis wor de kiendjes vandaan kwame en die volgens hullie moeder dor wel aachter zo komme. Marietje kos zegge wa ze wo, mar op de boerderij wis niemes erges af.
De mensen kosse wel zegge dè Piet van de Mortel z'n perd op hol was geweest, mar wa schote ze dor mi op.

Toen Hanneske nor de pestouwer ging en dor zunne noud klaagde, toen ha die gezeed: 'ge magt de mensen ginne koië naam gêvve as ge't nie zeker wit', wor op Hanneske toen zee, 'mar zo iets kumt toch nie van eiges.' 't Hoishawe van Hanneskes zo grotter worre, mar zo ver kwam 't nie, want Marietje ging erges heen, erges wor meier maiskes zing die nie wete wa t'r in de wêreld te kouwp is.
Piet van de Mortel zo 't wel betale, ha tie gezeed, nie vur 't ein of ânder, mar allein oit goetigheid. Wor um betalde Piet dè, as ie nerges iets van af wis, dan behoefde toch ok nie te betale. 'We zalle 't god en de mölder mar loate schaaie' zee Minâke Benders.

Fried van Morsel die ha nog ginne hoondewage.
Harrie Wichmans was 'm veur geweest. Die kwam naw mi turks lerre bokse en steufkes bont baai de boere. Harrie dee 't schon zeen ze, die ha vort van alles in zunne winkel. Fried van Morsel ha 't wel wainig getêld dè Harrie baai z'n klante kwam, mar Harrie zee: 'we doen allemol ons bèst um de kôst te verdiene, en ik kan moeilik op aw waagte toe dè gaai ne wage kopt.'
Wa moes Fried dor op zegge, hum hoishawe was ok klenner geworre, want die ha nog mar allein 't maaiske thois, en de jonge wor ze siep mi sois tigge zeen, die was nor 't kloster gegon um vur broeder te leiëre.
Graard van Hawt die werkte nog altijd in d'n toin van Piet de Wit, 'n paar kirre in de wèèk kwam die thois mi van allerhande lekker dinge, die er in de villa overgeschote waren. Dè ha Graard wel noddig, want promt ieder joar was er ne klenne baai gekomme, en dan is er heil wa noddig.
Graard ha t'r naw aacht, aacht van die boere pummelkes worvan de klenste altijd 'n snotneus haan. De miste haan roi hoar, krek as de moeder en ware wijt van knap. Mar dor zag Graard schijnbaar niks van, want iedere zondeg e middag dan ginge ze mi allemolle nor de boerderij van Graardte vrouw zunne thois. De jonges waren netjes angetrokke, allemol haan ze 'n schon pekske an, dè Sjarrel de klirmaker ge-

makt ha, want zo'n grouwte lui oit ne villa die verslijte zun klirre nie half, en dor was Graard goewd mi, z'n heil hoishawe ging er geklid van. Graard liep dan mi z'n vrouw heil gruts achter z'n jonges en z'n vrouw ha wêrrik zat um al die snotneuze zoiver te make, want de klenste die vèègde gewoonlik mi de maw van zunne bloes z'n neus schon.

Op d'n hoek baai Mie Pennings dor kwam 't mâns volk nog altijd baai mekaar. Nie allemol want Tienus van Mierle, Bert van Keekes en Pirke Geerts die haan 't thois te druk mi z'n hoishawe. Ok Nard d'n Boewer kwam er nie, want die mens zee nooit iets en Sjarrel de klirmaker die ha 't druk mi neië. Hanneske van den Broek die kwam wel mar as 't donker wier dan moes die eweg um de lantêrre an te stoke. Zunne stok ston in de baaikeuke klôr. Op n'n draf liep ie dan de stroat over en de jonges zonge 'loerske loerske tij, tij, tij'.
Piet van Stiphawt ha gewoonlik 't woord, want die lèèsde de krant. Volgens de pestouwer was 't wel ne koië krant, mar dè waar mar larrie, zi Piet. 'As ge wist wa t'r in de wêreld allemol te doen is, dan gon oe hoar stail ovverenkt ston', zi tie. Haai vaawde dan de krant ope en las er oit veur. 't Mânsvolk loisterde mi ope moonde, want zulke dinge dor hoiërde hier nooit iets van.
'Dè kumt' zi Piet, 'um dè waai te stom zing. In grouwte platse dor zing de werkmensen better baai. Dor doen de hirre nie wa ze wille. De mensen waren dor nie mir tevreë en dan stakte ze, de pelitie moes er an te pas komme. Waai zing net vêrrekes in 'n koi, die zing ok tevreë, mar die kenne ok nie lêze of schreve, net as de miste hiër.' Dor ha Piet gelijk in, zi Harrie Wichmans: 'ze zegge krek wa we moeten doen en waai doen dè ok, anders verrekte van d'n honger.' Ja, Piet van Stiphawt die wis 't wel, die lèèsde nie vur niks de krant.
In de buurt waren de mensen ok nie tevreë, ze konne wel niks zegge, mar as de jonges grotter waren dan zaat 't er an um iets meier te doen. In die hoishawes dor konne ze 'n stukske vlis meiër hale; ze konne wa klirre kouwpe en er waren er ok die op ne fiets reë. Naw waar zunne fiets duër en ge moest al

veul verdiene as ge die inne koont kouwpe.
Willem Verboakel ha toen ie trouwde baai Essers en kast en 'n toffel loate maken en no al die jorre ware die nog altijd nie geschilderd. Ok Pietje van Beek de zoon van Nariskes, zaat nog altijd mi 'n witte kast, nog nooit ha 't er angezête um de schilder te loate komme. Naw wêrrikte er op 't febriek baai Pietjes ne schilder die 's oaves baai de mensen ging wêrrike um wa baai te verdiene. Ze hebbe die toen gevroagd um vur nie al te veul senten te komme. Frans van Vaifeyke dee dè wel: 'worrum nie', zi tie, en haai schilderde baai Willeme en Pietje de kasten schon op.
As oe ontevreëheid nie verder gi, dan 't opschildere van 'n kast of 'n toffel of dè t'r inne ne neie fiets wil hebbe, dan gebeurt er verder niks, mar in grouwte platse is dè anders, dor kumt revolitie en dan schiet d'n inne mens op d'n andere. Ja, ja 't is wa, ze ware toch nog blij dè ze nie in 'n grouwte plats wonde.
Baai Hanneske van den Broek hi 't er in hois nog aÎ ovver gegon. Hullië Willem verdiende genog zi tie, en dor um moes ie ok ne fiets hebbe. Misschien as Willem allein waar geweest, dè Hanneske dan ha gezeed, 'goewd Willem gaai kriet ne fiets', mar baai hum waren nog 'n dozijn jonges en maiskes in hois, en 'd'n inne wel ne fiets en de ânder nie, dor beginne we nie an' zi tie. As Willem vraides mi z'n boileke wor in z'n senten zate die tie verdiend ha, thoiskwam, dan gaf ie 't af, mar haai mopperde um dè 't nie irlik waar, dè haai ginne fiets krig, want haai moes de rest toch ok mee an d'n èèt hawe. Hanneske wier dan altijd ko, en sloeg mi de voist op toffel. 'As 't oe hiër en ginder nie gaait, dan godde gaai mar', zi tie. Willem was ginne koie jonge, mar die fiets zo tie zi gêr hebbe en dor um mèènde ie, as ie 'r is wa harder an ging ston dè tie die ok wel zo kriege.
Toen ie op ne vraideg wir is thoiskwam zi tie: 'hoe eest krieg ik naw ne fiets of nie.'
'Loister naw is hiër' zi Hanneske, 'zanikt dor nie over, want dè gi nie. As gaai ne fiets kriet, dan komme de ânder ok en ge bênt me allemol êve lief. Ik begin er nie an.'

'Naw goewd dan', zi Willem, 'as ik ginne fiets krieg, dan tikken ik vur Indië, dan go ik nor d'n Ost.'
Dor verschoot Hanneske en ok z'n vrouw van. Zo iets ha tie van hullie Willem nooit gedaagt. 'Goewd' zi Hanneske, 'gaai tikkent mar, en van meen madde gerust gon. Mêrrige vruug um nege ure sto ik an 't stadhois, dan zal ik minne naam wel zette.'
Sanderedaags ston Hanneske an 't stadhois te waagte op Willeme, mar haai zag gi mens en toen 't tien uure waar ging ie wir nor 't febriek. Baai Hanneskes thois is nooit mir ovver ne fiets geprot.

VII

AS DE ERPEL in de grond zate en de mensen niks mir hoefde te doen dan 't onkroid er oit schoefele dan was 't volop zommer.
In de buurt ging alles zunne gewone gang, iedere dag van de wèèk 't zelfde. Ge wist krek wa t'r op dien dag op toffel zo komme, dinsdes ertesoep, 's woensdes petatie, donderdes brung bonne en vraides möllik en erpel mi ollie saws. Minâke Benders trippelde de heil buurt af um te kiejke of ze iets tege kwam um te kenne kletse. Sjarrel de klirmaker zaat vur de roam mi z'n bein gekroist ovver mekaar, 't waar altijd 't zelfde. Soms gebeurde er iets wor ze efkus ovver protte mar as dè wir vurbaai was dan ging alles wir gewoon dur.
Tienus van Mierle ha neië hoisroad gekôcht, al jorre ha tie dor vur gespaard. 'n Moi kast, 'n roonde toffel en stuul mi getjes in de zittinge. Mar Tienus kos dè doen zeen ze, die pruufde allaang nie mir.
Japie d'n toddeman kwam op zunne tijd um todde en schenken. Ok Naris Koolen mi z'n möllik, mar de gekke Tienus die kwam allaang nie mir. Vur hum in de plats was n'n andere

gekomme, baai die mens schoide ze ok um n'n aotomaat krant wor in nog altijd 't verhaal te lêze was van Pijpje Drop.
Nariske van Beek zunne kolenstal was wir leeg en die kwam wir in de buurt um de heuskes te halen, hoewel d'n bête tijd al vurbaai was.
Ok de zatte Marie, die kwam nog, mar die wier stillekes aan aawd, die zaagde bekant nooit mir nuchtere. Misschien dronk ze wel meiër um zun verdriet te verzette, want d're mens worvan ze zeen dè 't ne Fransman waar en die Serbon haaite, was douwd.
't Mânsvolk oit de buurt dè dronk 's zondes z'n borrels en op d'n hoek van Mie Pennings dor was 't drukker dan oit.

In de stad dor was al wa meiër te doen. Soms spulde de hermenie en er kwam ok wel is 'n circus.
Dè was vur de mensen wel 'n afwisseling, mar eigelik têlde zu allemol op de grouwte kermis. Er waren ok buurtkermisse, mar die têlde eigelik nie mee. Bindersêgend-kermis was al vurbai en ok de Meulestroat ha zunne kermis gehad en dan ha de buurt zunne kermis.
An 't botterfebriekske dor ston ne mallemeule, vur de jonges was dè 'n fist, vur ne sent mogde er in zitten. Oewe sent was wel vlug op, mar in de mallemeule zitte konde nie iedere dag. Vur de awwer mensen was die kermis n'n dag dè ze is goewd oit kosse gon. Baai Leene wier gedanst, de grammophoon spulde d'n hille dag. Ok in Café Prins Hendrik wier gedanst, mar dor ston 'n zaal achter 't café en dor spulde 'r 'n paar op 'n monnika. In de café's wor nie gedanst wier, dor waar 't druk. Dor kwame de pruuvers baai mekaar en die dronken zo laang dè ze nie mir op z'n bein konne ston. Poater Ildefonsus ha 's mêrriges nog hard op de prikstoewl geslagge en gezeed dè mensen krek biste ware as ze zat langs de stroat liepe. Mar dor daagt er ginne inne mir an.
't Ware nie allemol mensen die in de buurt wonde die er kwamen, mar ze kwame van alle kanten um dor kermis te hawe. As de senten op waren dan makte die ruzie, en er wier hard geslagge. In 't café van Janus van d'n Horrik dor wier no

pelitie uër nog flink dur gedronken. Dè kwam ok wel umdè Janus stiekum snêver verkôcht die tie aachter in de stal baai de guit ha ston.
't Spriks dè de pelitie altijd in de buurt was wor 't kermis waar. Die mensen konne de zon goewd in 't watter zien ston, want die lusten zêlluf ok wel 'n borreltje, mar stiekum snêver verkouwpe, dè mog nie. Dor um klomme ze baai Janus van d'n Horrik aachter ovver 't schot en troffen dor verscheiëne zatlappe an die mi n'n borrel in zun hand nor de guit stonne te kiejke.
Mi zatlappe is nie te proate en ge kênt ze nog moeiliker 'n presès make. 't Dreide er dan ok op oit, dè zu mi allemolle dur mekaar lagen te vêchten baai Janusse in d'n hof. 'n Presès-verbaal wier d'r nie gemakt, dè dee de pelitie 's anderendaags wel, as de mensen is flink oitgesloape waren. Ze waren dan mee nuchtere.

As de buurtkermisse achter de rug waren dan waar 't zouwe wir grouwte kermis.
't Vrouwvolk ha d'r eige al wèèke zörrig gemakt, want wor moes 't kermisgeld van vandaan komme. De schuld die ze't joar dorvur gemakt haan was krek betald en naw moese ze wir mee tigge d'n bakker en de slachter zegge, 'dees wèèk ken ik nie betale want 't is kermis en we moete toch wa hebben.'
Ja zu moete toch wa hebbe. As ge't heil joar hard gewerkt het, dan madde gerust iets hebbe. De febrieke lagen drie dage stil, ok al um dè 't kermis waar, dor moes 't ein en ânder gedon worre dè anders nie kos, dus de mensen haan vraai.
Dè haan ze ok wel noddig dor nie um, mar wor moese ze die drie daag van lêve. D'n heiër betalde nie oit, as ge nie wêrrikte dan verdiende ok niks, en dor um wier de schuld baai d'n bakker en de slachter al mar grotter, want as de mensen niks verdiende dan kosse ze ok niks betalen.
Zo was dè ieder joar gegon en zo was het ok in augustus 1914.

In augustus 1914 ston op de mert alles al opgebouwd. De stoommallemeule, de schommels, de schiettent, 't hoofd van

jut en nog veul dinge meiër. De jonges haan 't gelijk al gezien, die waren er nie mir van af te hawe. Baai Leene op d'n hoek dor ston ne grouwte ölliger en af en toew hoierde die speule, as 'm an 't prebere waren. Zonne ölliger spult schon, mar as er ok mar ein toetje in zit dè vals is, dan moet dè urst gemakt worre, anders rake ze mi 't dansen van de wijs af. Vur zonne kermis is er heil wa te doen. Ok vur de mensen oit de buurt en misschien was er gi mens in de stad die ergens anders an daagt dan an kermis hawe. 'n Paar wel, mar dè ware de mensen die de krant lèèsde.
Ok Piet van Stiphawt ha de krant gelêze en die zee, 'dor kumt oorlog'.
'Hoe ken dè naw dè ter oorlog kumt krek vur de kermis', zi Willempke de Mop.
Piet vertêlde wa tie gelêze ha, dor waar d'n inne of andere grouwte mieter kepot geschoten en naw ha Doitsland d'n oorlog verkloard.
'En wa moet dè dan mi de kermis', zi Willempke.
'Schijt mi oewe kermis' zi Piet, 'denkt gaai dè ze er iets um gêve dè 't hiër kermis is.' Piet ha gelijk gehad, er was oorlog, en van de geminte ware ze al an 't anzegge wie er allemol op moes komme.
D'n oorlog ging nie tigge ons, ha Piet gezeed, mar ge wit nooit wa ter kan gebeure en dor um moeste de soldoate nor de grens um die te bewaken. De miste mensen geloifde er niks van, want de krant die Piet lèèsde was ne koië krant en die hoefde toch nie te geloive. Mar toen die mens van de geminte ok in de buurt kwam en op verschillende platsen binne ging, toen geloifde ze 't wel, en nodderhand ston zu wa de heil buurt te schruwwe.

Pietje van Beek was d'n urste die 't wis. Er ston in dien brief dè tie onverwijld nor Briddo moes en dè tie z'n heil oitrusting mee moes brengen. Naw hebbe die mensen van 't stadhois hendig kletsen, die kenne wel zegge, ge moet alles meebrengen, mar Pietje ha alles nie mir. Z'n sokke en schown die ha tie al laang verslete en ok z'n onderdinge ha tie angetrokken toen

ie 's ne keiër gin hemd an z'n gat ha. Er was nog iets anders wor um ie nie as soldoat kos gon. In zunne traw waar ie veul dikker geworre en naw kos ie z'n uniform nie mir an. Pietjes vrouw die hillemol van streek was, zee, 'misschien zette ze oe wel vâst, want as ge oe sokken en oe schoewn nie het dan hedde die zo veul as gestolle.' Mar Pietje zee, 'bênde gek, ze zing vuls te blij dè ik kom.' Mar hoe moes ie naw gon, niks pâste 'm mir. 'Witte wa ik doew, ik pak alles in 'n kussensloop en dan moete ze 't dor mar oitzuujke.'
Mi die kussensloop op zunne schouwer ging ie nor d'n trein wor d'r al heil veul stonne te waagte. Pietje bekek d'n troep is en daagt: 'as waai mi zo'n leger d'n oorlog moete winnen dan weet ik 't wel.'
Er was er ginne inne die t'r fesoenlik oit zag. Sommige haan z'n heil uniform vol motgaten zitte, en wor d'n egin in zate, die stonken 'n uër weit nor de mottebolle. Er waren er ok baai wor 't uniform er oit zag of dè ze dor al dien tijd mi te bed gelêgen haan. Baai veul was 't uniform te klên en ok wel is te grouwt, en an de oitrustig mekeerde overal wa an. Mar 'n gewèèr dè haan ze allemol ein, en dor stonne ze naw al op te vloeke. 'Dè verrekkes zwoar rotding, dè moete we naw overal mee hen sjouwe', zeen ze.

Toen die mens van de geminte baai Pietje van Dungen oit kwam, konde Hanneskes boite hoiëre schruwwe. Wa ter op dè oggenblik tussen Hannekes en Pietje vurgevallen is, dor wit niemes iets van, want gi mens lupt te kouwp mi z'n moeilikheden, dus ok Pietje en z'n vrouw nie. Toch moet er toen iets gebeurd zing, mar wa, dor kwamen de mensen nie aachter. Ok Pietje vertrok nor 't station, haai zag er nog goewd oit in z'n uniform van de veld.
Vur ie vertrok kuste Hanneke 'm wor de heil buurt baai waar. 'Hèdde dè gezien' zi Minâke Benders, ''t is grouwte schând, wor al die klên jonges baai ston.'

Ok Graard van Hawt moes opkomme. Graard die ter al aacht in hois ha rondlouwpe worvan d'n awste aacht joar was.

Graard en zun vrouw die geloifde 't gewoonlik wel, mar naw waren ze er toch wel van verschote. 'Wor um moet ik opkomme' zi tie, 'ik ken hiër toch nie gemist worre, en wie zal er vur 't gediert zörrige op de villa'.
Dè wis die mens van de geminte ok nie, die wis wel dè Graard weg moes, anders kwame ze 'm hale mi de pelitie. De vrouw die altijd van anpakke ha gewete, en die wel tigge 'n stotje kos, zi: 'Misschien bênde wir zouwe terug. Baai ons thois zalle ze wel zörrige dè we niks te kort komme.'
Ze hi toen alle jonges vlug angetrokke en mi allemolle hebbe ze Graardte nor d'n trein gebrocht. Baai hurre thois zo'n z'r wel vur zörrige dè ze niks te kort kwame. Dè kênde zegge as ze thois 'n boerderij hebbe.

Vur de Lange Driek was ut erger. Die was efkes geleë vur d'n twidde keiër getrouwd en die moes z'n vrouw aachter loate mi kiendjes die nie van heur waren. Toen die mens van de geminte baai hum kwam, ha tie z'n vrouw is angekeken. 't Waar krek of die begreep wa Driek wo zegge. 'Ge kênt gerust gon, ik zörrig overal vur, zo goewd as ik kan.' Dè waar 'n heil verlichting vur 'm. Haai ging nor de zulder en halde z'n oitrusting vur d'n dag. Er was niks mir dè t'm pâste dan allein z'n sokke en dor haan de meus nog angezête. Toen ie gepakt en gezakt ston, waar 't krek n'n aap op 'n stökske. Zun boksepijpe ware vuls te kort, mar dor konde niks van zien um dè dor z'n poeties overheen zaten, mar de mawwe van zunne jas kwame tot an z'n elleboge.
Zun vrouw die irder geschruwd zo hebbe, schoot in zunne lag toen ze Drieke dor zag ston, 'ge lijkt wel ne vogelverschrikker' zi ze.

Dor waren er nog meier die moese gon. Toon Benders die in 't hois van Jan de Royter was komme wonen moes ok gon.
Toon die zo misschien wel blij zing dè tie kos gon. Toen Jan de Royter z'n vrouw oit 't hois was gezet en Toon er in kwam, haan de mensen gedaagt, 't zal naw wel rustiger worre in de buurt, mar die dè gedaagt haan, ware bedrogge oit gekomme

want Toon Benders en z'n vrouw konne ok nie dur ein deur binne. Misschien as ze allebei z'n verstand gebroikt haan, dè 't dan wel better geweest was, mar dè is moeilik as ge allebei d'n bas wilt zing.
Toon dronk krek as ânder mensen in de buurt z'n borreltje, mi dè verschil dè haai 't iedere dag dee.
As ie 's oaves afgewerkt waar dan ging ie nor 'n café wor de borrels mi snêvver al stonne te waagte toe dè de mensen afgewerkt ware. Haai was dor ne vâste klant. Al vur ie zunne jas goewd en wel dicht ha dan ston ie al vur d'n toog en goot 't urste borreltje in inne keiër nor binne. Ovver 't twidde dee tie wa langer ovver en as 't leeg waar dan ging ie nor hois, teminste as er toevallig niemes in 't café was, die tracteerde op 't derde.
Zo gebeurde 't nog al is dè Toon 'n bietje angeschote was as ie thoiskwam. In de beginne haan ze dor wel ruzie um, mar dan beloofde Toon betterschap en kwam ie op tijd nor hois. Van lieverlee verviel ie wir in z'n koi gewonte en dorum spiende 't er nog al is. Toon zee dan: 'Wel hiër en ginder zal ik minne borrel magge drinke of nie, wie is hiër naw eigelik d'n bas.' As Toon nuchtere was dan waar haai d'n bas wel, mar as ie zat was, dan was z'n vrouw d'n bas, want die ging er mi ne matteklopper anston toe dè Toon hulp en moord riep. 't Sprikt dè de verstandhouding tussen die tweië er nie better op wier. Toon ging van hois af mi de gedachte: 'ik ben d'n bas en ik doew wa ik wil', en z'n vrouw zee: 'as ie toavend wir zat thois kumt dan mag ie 'r nie in.'
As 't febriek oit was, dan ging ie nor 't café en goide er vlug inne nor binnen, ok 't twidde en no 't derde, dan was ie vort zo ver dè tie zee 'ik zal drinken as ik 't wil' en viet er dan nog verscheiëne meiër.
As ie bekant baai hois was, dan prebeerde ie toch rêcht te louwpe, want ze gerust vuulde ie z'n eigen toch nie. Krek as ie de deur ope wo maken, dan ging die van eiges ope, want z'n vrouw ston 'm op te waagte min'n bessem. 'Doerak, smerlap wor ge bênt, zie dè ge weg koomt' en halde an um Toone mi d'n bessem op z'n herses te slon. Dè waagte Toon nie af,

want haai ging er tussen oit mar z'n vrouw dee um aachter no. Zo liepe ze in ne kring um de hoize heen, Toon veurop mi allebei zun êrrem in de lucht en mar roepe 'hulp, hulp'. Z'n vrouw mi d'n bessem kloar um as ze de kans zag Toone 'n flinke mep te verkouwpe.
Laang konne ze dè louwpe nie vol hawe, de vrouw ging nor binne en Toon moes boite blieve. Haai ging aachter op d'n dries ligge en zo langsaamaan wier ie wir nuchere en dor um vuulde haai z'n eige ok meiër d'n bas. Haai ging nor de deur en zee 'Vrouw doe de deur ope'.
'Ge koomt er hiër nie mir in' zee die.
'As ge potdomme de deur nie ope doet dan stamp ik ze ope.'
'Go mar wor ge vandaan koomt zatlap', zi z'n vrouw, 'as ge dor oe sente opmakt, dan moete oe die ok mar te ête gêve en loate sloape'.
Dè waar te veul vur Toone, haai stampte tigge de deur, mar er kwam gin beweging. 'Vur de lêste keiër', zi tie, 'makte gaai de deur ope of nie', mar toen ie z'n vrouw binne heil hatelik hoierde lachen, toen viet ie n'n aanlop um mi geweld de deur d'r oit te louwpe. Zo ver kwam ie nie, want in de zoei dor schof ie oit en viel er lank oit in. Toon blif ligge, nie um dè tie z'n eige gestouwte ha, mar haai ha z'n vrouw in hois hoiere kwêke en daagt 'misschien denkt ze wel dè ik douwd ben.'
Die gedachte ha z'n vrouw nie, mar ze was wel verschote, ze kwam nor boite en ging op z'n knië baai Toone zitte.
'Toon', zi ze, mar Toon gaf gin antwoord. 'Toon, Toon zeg toch wa'.
Mar Toon hiel zunne mond en ok z'n auwge dicht. 'Mar Toon toch' riep ze, 'o, wa moet ik anvange, haai is douwd geloif ik'. Ze riep de mensen die stonne te kiejke en vroeg ze of ze Toone binne konne brenge.
Toen makte Toon de fawt um te zegge dè 't nie noddig waar en dè tie zêlluf wel binne kos gon. Dor verschoot de vrouw ok van, want toen ze zag dè 't zo erg nie waar, zi ze 'Denkte gaai dè ge zouwe binne koomt, ge zit van ondere toe bovene onder de modder.'
Ze ging nor binnen en liet n'n immer watter vol louwpe. 'Go

dor mar is ston', zi ze en ze goide 't watter ovver Toone heen. Vijf immers ha ze noddig ir d'r de stank af was.
Zo was Toon z'n basschap kwijt gerakt, en as ie thois kwam dè tie 'n paar borreltjes gedronken ha, dan ston z'n vrouw um al op te waagte en dan holde ze samen rond de hoize in de buurt.
Dorum waar Toon Benders misschien wel blij dè tie op moes komme.
Dè waren dan de getrouwde mensen.

Baai Pirke Geerts moes ne jonge gon, baai Hanneske van den Broek tweië en ok inne baai Willem Verboakel. Ze schruwde dor thois wel um, mar zo laang as 't land nie in oorlog waar, dan was dè nog zo erg nie. Dor was toch niks an te doen, 't was oorlog en dan moete vur oe vadderland op d'n bres ston. Er vroagt dan gi mens of ge gêr got of nie. Ze vroage ok nie hoe ze thois de enktjes an mekaar zalle knoipe, want 't vadderland is in gevaar en dor moes alles vur boige. 'Ja, ja' zi Harrie Wichmans, 'ze hebbe 't mar vur 't zegge. Er vroagt gi mens of 't wel ken en ze hawe nerges gin rêkening mi.'
Worrum deeën ze dè nie? Dor waren er toch genog die veul better konne gon en die niks achterlieten. Worrum roewpe ze Sjarrel de klirmaker nie op, die liet niks aachter dan zun vrouw en die is 'm liever kwijt as rijk. Mar Sjarrele haan ze in Indië weggejagge, die wilde ze nie mir in 't leger.
Wor um hoeft Pietje van Bommel nie eweg en Jan van Veggele nie en Karel Verbieze nie, die lagen iedereen oavend baai Sjarrele ovver de vloewer en wa die allemol oithalde. Ja worrum hoefde die nie eweg, dor ware wel mensen die dè wisse, mar die dürfde niks te zegge.
Toen de lêste trein oit Helmund vertrokken waar, wor in alle soldoate nor z'n onderdeel vervoerd wiere, toen was 't stiller in de buurt dan anders. Op d'n hoek baai Mie Pennings dor stonne er mar 'n paar. Ze besproken d'n toestand en ze vonden 't erg dè ne mens zouwe mar oit z'n hoishawe gevat wier. Laang zo d'n oorlog nie duëre 't zo allemol veul mee valle, daachte ze.

Minâke Benders bidde de re patternoster, ze dee dè ure an 'n stuk. 'In tijde van nauwd moete bidde', zee ze. Zo daacht er iederein nie over. 't Geminte bestuër nog nie, want dè besloot um de kermis dur te loate gon.
Toen sondes 's middes 't lof oit waar, begonne de mallemeules te dreie, de ölligers spulde overal en ze sloegen op 't hoofd van jut dè de stukke er af vlogge. Ok in de café's waar 't druk, vural 's oaves, schijnbaar was er gi mens die an d'n oorlog daacht, of misschien toch wel, mar dan dronke ze um te vergête dè 't oorlog waar. Ok in 't café van Leene spulde d'n ölliger, en Anna van Kubbeske van Rooy danste d'n hille oavend. Ze danste mi iederein, van heur was niemes weggegon, ze ha ginne vraaier en ok gin bruërs die op moese komme.
's Mondes kwam de pôstbooi in de buurt, dè gebeurde nie veul. Piet van Stiphawt krig iedere wèèk Hoor en Wederhoor mi de pôst thoisgebrôcht, mar anders zage ze die bekant nooit. Naw kwam de pôstbooi zo wa deur vur deur. Zo gi dè as de mensen van hois zing, ze schreve dan brieve zo goewd en zu slêcht as 't kan, zo as ze dè op school heil laang geleë geleiërd haan: 'Beste Vrouw en kinderen. Met deze neem ik de pen ter hand om jullie te laten weten dat ik het goed maak'. Dan volgde 'n verhaal van wa zu allemol meegemakt haan.
Nodderhand liepe de vrouwe mi dien brief de heil buurt af, wor dan nog al ovver gekletst wier. Ok Pirke Geerts krig n'n brief, wa dor in ston dè vertêlde Pirke nie. Mar hoe gi get gewoonlik. Sanderendaags wis de heil buurt dè Fientje van Pirke Geerts nor Amsterdam ging. Want z'n vrouw kos 't nie mir af mi die soldoate allemol.

De mensen oit de buurt ware wel gewênd an êrremoei. Op de miste platse waren ze altijd van alles te kort gekomme en meiër as brouwd mi brouwd ertussen was er nooit geweest, mar naw begos ok dè brouwd scharst te worre um van ânder dinge mar nie te sprêke. As ge geld haat dan kond 't genog kouwpe, mar as ge dè nie haat dan moest 't doen mi wa knolderraap. Eetwaar was er in de winkels bekant nie en 't bietje

dè ter waar, dè verkôchte ze an de smokkelaars, die er de grens mi ovverginge. De regering ha wel bonkaarten ingevoerd en as ge geluk haat dan konde dor ok wel iets op kriege. Ge moest dan wel ure in de rij gon ston.
Dè de mensen in dienst waren dor wier no 'n hortje nie mir ovver gesproken. Um de paar wêke kwame die nor hois, brochte dan ne zak kuch mee, dan konne ze thois wir efkus vur oit.

Ok Pietje van Dungen kwam nor hois. 'n Paar daag van te vurre schrif ie dè tie zo komme en dan ginge Hanneke en d're klenne um an d'n trein afhale. Wa t'r eigenlik gebeurd was mi Pietjes en Hannekes, dor haan de mensen in de buurt al dik ovver geprot. 'Ik denk zi Minâke Benders, dè ze bekeiërd is want ze gi iedere merrige nor de kerk.'

Baai de Lange Driek, dor ging 't goewd in hois. Vruger toen zate z'n jonges vol ongediert en naw er gi stukske zeip mir te kriejge was, zagen ze er allemol netjes oit. Ok 't hois zag er netjes oit. Wa ha tie 't goewd getroffe mi z'n twidde vrouw. Mar al was die vrouw nog zo goewd, overal kos die ok nie vur zörrige die kos toch heil moeilik d'n boewer op gon um er ête baai te kriege en van wa ge op de bonne kreegt dor kwame ze veul an te kort. Driek kos dor ok niks an doen, haai was in dienst en um de tweië wêke kwam ie mar nor hois.
As ge in dienst bênt en ge wit dè oe hoishawe honger laaid in d'n tijd dè ge eweg bênt, dan is dè moeilik um oe eige dor baai nir te legge. 'Witte wa ik doew, ik zal is nor Poater Maximus gon, misschien wit die wel hoe we an ête moete komme', zee de Lange op ne keiër toen ie mi verlof waar.
'Zo de dè wel doen', zee z'n vrouw, 'van vroage zing we nie vortgekomme.' Mar Driek zee, 'de Poater hi ons altijd goeie road gegevve en die zal 't naw ok wel doen'.
Driek bêlde baai de Poaters an en vroeg nor Poater Maximus. Die kwam subiet. Haai vroeg hoe 't er nu mi ging en zo, en toen vertêlde Driek van z'n moeilikheden. 'As ik mar thois was' zi Driek, 'dan wis ik 't wel, mar wa moet ik naw doen?'

De Poater begreep Drieke wel en die wis ok dè as ie iets zo kenne doen 't goewd an 'm besteed waar. 'Waagt mar is efkes', zi tie.
Tien minuten latter kwam ie terug. 'Misschien heb ik wel iets vur oe, tenminste as oe vrouw 't doen wil. We hebbe iemes noddig die de sokke stopt en ondergoewd verstêld en zo, as oe vrouw dè zo willen doen, dan verdiende ze dor wa mi en dan kos ze iets meiër kouwpe en dan kenne we wel verder zien.'
Drieke vrouw dee dè wel. Twi kirre in de wèèk moese z'n jonges nor de Poaters um alles te halen en te brengen, en dor um kos Driek mi 'n gerust hart wir nor dienst terug gon. Zo is de Lange Driek d'n oorlog dur gekomme.

De miste mensen haan wel iets of iemand wor zu wa konne kriege. Ze wete dè nie van mekaar, dè vertelle ze nie, mar iederein wis dè ge van wa ge op de bonnekes kreegt nie koost lêve.
Ok Hanneske van den Broek wis wel wor ie zing moes. Hullie Marietje ha baai Piet van den Mortel op de boerderij gediend en dè zaat naw thois mi ne klenne. 'Ge het genog te doen' zi Hanneske, 'um oe eige jonges an d'n èèt te hawe, en dan moet er nog inne baai komme wor ge nie op gerêkend het.' 't Waar niks meiër as billik dè de gene er vur zörrigde wor ie van waar. De pestouwer kos wel zegge, dat ge iets nie zegge magt as ge 't nie zeker wit, en op de boerderij dor wiste ze nerges van, mar ze ware toch mi twijje geweest, anders kos zo iets nie. Aachteraf hoefde dor nie mir ovver te proate, 't was toch nie anders, en er is niks mir an te doen. Mar 't is toch nie irluk dè d'n inne alles moet betale en d'n andere krek du of z'n neus bloeit. De mensen zeen wel dè Piet van de Mortel z'n perd op hol was geweest en Piet wis heil goewd wa dor mi bedoelt waar, mar wa schoot Hanneske dor mi op. Haai zo is mi Piete gon proate. Wa die tweië toen allemol beprot hebbe, dè wit niemes. 't Viel wel op dè ze baai Hanneskes thois af en toew nor de boerderij gingen um dinge te hale die ge anders allein op bonne koont kriege.

Baai Keeke van Zon dor zal 't nie zo hendig gegon hebbe um ze allemol an d'n èèt te hawe. Bert ha z'n henne allaang geslacht. 'Ge het er gi frête mir vur', zi tie.
De guit haan ze nog wel, die ze hier of dôr is op nèn dries zette. Ok de kat en d'n hond waren er nog, hoewel d'n hond d'n halve tijd rammelde van d'n honger. De vinken hingen aachter tigge de muër en zongen ring, ding, siske wiet. Wa wete die er naw van dè 't oorlog is.
De jonges van Keekes wisse wel dè 't oorlog waar. Diksentijd was er nie meier te ête dan 'n paar erpel mi wa jungsaws. As de klenste n'n erpel liet vallen dan vlogge ze mi allemolle onder de toffel en vochten wie 'm ha. As Keeke de klenste pap voeierde en zu braste dor 'n bietje mi, dan lekte ze 't slabbertje af.
Baai Keekes wisse ze wel dè 't oorlog waar.
Bert kos wel zegge: 'as ze mar gezond blieve', mar ken dè wel as ge van alles te kort koomt. Bert was al is d'n boewer op geweest um wa erpel en brouwd te kouwpe. Bert was dor vuls te verlêge vur en toen de pelitie um zee dè tie nie mog smokkele, toen was ie op hangende potjes nor hois gegon.
Keeke zo zêlluf wel is gon, en ze nom 'n paar jonges mee. Toen ze baai de boere op de Mortel kwamen die krek an 't erpel oit doen ware toen vroeg ze of ze de erpel die nog op 't veld lagen op mochten rape, 'gaai doet maar', zeen de boere. Iederen dag ging zu toen mi 'n paar jonges op stap en onder de beddekoets dor wier d'n houwp almar grotter. 't Ware nie allein erpel die er kwame mar ok ânder dinge want 'n vrouw mi zon hoishawe die holpe de boere gêr.
Ok Sjarrel de klirmaker die brocht zo af en toew wel is wa nor Keekes. Hoe dè die dor an kwam, dè kos 't daglicht nie verdrage zeen de mensen, mar Sjarrel kwam niks te kort, baai hum koonde nie zien dè 't oorlog waar, dor zörrigde z'n buurters wel vur.
Iedere oavend waar 't fist baai Sjarrele, er wier biër gedronken en mee en dan flink geête. Soms wier d'r erges 'n kat vermist ok wel 's 'n paar henne, mar van zo'n bietje dor haan ze baai Sjarrele in hois nog nie genog an. De pelitie was al dik

baai 'm geweest mar die konne nooit iets vinge, al wisse ze zeker dè alles baai hum terêchtte kwam. As de pelitie nor de mensen ging in de buurt dan wis niemes wor ze 't ovver haan, want Sjarrel zörrigde mee en dan dè de mensen 'n stuk vlis konne kouwpe. Hoe dè Sjarrel dor an kwam, dor gave ze niks u, as zaai 't mar haan. 't Was altijd nie hendig um an vlis te komme, want de boere verkôchte niks vur de gewone prijs, mar as ge veul senten op toffel koost legge, dan kwam er hiër en dôr wel 'n ham vur d'n dag. De mens oit de buurt die haan nie veul senten en as die dan vlis konne kouwpe vur wainig geld dan vroege die nie wor Sjarrel dè gehald ha.
Misschien as z't gewete haan wa dè 't vur vlis was, dan zo'n ze't nie gekôcht hebbe al haan z't ok nog zo hard noddig. 't Was gin vlis van gezonde biste. As er erges baai n'n boewer 'n kalf kepot waar gegon, dan ginge de buurters van Sjarrele er heen. Midde in de naacht sjouwde ze dè nor hois en 's anderendaags rook de heil buurt nor gebroië vlis.
Toen er op ne keiër verteld wier dè ter in 't geremt 'n perd kepot was gegon en in de grond gegravve waar, toen wier d'r baai de klirmaker ondermekaar vergaderd. Baai veul fleskes biër zing ze toen toe de conclusie gekomme dè, as 'n perd kepot gi, de bille toch nog wel goewd konne zing. Ze hebbe toen mar beslote um van die bille flink wa nor hois te hale. Ze wisse wel dè dè nie hendig zo gon, want de pelitie lette op zulke dinge heil erg. Jan van Veggele zo z'n eige verklijje as vrouw. Ze vroege baai Keeke van Zon de kinderwage en dormi is ie nor de boerderij gegon um te kiejke wor ie moes zing.
Tigge d'n donkere zing ze toen op stap gegon. Jan veur op en 'n paar honderd mêters er aachter Karel Verbieze en Pietje van Bommel mi 'n schup.
Toen Jan baai de boerderij ankwam was alles al donker. Mar bezijë 'thois dor ston ne fiets. Dè vertrouwde ie niks. Haai ging terug um de ânder te warschawwe. 'Witte wa we doen, we gon er heil stillekes heen, zo laang we niks doen kenne ze ons niks make.' Toen ze dicht baai de plats kwamen wor 't perd moes ligge, hoiërde ze dè dor al iemes bizzig waar. 'Ze

zing ons al veur geweest' zi Pietje van Bommel. Dè was ok zo, want dor was al iemand die 't gat ope ha gemakt en die doende waar um 'n flink stuk vlis er af te snaaië.
'Er heen' zi Karel Verbieze, 'we hebbe 't zouwe hendig want 't bespaart ons n'n houwp wêrrik.' Mi z'n drië tegelijk stonne ze in ins vur die mens in dè gat, mar toen verschote ze geweldig, want 't waar ne pelitie-agent, die er ston.
Die pelitie verschoot nog veul meiër as hullie, en wis nie wa tie moes zegge. Veul is er toen schijnbaar nie mir gesproke, want efkes nodderhand toen waren er viër bizzig um de bêste stukke oit 't perd te snaaië en same makte ze 't gat wir netjes dicht.
Karel en Pietje liepe veurop toen ze nor hois gingen, een paar honderd mêter dor aachter Jan mi de kinderwage, die ha genog te doen um 'm vuroit te kriege, want zonne wage is nie berêkend op 'n par honderd kilo pêrdevlis. Pêrdevlis is lekker en gi mens vroeg hoe ze 'r ankwame.
Altijd ging dè nie ze moi, 't gebeurde ok wel is dè ze mi niks thois kwame, ze haan dan alles aachter moete loate um dè de pelitie ze op de hiele zaat mar ze haan 't toch laang gedon ir ze is tigge de lamp liepe. Dè waar toen ze mi n'n bakkerswage nor Boakel ware geweest um dor brouwd, erpel en bonne te hale. De wage zaat vol mi allerhande dinge en dor bove op haan ze stekker gelaaië. Jan van Veggele en Pietje van Bommel douwde de wagen ovver den Boakelsedijk. Iederein zo gezeed hebbe dè die mensen nor 't bos ware geweest um wa stook te hale. Mar baai Piet de Jong dor stonne tweië commieze, ze hiele die tweië an en vroege wa ze in dien wage haan. 'Bè stekker dè ziede toch wel', zi Pietje.
De commieze goide de bovenste stekker er af en dor kwam toen alles vur d'n dag. 'Kom mar mee', zeen die lui. Ze moese zunne eigenste wage nor de Mert brengen nor 't pelitie bureau. 'Zet 'm hiër mar nir', zeen ze 'en koomde gallie mar mee.'
De buurters van Sjarrele ware d'n hannes, want die moese vur 'n half joar achter de watterlinie. De mensen oit de buurt vonden dè erg, want wie moes er naw vur ête zörrige.
Zo sukkelde de mensen d'n oorlogstijd dur, d'n inne ha wel

wa meiër as d'n andere, mar allemol kwame ze te kort. Ieder prebeerde op z'n eige menier wa baai te verdiene. Sommige deen dè op 'n irlukke maniër mar ge haat er ok die nie zo naauw keke. Die stale alles wa ze an konne. As er ergus iets was dè nie al te vâst zaat, dan halde ze dè eweg. Ze wôn 't gelijk, vural louwd en koper, dè leverde goewd op want 'dor makte ze kogels van' zeen ze. Ze broke ok in baai de winkeliers en boerderije en soms halde ze de kerneengde baai de mensen oit de koi. 't Sprikt dè 't geminte bestuër dor iets an moes doen. Die riepe wa mensen baai mekaar en er wier besloten um 'n burgerwacht op te richten.

Kubbeske van Rooy, die bekant gin hoishawe mir ha, was baai de vraaiwillige burgerwacht gegon. Iedere zondege mêrrige dan marcheerde die dur de stroate. Kubbeske vond 'n burgerwacht hard noddig, want er gebeurde nog al wa, wor an 'n enkt gemakt moes worre. Nie dè Kubbeske dor z'n eige zo druk ovver makte, mar haai verdiende er wa mi baai.
Kubbeske was ginne gewone burgerwachter, neië haai was tamboewer. Dur de wèèk dan hoiërde toe vervelens toew hoe tie oefende. De heil buurt dur klonk dan 't geloid van z'n trom. As zondes de urste mis oit waar dan trok Kubbeske z'n uniform an, zette mi romme ne grouwte krul in zunne snor en ston al ure van te vurre te waagte toe de rest kwam. As iederein in 't gelid ston en er gekommandeert wier 'voorwaarts mars', dan sloeg Kubbeske mi alle geweld op z'n trom, mar er waar d'r ginne inne die de moat kos hawe.'t Waar dan ok altijd 'n fiasco as de burgerwacht dur de stroat marcheerde. Mar wa gift dè naw, de bedoeling was goewd en dè is 't vurnaamste.

Op ne mêrrige was Nard d'n Boewer nie mir boite gekomme um zo as gewoonlik achter de stal te gon ston. Urst haan de mensen er nog gin erg in, want wie let dor naw op. Mar toen 's middes 't raitoig van Dokter Joustra in de buurt kwam en d'n dokter nog al laang baai Nardte binne blif, toen wisse de mensen dè tie hard ziek waar. De mensen daagte er 't koiste

nie van, mar toen 'n paar daag latter de kapeloan kwam, mi d'n hailige ollie, toen wiere ze stil in de buurt, want zo iets doen ze nie as 't nie erg is.
Minâke Benders bidde de rozzekrans veur in 't hois van Nardte wor ie zêlluf bovve êrde ston. 'Haai ha 't er vlug mi gedon' zeen de mensen.
Jan Noye regelde de begraffenis. Haai ha er nog al veul wêrrik an gehad, want Nard waar van boere afkomst, en die wone gewoonlik ver eweg. ''t Gif ginne wonder', zeen de mens, 'dè ze baai Nardte niks te kort komme, as ge boere femilie het, dan hoef d't mar gon te hale.'

Er gebeurde nog veul meiër in de buurt. Er kwame Belze vluchtelinge, 'deserteurs' zeen ze dor tege. Die mensen waren van d'n oorlog gon louwpe in België, en naw kwame die 't bietje dè ze hier haan ok nog op ête. Mar die mensen moese toch erges blieve. 't Geminte bestuër vroeg er kôstheus vur, en wilde dor ok goewd vur betale.
Harry Wichmans die nie mir zo veul in zunne winkel ha en dor um nie veul verdiende zi, 'stuert ze mar nor meen, op de zulder baai ons is plats zat.' Op de zulder baai Harries waar 't krek 'n kazerne, nevve mekaar sliepe 'n stuk of tien Belze zouwe mar op ne stroizak. Wêrrik kosse die mensen nerges kriege want dè waar d'r egin. Toch haan die lui altijd geld, wor ze 't halde dè wiste nie, maar baai Leene in 't café dor kwame ze veul en 't schonste waar dè ze dor ok 't grotste woord haan. Dè was nie nor de zin van de klante van Leene en er wier dan ok dik gevochte. Vural 'sondes soaves as Anna van Kubbeske van Rooy er waar.
De mensen zeen wel, 'ik begrijp nie dè Anna d'r eige mi die vrimde lui inlut', mar Anna was nog jong en ha mi gi mens iets te make. Ze danste dan ok mi iederein, mar 't miste toch wel mi Nant d'n Bels.
Op n'n oavend verschoot Kubbeske zun eige n'n bult, toen lat genog de deur ope ging, Anna binne kwam en d'n Bels d'r baai waar. Nog nooit was 't gebeurd dè Anna iemes mee brôcht en naw ha ze n'n Bels baai d'r. Kubbeske zee goeie oavend, d'n

Bels zee ok goeie oavend. 'Ik hebbe Anna tôs gebrôcht zunne'. Dien Bels viel erg mee, daagt Kubbeske en toen die vroeg of die soaves mog komme buurte, toen kos Kubbeske dor niks tege hebbe, ok al, um dè tie wis dè hullie Anna toch d'n bas waar. Nant kwam iedere oavend en de mensen zeen, 'Anna van Kubbeske hi get nogal te pakken'. Dè zal wel zo geweest zing, want toen Nant um wêrrik ging krig ie dè ok en dormi verânderde er veul baai Kubbeskes in hois.
Op n'n oavend dè ze wir mi drië baai mekaar zate zi Anna 'Vadder waai gon trawwe'.
Wa moes Kubbeske dor naw op zegge, Anna was awd genog, dus zi tie: 'gallie doet mar, mar hedde 'n hois?'
Dè haan ze nie, mar dè was hendig genog zi Anna. 'As gaai naw trouwt mi Minâke Benders en baai heur intrekt, dan blieve waai hier wone, we zing dan allemol geholpe'.
'Ja, ja' zi Kubbeske, 'as Minâke 't du'.
's Andere daags ging Kubbeske nor Minâkes, Minâke dè vur de roam d're patternoster zaat te bidde krig 'n kleur toen zu Kubbeskes nevve de roam zag komme. Vlug ston ze op um de deur ope te make. Ze zeen mekaar goeie dag en zu schof ne stoewl nevve d'n hurre. 't Waar toch nie zo hendig as Kubbeske ha gedaacht, um te zegge wor ie vur kwam.
As ge jonk bênt dan gi zu iets van eiges, mar as ge awwer wort dan is dè veul moeiliker. Toen ie efkes gezête ha zi tie, 'Minake ons Anna die gi trawwe mi dien Bels'.
'Dè is erg', zi Minâke.
'Och dè weet ik nie' zi Kubbeske, 'dè li ter an. Ons Anna zi, dè 't hendig genog is, as ik oit 't hois go mar wor moet ik heen, misschien witte gaai dè'.
Minâke wis nie goewd wa ze zegge wo. Ze ha al zo laang gewaagt of dè Kubbeske is op ne goeie keiër baai d'r zo komme en zo zegge, naw kenne we trawwe Minâke. Ze keke mekaar is an en toen zi ze: 'As gaai 't wilt doen dan koomde mar hiër, mar dan moete we urst trawwe'.
'Hedde 't gehoiërd' zeen ze in de buurt, 'baai Kubbeske van Rooy eest grouwt fist, Anna gi trawwe mi dien Bels en Kubbeske mi Minâke Benders.'

Er was proat genog over, ze zeen van Kubbeskes dè tie grouwt gelijk ha, die ha wir n'n thois. Mar van Annas haan ze zo iets nie gedaacht, want wie trouwt er naw mi n'n Bels! Ze zalle wel wa jaloers geweest zing, 't mânsvolk um dè tie baai Annas nooit gin kans hebbe gehad en 't vrouwvolk um dè dien Bels ne knappe vent waar, die ze misschien zelluf wel gewild zo'n hebbe. Ovver ein ding ware ze 't wel ins, dè op die manier viër mensen geholpe ware.

D'n oorlog duërde toch langer as ze gedaacht haan. Wel wiere de awste mensen nor hois gestuërd, want d'n Doitser was 'n heil enkt verder opgerukt en veul gevaar was er vur hullie nie mir. 't Ete was nog veul scharses geworre. Allein die heil veul senten haan konne nog wa baai kouwpe, en dor um wier in de buurt veul êrremoei geleë. Zu naw en dan gebeurde wel is wa anders, mar dor ha niemes ging erg in, zu haan 't vuls te druk um vur ête en stook te zörrige.
Drieka de vrouw van Sjarrel de klirmaker ging douwd. Nie van d'n honger, want ête dè ha Sjarrel genog, mar volgens ze zeen was die gestörreve van noijighaid. Die vrouw pâste hillemol nie baai die bênde zeen ze. Of Sjarrel dè erg vond, dor merkte de mensen niks van, want die lag meiër in bed mi zunne hond dan mi Driekas. 'Etse kee, etse kee', zi tie, 'is ie braaf'. Mar wie hiel naw 't hois schon, wie kokte er ête vur um. Veul zal er nie van terêchte zing gekomme, want 'n hortje nodderhand stopte er 'n kaar vur de deur en dor laaide ze zunne hille hoisroad op. Af en toew kwam ie nog wel is in de buurt en dronk dan baai Leene z'n eige zat. Nodderhand zaat ie baai Keeke van Zon achter de kachel te janke, en zee: 'as ons Drieka nog mar lèèfde.'
D'n tijd sti nie stil, 't lêve gi als mar verder, of dè naw ne goeie tijd is of ne koië, altijd gi tie vuroit.
't Hois wor Sjarrel de klirmaker oitgetrokke was wier wir bewond. In de uurste daag dè Sjarrel weg was, haan de mensen 't snorrend geloid van z'n neimechien wel gemist, mar in de plats dorvur was 'n ânder geloid gekomme, want Ceesje Keeres die er naw inwonde makte kisjes. Die makte kisjes vur

de veiling wor in ze de kirze deen die ze nor de veiling brochten. In de plats van 't neimechien hoiërde naw d'n hille dag 't scherp geloid van 'n zaag, die dur 't hawt snee, of 't kloppe van d'n hamer, as Ceesje die kisjes in mekaar timmerde.
De urste daag haan de mensen dor nog al lâst van, want de klenste kiendjes die 's middes te bed moese, konne nie sloape en 't vrouwvolk ha Ceesjes mi z'n zaagmechien al dik verwenst, mar langzaamaan was iederein dor ok an gewênd geworre en ging 't lêve in de buurt wir gewoon verder.
Ok d'n oorlogstijd ging verder. Van 't front konde leze in de krant, urst dè d'n Doitser oprukte nor Parijs. As ie dè ha, dan zo d'n oorlog vlug afgelouwpe zing. Mar 't blif mar duëre en al dien tijd leë de mensen gebrek.
Ovver die dingen wier baai Mie Pennings op d'n hoek veul geprot, toe dè op 'n oavend Piet van Stiphawt vertêlde dè d'n Doitse Keizer gevlucht waar en dè 't Doitse leger er tussen oit getrokke was.
Er kwame ok Doitse soldoate ovver de grens, en die kwame ok in de buurt. Baai Harry Wichmans op zulder dor sliepe Belze en Doitse soldoate nevve mekaar.
''t Is meen goewd', zi Harry, 'zeuve gulde per man, dor kênde wel wa vur doen'.

VIII

TOEN d'n oorlog afgelouwpe waar zwaaide de mensen oit de buurt die in dienst waren, af. Nie allemol, want 'n paar moesse nog blieve, mar die ware nie getrouwt, zo erg was dè nie.
De Lange Driek was d'n uurste die thois kwam. De Lange ging rêcht nor hois en op zunne rug droeg ie zunne plunjezak. Die zak was zouwe te zien erg zwoar, want die zaat vol mi kuch en wôrst, die tie erges opgedon ha. In 't durgebond dor

ston z'n vrouw al op 'm te waagte. Same ginge ze nor binne dè was al wa de buurt er van zag.
Ok Graard van Hawt kwam thois, die was nie allein want z'n vrouw was mi al d'r jonges nor d'n trein gegon en dè waren er tiën, want in d'n tijd dè Graard in dienst was, waren er nog tweië baai gekomme. Wa dè betreft haan ze van d'n oorlog niks geleë.
Pietje van Beek die kwam iets latter, want die ha urst nog 'n paar borreltjes gevat, um dè tie afzwaaide.
As de miste mensen in de buurt al te bed waren en 't bekant overal donker was in de hoize, dan hoiërde ze op stroat nog zingen. 'Maar eenmaal komt de tijd, dat Hollandse soldaten, weer opgeruimd en vrij, de rotzooi gaan verlaten'.
Ze hoiërde an de stem dè 't Toon Benders was. Die mens was de rotzoi oit, of die er blij mi was dè witte nie mar haai ha t'r toch nog al ennigte op gevat. Zo wa alle cafés die tie tege kwam was ie binne gegon en overal ha tie er mar 'n paar gehad. 'n Paar is nie veul mar as ge zo'n twintig cafés binne got, dan worre er dè toch nog veul. Op d'n hoek baai 't botterfebriekske ha tie van iemes die in de zoiderstroat wonde afschaid genomme en same zongen ze: 'Wij zijn gezwore kameraden'. Toen ging ie op hois an. Z'n gewèèr ha tie mi de louwp vâst en trok 't ovver de weg.
Op de buts keië makte dè 'n geweld of er en ertkaar ovver heen ree. Heil gerust was ie nie, want, wa zo z'n vrouw zegge. Toen ie vur z'n hois ston en zag dè alles donker waar, prebeerde ie um zachtjes de deur ope te doen. Toen ie dè nie klôr krig, toen riep ie, 'Mina, Mina, doe is ope, ik ben 't'. Dè was wa de mensen hoiërde, en toen was efkes alles stil in de buurt. Toen Mina de deur ope dee, ha ze zeker n'n bessem in d'r hând, want nodderhand hoiërde de mensen rond 't hois almar 'hulp, hulp' roewpe. Nerges ging er gin deur ope, want wa ter gebeurt baai ânder mensen in hois, dor hedde niks mi te maken. Gewoonlik kwam toch alles wir goewd.
Pietje van Dungen was ok afgezwaaid. Hanneke en d're klênne stonne an 't station. Dè was better daagt ze, want niemes hi ter iets mi te maken wa ze dee as Pietje thois kwam.

De buurt hoeft dor gin lol van te hebben en dor um was ze nor d'n trein gegon.
'Wa ben ik blij dè ge thois bênt Pietje' zi ze.
'Ja' zi Pietje, 'ik ok'.
Onderweg haan ze mekaar nie veul te vertelle en toen ze thois kwame zag dè allein Minâke Benders mar. Die knikte is tigge hullie, of ze zegge wo 'ik snap er alles af'.
Misschien dè Minâke Benders wel veul snapte, mar toch belange no nie alles, want Pietje en Hanneke haan mekaar veul te vertellen. Vruger was er iets gebeurd wor Pietje nog altijd nie ovver heen kos, want ok in dienst ha tie dor an gedaacht. In d'n tijd dè tie in dienst waar, was er niks mir gebeurd mèènde ie en zo zô 't ok moete blieve. Onderwege ha tie er ovver geprakizeerd, hoe tie an Hannekes zo vertellen wa tie van plan was, mar naw ze baai mekaar zate viel dè toch nie mee. 'Wor denkte an' zi Hanneke.
'Ocht' zi Pietje, 'wor zo de an denke as ge oit d'n dienst koomt. Ik zal wel wir moete wêrrike netuurlik, mar ik was van plan um erges anders heen te gon, want dor go ik nie terug'.
Dè is allemol goewd en wel, ge kânt wel zegge dor go ik nie mir terug, mar veul wêrrik waar d'r nie en 't zo wel kenne dè Pietje tigge zunne zin nor 't febriek terug moes.
Wa die tweie nog meier tigge mekaar te zegge hebbe gehad, dor hoeft niemes iets um te gêve. 't Zal wel zo zing gewist, dè veul dinge die vruger gebeurd zing, vergête en vergêve ware. 't Zal wel goewd komme', daachte ze. En ze moesten ok an 't kiendje denken want hullie Siska wier al 'n heel wicht.
Ok dor protte de mensen oit de buurt ovver. 'Dè Hanneke', zeen ze, 'is toch veul veranderd'.

Naw dè d'n oorlog vurbaai was en de winkels zo langzaamaan wir alles haan, wier 't vur de mensen in de buurt better, er was nog wel van alles te kort en dorum kwam er op de febrieke wêrrik zat. Zouwe te zien ha d'n oorlog toch ok ne goeië kant, want de mensen haan 't better as vur d'n oorlog. In de viër joar dè d'n oorlog ha geduërd, waren er gin hoize gebouwd. Ok was op veul platse de bawwerij oitgesteld en

't gevolg dorvan was, dè er naw overal hoize te kort waren. De hoisbaze die ne winkel haan makte dor gebroik van um tigge de mensen te zegge dè ze baai hum in de winkel moese komme. Dè dee ok d'n hoisbas wor de heus van de buurt van ware. Neturlik wilde de mensen dor nie an. 'Dè kênde toch nie doen' zeen ze. Zo iets pâste nie, want Drieka de Kat ha d'n hille oorlogstijd vur hullie gezörrigd en as ge nie koost betale, dan hiel Drieka dè wel tegoewd en dorum stonne er baai Driekas veul in 't krijt.

D'n hoisbas die z'n eige heil stêrrik vuulde, um dè tie wis, dè er toch nie an 'n hois te komme was, zee 'Krek zo as ge wilt, as gallie nie wilt dan kan ik er ok niks an doen'.

Naw kênde begrijpe dè dor in de buurt druk ovver geprot wier. Piet van Stiphawt ha dan 't grotste woord. 'As we allemol zegge, dè waai 't verdomme dan make ze ons niks'.

'Ja, ja, ze make ons niks', zeen ze en ze zo'n nie baai dien heuskesmelker in de winkel gon. Misschien as er in de buurt nie iets anders gebeurd was, dan ware ze 't wel vergête wa d'n hoisbas ha gezeed. Ze zo'n er toch wel aachter gekomme zing dor um nie, want zulke dinge komme toch oit.

Fried van Morsel worvan de mensen zeen dè 't n'n aarige waar ha nog allein 't maaiske thois. Naw was er al 'n heil hortje ne vraaiër binne gekomme. De mensen oit de buurt waren dor toen al verwonderd ovver geweest, want ze haan nooit gedaacht dè Frieda van Morsel ne vraaiër zo wille. Frieda was de innigste dochter van Friedte en dor um was ie er heil zoinig op. Ze zeen dè as die tweië in hois zate, dan ging Fried er tussen in zitte, 'want' zi tie, 'ze worre zo eige an mekaar'.

Soaves vur d'n donkere moese ze binne zing, want al wa in d'n donkere gebeurt is nie veul goeds dè begrijpte. As 't nege uure was, dan viet Fried zunne patternoster en begos 't rozze-hoedje te bidde, as dè dan oit waar, dan zi tie: "t is naw tijd vur aw Frans um nor hois te gon'. Verder dan de achterdeur mog Frieda nie mee, en Fried sloot de deur achter Franse dicht. 't Sprikt dè dit baai Franse nie in de smaak viel en dor um zal ie er op angedronge hebbe um zo vlug muggelik te

trawwe. De'n hoisbas ha toen tigge Friedte gezeed, dè ze 'n hois zo'n kriege, mar welk dè wis ie nog nie.
Toen ze dè in de buurt hoiërde, toen daachte ze er wir an, wa de'n hoisbas ha gezeed en wiere toen 'n bietje bang, dè tie zo doen wa tie gezeed ha. Sommige keke al stiekum oit of er erges 'n hois leeg viel. Mar er waren er zoveul die 'n hois moese hebbe, dè ze dor nie veul kans op haan. 't Zag er dus nor oit dè Frans en Frieda wel efkus moese waagte.
Hoe dichter 't baai Kersmis kwam, hoe meiër er in de buurt ovver geprot wier en toen 't eindelik zo ver was, toen kwam d'n durwerder in de buurt mi n'n hille pak brieve, die tie baai de mensen binne brôcht. Nie overal. Baai Minâke Benders die mi Kubbeske van Rooy getrouwd waar, nie. 'Wor um zalle waai die'n trubbel nog an onze kop hale' zeen ze.
Ok baai Fried van Morsel kwam d'n durwerder nie, dè begrijpte wel. Frans en Frieda hoefde nie zo laang te waagte, want Graard van Hawt dee mi z'n berzie jonges nor 't hois op d'n Boakelsendijk. Dor kos ie veul erpel en bonne zette, want mi z'n stel frêters is er wa noddig.
Graard van Hawt was in ieder geval geholpe, die konne ze niks mir make en zo vurlouwpig nie mir in de buurt komme en dormi was er inne van hullie weg gegon. Ze zo'n de herrie wel misse, want tien van zo'n kortorre in de buurt minder dè wil wa zegge.
De mensen waagte af wa er naw zo gebeure, ze ware naaischierig of Frieda van Fried van Morsel 't hois zo kriege. Baai Mie Pennings op d'n hoek is dor nog al 't ein en ânder ovver te doen geweest, en toen 't bleek dè Frans en Frieda ginge trawwe en in 't hois zo'n komme wonen van Graard van Hawt, toen lagen de mensen iedere oavend op d'n hoek en wa dor toen allemol beprot is, dor zee niemes iets van.
Op d'n dag dè de brulleft wier geviërd en iederein in hois nerges anders an daacht dan er zoveul muggelik te vatte, klom Willempke de Mop baai hullie dur de dakroam nor boite en kroop dur 't dakroam van Friedas en Franse wir binne. In z'n tes zaat 'n doiske jukpoeiër dè tie binne vur d'n dag halde en 't in bed leegschudde.

Baai Mie Pennings op d'n hoek waar 't dien oavend drukker as anders. Ginne inne daagt er over um nor binne te gon vur dè 't broidspaar in z'n eige hois was. Stillekes keke ze alles af wa er zo gon gebeure en latter bleek dè ze nie vur niks gewaagt haan. Frieda en Frans ware de lêste die baai hullie de deur oit kwame, de ânder waren al irder nor hois gewaggeld en naw waar 't d'n tijd dè ze samen in z'n nei hois gingen. Frans stokte de gasollie lamp an en zee 'kom mar Frieda'. Frieda waar 'n bietje bang en keek is um of hullie vadder nie in de buurt waar. Toen ze die nie zag ging ze binne en dee de deur achter zich dicht.

De mensen op d'n hoek, die zeë al tigge mekaar 'ik zo dè dalik wel is wille zien, as dè poeier begeent te werke' en ze genote er al van as ze 'r an daagte. Krek toen Piet van Stiphawt zee, 'wa duërt dè laang dè 't licht oit gi', vlog de deur ope en kwam Frieda nor boite geschruwd. Ze ha d're zwarte japon nog an, allein d'r hoar hing los um d're kop en ze riep mar 'och moeder toch, och moeder toch'.

Urst wisse ze op d'n hoek nie wa ter an de hand waar, want zo iets haan ze nie verwaagt, mar toen Frieda baai hullie moeder ston en zee 'moeder ik ben zo bang vur Franse', toen begrepe ze, dè dizze keiër Fried van Morsel nie tussen hullie in ha gezête en wa Frieda toen mee makte dor was ze van verschote.

'Mar maiske toch' zee hullie moeder, 'wa is er toch'.

Op d'n hoek dor keke ze mekaar is an en ze haan moewte um zunne lach te hawe.

Wa hullie moeder toen an Friedas hi vertêld was de pestouwer zeker vergête te zegge. Frans kwam de deur oit en ging baai Friedas binne en efkes nodderhand kwame ze wir vur d'n dag en ginge in z'n eige hois. 'n Paar minuten nodderhand ging dor 't licht oit.

Op d'n hoek waachte ze er op wa t'r naw zo gebeuren. Laang duërde 't dan ok nie of 't licht ging wir an en toen zage ze Franse in z'n onderboks nor boite komme, 't lake dè tie in z'n hand ha klopte ie flink oit en ging wir nor binne, 't licht ging toen wir oit.

'We kanne naw wel gon' zi Willempke de Mop, 'lot ze mar toew doen'.

Graard van Hawt ha 'n ânder hois gevonden en Frans en Frieda waren in 't aaw hois van Graard getrokken. 'Dè kos um dè Fried van Morsel wel baai d'n hoisbas in de winkel ging, dien hoigelaar' zeen ze, mar Fried was n'n aarige, dor konde van alles van verwaachte.
Fried zo ok nie oit 't hois hoeve en ok Minâke Benders nie, mar er waren toch nog tiën hoishawes die nie in de winkel gingen. Ze zo'n die toch allemol nie op stroat zetten, zo'n vaart zo 't nie louwpe.
In de buurt was er wel wa verânderd. De drie die er nie oit hoefde, die liete d'r eige wainig zien. Mar d'r waren er nog en paar meiër die de mensen schaw ankeken en dormi ha de vriendschap in de buurt veul geleë. Hoe dichter 't baai Posse kwam, hoe naaischieriger de mensen wiere wa er zo gebeure. Piet van Stiphawt zee, 'ik begin nie an minne hof want as ik oit hois zo moete dan heb ik al m'n wêrrik vur niks gedon'. Dor haan de miste mensen nog nie baai stil geston en ze zo'n waachte mi spaaie toe dè 't Posse waar geweest.
Frans die mi Fried van Morsel z'n döchter waar getrouwd, die ha zunne hof al bekant um, ok Fried zêlluf en Kubbeske van Rooy, dè begrepe ze wel, mar wor um dee Jantje van Boekel z'n vrouw d'n hof um, die waar zeker nie bang dè ze er oit moes.
Baai Mie Pennings op d'n hoek wier nerges anders ovver geprot. De miste kwame dor baai mekaar op 'n paar no, dè was wel opgevalle, want in zunne toestand dan zing de mensen wantrawwig.
Daags vur Posse zo 't moete gebeure. De'n durwerder moes naw komme um ze boite te zette. Tigge 'n uër of tien kwam d'n durwerder op zunne fiets de stroat in gereë. Haai ha n'n brief in z'n hand en keek nor de hoisnummers. Toen ie de goeië gevonden ha, zette ie zunne voewt op 't pinneke dè an 't achterwiel zaat en liet z'n eige toen van zunne fiets valle. Haai klopte tigge de deur en Anna van Kubbeske van Rooy

die mi Nant d'n Bels getrouwd waar dee ope. De'n durwerder zee wor vur ie kwam, Anna die nie op d're mond gevalle was, ging tekeiër tigge dien durwerder, mar veul schoot ze'r nie mi op, want efkes nodderhand kwam Janis de pelitie mi 'n paar mensen en die begonne 't hois leeg te halen en 'n half uër latter ston d'n hille hoisroad langs de weg.
Toen was Pietje van Beek an de beurt. Pietje laachte d'n durwerder in z'n gezicht oit, want vur z'n deur ston 'n kaar, wor op ie alles oplaaide wa de mensen nor boite droege. 'Ik heb in ieder geval goei hulp gehad' zi tie. Pietje trok de buurt oit, die ging in de noodwoningen wonen die de geminte gebouwd ha.
Jantje van Boekel sloege ze over, 't zelfde as ze gedaacht haan, van dè mennike mi dien bult haan ze nooit gin hogte kenne kriege en naw zie de mar wir is, 't sprèèkwoord zi, waagt oe vur getikkende.
Jantje van Boekel blif zitten, de mensen haan dè wel gedaacht. Mar toen Toon Benders mi z'n heil hebbe en hawe op stroat ston en 't de beurt was an Harrie Wichmans um op de keië gezet te worre, toen ging d'n durwerder hum deur ok vurbaai. 'Wa zalle we naw hebbe' zi Willempke de Mop, 'mag Harrie blieve zitte, dor begrijp ik niks van'.
Zo iets was ok moeilik te begrijpe want Harrie ha altijd gescholden op iederein wor ie dank oe wel tigge moes zegge. Die ha altijd en overal 't grotste woord gehad en naw liet ie de mensen oit de buurt in de steek. Harrie kos naw wel zegge 'ik heb hiër ne winkel en as ik oit 't hois moet dan ben ik die kwijt', mar dè ha tie net zo goewd irder kenne zegge en nie achter hullië rug krek doen of ie 't mi hullie ins waar.
Ok Pietje van Dunge zette ze op stroat. Toen die er oit waar toen ging d'n durwerder en z'n helpers nor hois um te ête.
Tigge 'n uër of zes ston d'n hoisroad van zeuve hoishawes langs de stroat. Van alle kante kwame de mensen kiejke.
Dor zate ze naw mi zunne grouwte mond. Ze daachte dè ze hullie niks zo'n make as ze nie baai d'n hoisbas in de winkel gingen. Mar ge ziet wel, tigge grouwte manne kênde nie op, n'n êrreme bliksem hi niks te vertelle.

Dor zaat Piet van Stiphawt naw mi z'n tweië jonges en z'n vrouw. Piet laachte er is mi, 'verbeeld oe' zi tie, 'as die ânder twintig ok nog gelèèfd haan, wa ha ik dan an moete vangen'. Haai kos wel zegge, dè ze in Amsterdam nie mi de mensen deen wa ze wilde, en dè dor dan opstand kwam, want dè ston in de krant, mar hiër deen ze nog wa ze won. De mensen waren hiër êrrem en braaf, ze ware krek n'n hond die iedere dag 'n pak ransel krie. 'Die groomt ok wel is, mar haai du niks', zi Piet, 'mar ge zal 't zien, dè waai 't nog meemake, dè 't mi de grouwte manne afgelouwpe rakt'.

Dè is allemol mar proat van Piete, want zo ver was 't naw nog lange no nie, want anders zo Keeke van Zon mi z'n berzie jonges nie langs de weg zitte.

Baai Keekes haan ze veul moewte gehad um 't hois leeg te halen, want as ge veul jonges het dan hedde ok veul spulle. 't Waar n'n hille berg die er ston, mar Keeke ha de toffel apart gezet want ête moese ze toch. Bert bidde 't rozzehoedje veur en al z'n jonges bidde no 'en vergeef ons onze schulde gelijk ook wij geve aan onze schuldenaren'.

De schuld die Keeke ha, was nie grotter dan van 'n paar bukkeme die ze baai Drieka de Kat gehald haan, en dè was mar 'n bietje vergeleken baai de schuld die d'n hoisbas er an ha, dè hullie mi z'n heil hebben en hawe hiër langs de weg zate. Hullië fik die blafte as er iemes dicht in de buurt kwam, want die wis zeker ok nie wa er allemol te doen waar. De guit die an n'n toffelpouwt gebonden was, die mekkerde, want die moes toch gemolke worre, zo iets gi toch vuroit. Biste moete toch z'n verzörging hebbe, die hebbe ein geluk, dè is dè ze stom zing en nie begrijpe wa de mensen mekaar an doen. Dè kon de zien an de vink die in z'n koijke bove op de kast ston. Die wipte van d'n inne kant nor d'n andere. Zinge dee die nog nie, dor waar 't d'n tijd nog nie vur.

Ok Tienus van Mierle zaat op stroat, Tienus die op zulder zo'n moi kemmerkes ha gemakt no dè tie opgehawe waar mi pruuve. Al wa tie gemakt ha was vur niks geweest, naw zo er iemes anders in 't hois komme en die trof 't mar goewd.

Tienus waar baai Poater Ildefonsus zunne nouwd wizze klage.

'Wa moet ik naw anvange' ha tie gezeed, ''t kan toch nie dè al die mensen van naacht boite moete sloape'.
Mar ok de poater kos Tienusse nie helpe. 't Is de wet, en dor kan gi mens iets an verândere. Dor kos Tienus wir mi an gon. Mi troane in z'n auwge keek ie nor z'n schon meubels die te naacht in weer en wind zo'n moete ston. Haai daacht er an, wa tie allemol ha moete doen um die baai mekaar te kriege, en naw stonne ze dor. Haai vuulde z'n eige machteloos, en vloekte 'wa ben ik er eigenlik mi opgeschote, um nie mir te drinken.' 'As we 't urst is ein viete', zi tie tigge Piet van Stiphawt.
Piet die verschoot er van, want die wis dè Tienus in jorre ginne borrel mir ha gedronke. 'Zo de dè wel doen Tienus', zi tie.
'Och wor um zo ik 't nie doen', zi Tienus, 'vruger sloeg ik alles kepot en naw make ânder mensen alles kepot 't is eigelik krek 't zelfde'.
'Witte wa we doen' zi Willempke de Mop, 'we legge wa baai mekaar en hale n'n halve lieter baai Mina d'n Haas'.
Efkes nodderhand toen ston de moi ronde toffel van Tienusse midde op stroat. Op de schon stuul mi getjes in de zittingen zaat 't mânsvolk oit de buurt, Toon Benders, Willempke de Mop, Bert van Keeke van Zon, Piet van Stiphawt, Pietje van Dungen, Nant d'n Bels. Ze waren er gelijk behalve Pietje van Beek, die haan ze nie mir gezien.
'We zalle 't naw ein vatte', zi Piet van Stiphawt, 'op de goeie oitval, en misschien eest wel 't lêste dè we same drinken'.
Ze zate dor baai mekaar, toe dè 't donker begos te worre. Urst haan ze er nog gin erg in gehad dè ze krek onder de lantèèr zate die baai Jan Benders vur de deur ston. Mar toen Kubbeske van Rooy de stroat in kwam um die lantèèr an te maken, zonge ze allemol, 'loerske loerske tij tij tij, piede wiede wit lantêrske'.
In de tijd dè 't mânsvolk dor baai mekaar zaat, kakelde 't vrouwvolk druk tigge mekaar, want er moes toch iets gedon worre, wor moese de jonges blieve, die konne toch d'n hille naacht nie boite blieve.

De ânder mensen die in de buurt wonde en er nie oit hoefde, die lieten z'n eige nie zien, misschien schamde die d'r eige wel.

Wor blif Harrie Wichmans, wor um zee die nie, 'stuërt ze mar nor meen ik heb plats zat', want in d'n oorlogstijd sliepe dor wel twintig Doitsers en Belzen baai mekaar. Mar dor beurde ie zeuve gulde de man van.
Wor blif Minâke Benders? Minâke die d're patternoster kepot bidde en die kind noch krei ha.
Wor blif Fried van Morsel en Frans die mi z'n dochter getrouwd waar? Ze liete z'n eige nie zien.
Neturlik blie zo iets nie verbörge, want de mensen die in 't geminte bestuër zitte die zing er nie vur niks en die konne toch nie goewd vinge, dè zo iets gebeurt. Er moes toch wa gedon worre um de mensen oit de buurt onderdak te brengen. As de mensen van de geminte wa vlugger waren geweest dan was die oplossing wel irder gevonden, mar die waren toen ok al nie vlug en dor um waar 't al laat ir dè Janis de pelitie in de buurt kwam, mi n'n heiër. Dien heiër zee toen wor ze heen konne. Toen was er in inne keiër 'n drukte van belang. Ze hôlde dur mekaar en riepe en vloekte en ze waren allemol in de wèèr um alles zo vlug muggelik weg te hebbe. Alles wa mar wiele ha, wier gebroikt: de kroaiwagen van Nariske van Beek wor ie in de winter de kolen mi thoisbrocht en de kinderwagen van Keeke van Zon, wor ze is 'n par honderd kilo pêrdevlis in gehald haan. 't Waar 'n heil gesjouw en twi uure latter was er niks mir te zien.
Alle mensen die dor zo veul jorre samen haan gewond en die alles van mekaar wisse ginge oit mekaar. 't Vrouwvolk ha nog efkes samen geprot mar toen 't zo ver was dè zaai ok moese gon, toen zeen ze, 'naw haw doe dan wonnie, we zien mekaar nog wel is'.
Langzaam liepe ze de buurt oit. Op d'n drei, baai 't Café van Leene, keke ze nog is um. De buurt was hillemol verloate, er was gin lêvend weze te zien dan allein de kat van Keeke van Zon. Die zaat vur de deur te miaawe, want 'n kat die wênt an 'n hois, die zo dor wel blieve hange. Misschien dè Minâke

Benders wel achter 't gerdinktje ston, want naw zal ze ok niks ontgon hebbe. Ze zal wel gezeed hebbe "t is wa'. Ze zal ok wel d're patternoster gevat hebbe um enkele rozzehoedjes te bidde vur al die mensen oit de buurt. Zo iets kênde wel doen, want ge kênt er baai blieve zitte, mar as ze nor 't schilderij hi gekeke dè bovve de deur hing en wor op ston 'God ziet mij', dan moet ze gezien hebbe dè di ouwg ze heil verwijtend ankeek en ze zal er ok wel wa bang van geworre zing.

Op posdag zate ze zo as gewoonlik in de Poaterskerk. Ze wonde wel in 'n ânder buurt, mar ze ware gewênd um nor die kerk te gon. Allemol haan ze z'n beste klirre an want ze moese d're posse hawe. Ze loisterde nor de preek van de Poater, die prikte schon, want preke dè kos de Poater.
Haai ha 't ovver 't hogfist van Posse worop onze Lieve Heiër is verrezen no dè tie vur alle mensen gestörve is.
Nodderhand ginge ze allemol te communie, allemol, ok d'n hoisbas, die ging, want ieder joar moet dè. 'D'n hoigelaar', zeen ze 'die hi zeuve hoishawes op stroat loate zette'.
Ok Harrie Wichmans, die allein mar goewd dee as er geld mi te verdiene waar ging te communie.
Ok Minâke Benders ging, ze zette e gezicht of ze rêcht nor d'n hemel ging.
Zo hendig zo dè nie gon, want wor zo de vrouw van Hanneske van den Broek dan blieve, die ha 't scheufke toch gekrigge um dè ter gin kiendjes mir kwamen. En Hanneke de vrouw van Pietje van Dungen, die 'n kiendje ha dè nie van hum was. En Tienus van Mierle die alles kepot sloeg as ie gepruufd ha, wor zo'n die dan blieve.
Hendig zal 't wel nie zing um in d'n hemel te komme, mar van alle mensen die in de buurt wonde haan de miste zo veul êrremoei geleë en ze hebbe zo hard moete wêrrike dè ze allemol d'n hemel hiër wel verdiend hebben.
No de mis keke ze mekaar nog is an, ze konne naw samen nie mir nor hois gon. Efkus stonne ze nog baai mekaar. Ze vroege 't ein en ânder ovver 't hois dè ze naw haan en dan ging ieder zunne eige weg.

De buurt zo wel wir bewond worre. Er komme altijd wir ânder mensen in wonen, want de tijd sti nie stil.
Drieka de Kat zal ok wel ânder klante kriejge en ok dor zal ze wel 't ein en ânder heen brenge en as die dan ok de buurt oit gon en ze ston baai heur in 't krijt, dan zal ze niks vroage net zo min as ze dè dee toen zeuve hoishawes tegelijk de buurt oit gingen.